

MAPOVÁNÍ SMLUVNÍCH PODMÍNEK A VÝŠE HONORÁŘŮ ČESKÝCH LITERÁRNÍCH PŘEKLADATELŮ II

 Překladaelé
Severu

 Obec
překladaelů

 Czech
Lit

 Norwegian Embassy

MAPOVÁNÍ SMLUVNÍCH PODMÍNEK A VÝŠE HONORÁŘŮ ČESKÝCH LITERÁRNÍCH PŘEKLADATELŮ

II

Průzkum provedený v dubnu a květnu 2024, do něhož se zapojilo 209 respondentů, měl kromě jiného zachytit změnu chování a pracovních podmínek českých literárních překladatelek a překladatelů v souvislosti s prudkým nárůstem inflace a také se zrušením 10% DPH na knihy.

Finančně ho podpořilo České literární centrum/MZK a Velvyslanectví Norského království v ČR a na jeho sestavení a vyhodnocení se podílel sociolog Jan Oreský.

Dotazník připravily a jazykovou korekturu a grafickou úpravu provedly Markéta Kliková, Kateřina Krištůfková, Michala Marková a Daniela Mrázová.

Norwegian Embassy

Vážení čtenáři,

první průzkum podobný tomu, jehož výsledky vám tu představujeme, proběhl v roce 2021 v režii Překladatelů Severu a jeho opakování po třech letech si dalo za cíl zachytit tendence v chování a změny podmínek českých literárních překladatelek a překladatelů zejména v souvislosti s inflací a zavedením nulové DPH na knihy.

Na tom, že literaturu překládají ze tří čtvrtin ženy, se od minula nezměnilo nic. Téměř dvě třetiny respondentů jsou mladší 50 let, nejčastěji zastoupeným pracovním jazykem je s více než sedmdesáti procenty angličtina.

Honoráře zaznamenaly jistý růst – ze 180 Kč za normostranu v roce 2020 poskočil medián na 210 Kč za normostranu, tedy zhruba o 17 %. Ani toto navýšení ale zdaleka nedrží krok s kumulativní inflací, která ve stejném tříletém období činila cca 33 %. Pouhých 17 % dotázaných si překladatelskou činností měsíčně vydělá částku srovnatelnou s průměrnou českou mzdou a stále se počítá s určitým objemem neplacené práce.

Pozitivním trendem je naopak to, že překladatelé se zřejmě naučili více vyjednávat. Více se sdružují, funguje vzájemná informovanost a podpora, zvyšují svou nepodkročitelnou sazbu za normostranu. Vyšší honorář se nyní snaží domluvit téměř polovina dotázaných a vyplácí se jim to – nejnižší honoráře podle výsledků mají ti, kteří nevyjednávají nikdy.

Průzkum tentokrát obsáhl i oblast audioknih a ukázal, že v tomto rostoucím segmentu knižního trhu mají překladatelé značné rezervy – honoráře jsou nízké a celé dvě třetiny dotázaných neusilují o časové ani množstevní omezení licence. Pokud jde o další nový fenomén, tedy nástroje AI, navzdory očekávání tu zatím převrat nenastal. Umělá inteligence literární překladatele o práci nepřipravila a přes

chmurné prognózy se z nich zatím nestávají post-editoři strojově přeložených textů, nicméně dvě třetiny respondentů se technologickým rozvojem cítí do jisté míry ohroženy.

Výraznou událostí v knižní branži bylo zavedení nulové DPH na knihy, ale na situaci překladatelek a překladatelů prakticky nic nezměnilo – jako důvod ke zvýšení honoráře ho uvedlo jen malé procento z nich.

Zajímavé výsledky přinesl průzkum v oblasti profesních organizací a smluvního vyjednávání. Zatímco myšlenka agenturního zastupování je lákavá jen pro zhruba třetinu dotázaných, téměř 90 % dotazovaných by ocenilo možnost kolektivního vyjednávání (které zatím česká legislativa neumožňuje). Téměř polovina respondentů také považuje za zásadní vznik statusu umělce, pokud by naší profesi přinesl skutečné systémové změny (přičemž status umělce v podobě, která byla vládou schválena právě v době konání tohoto průzkumu, překladatelům nepomůže, možnosti řady z nich naopak dokonce zhorší).

V situaci, kdy celých 42 % dotazovaných uvažuje o změně profese, se určitě nedá mluvit o tom, že by situace v oboru byla udržitelná. Přesto ale průzkum ukázal pozitivní tendenci přinejmenším v podobě rostoucího sebevědomí při vyjednávání. Všem respondentům moc děkujeme za vynaložený čas a poskytnutí dat: získané údaje jsou nesmírně důležité nejen pro zmapování situace v oboru, ale i pro další hájení našich zájmů.

Překladaelé Severu, z. s.

Obec překladatelů, z. s.

Poznámka: Jsme si vědomi drobných nedostatků v grafickém zpracování, neboť použité programy mají své limity. Kvůli zaokrouhlování na celá čísla nemusí ve všech grafech vycházet součet ve výši 100 %.

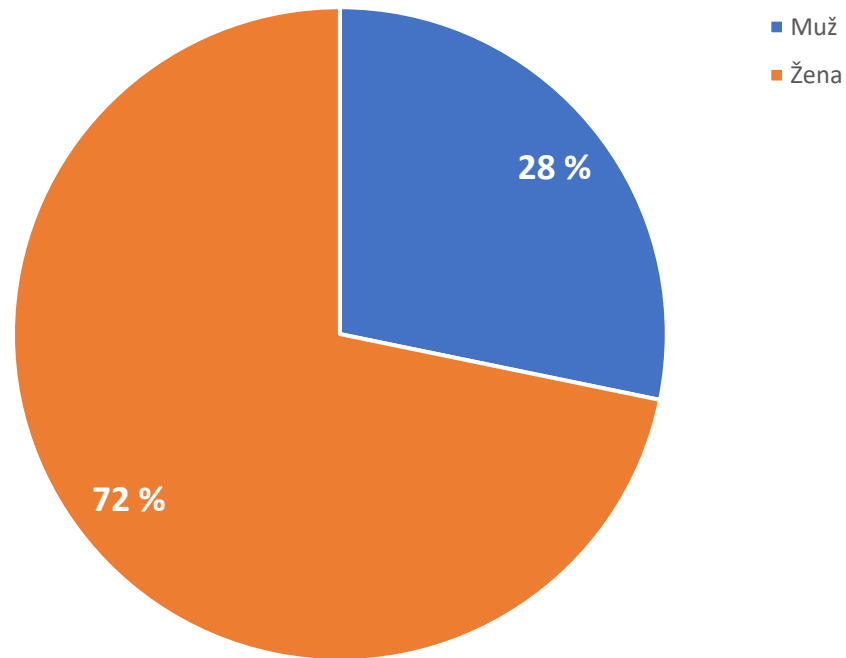
Sekce 1

PROFIL PŘEKLADATELE

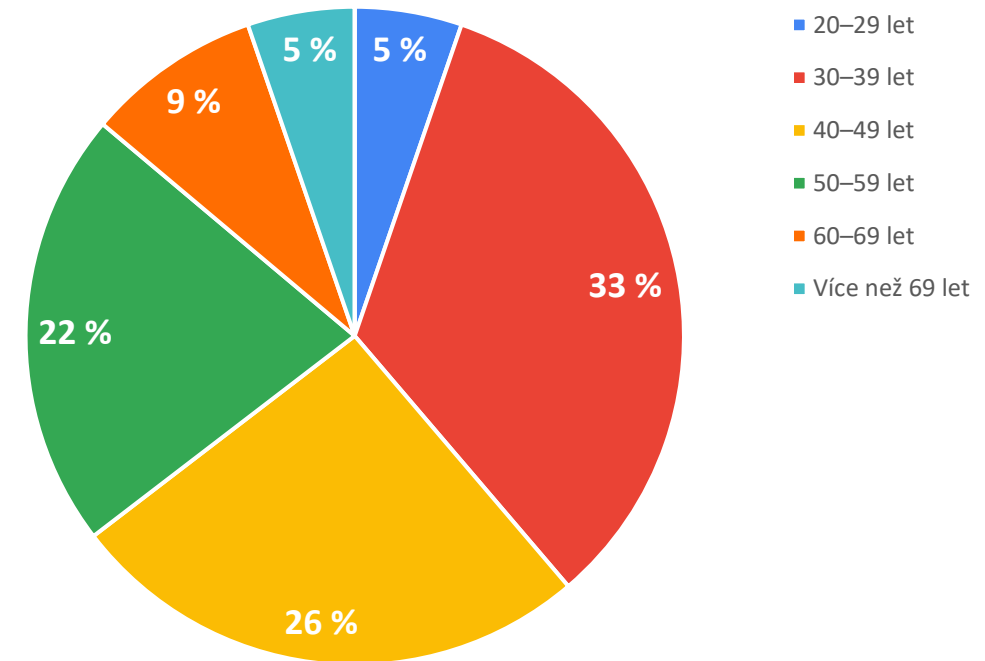
Výzkumu se zúčastnilo celkem 209 literárních překladaťelů a překladaťelek. Mezi dotazovanými byly téměř tři čtvrtiny žen.

Téměř dvě třetiny dotazovaných byly mladší 50 let.

Pohlaví

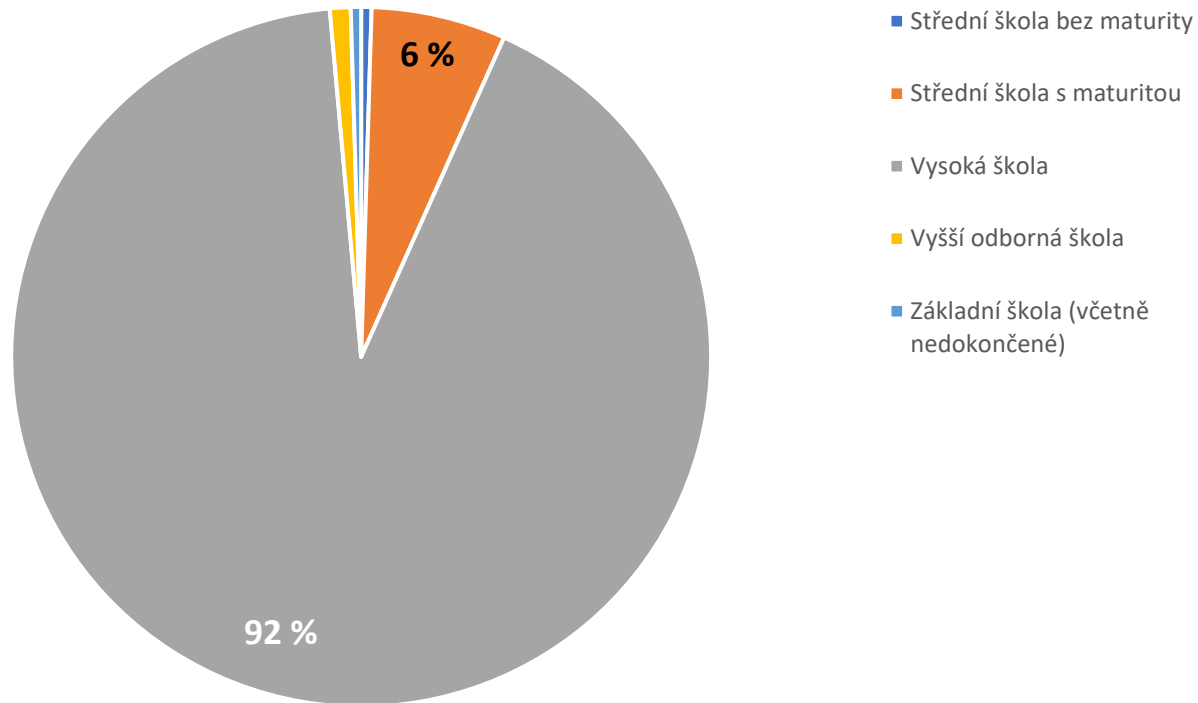
Věk

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

92 % respondentů má vysokoškolské vzdělání.

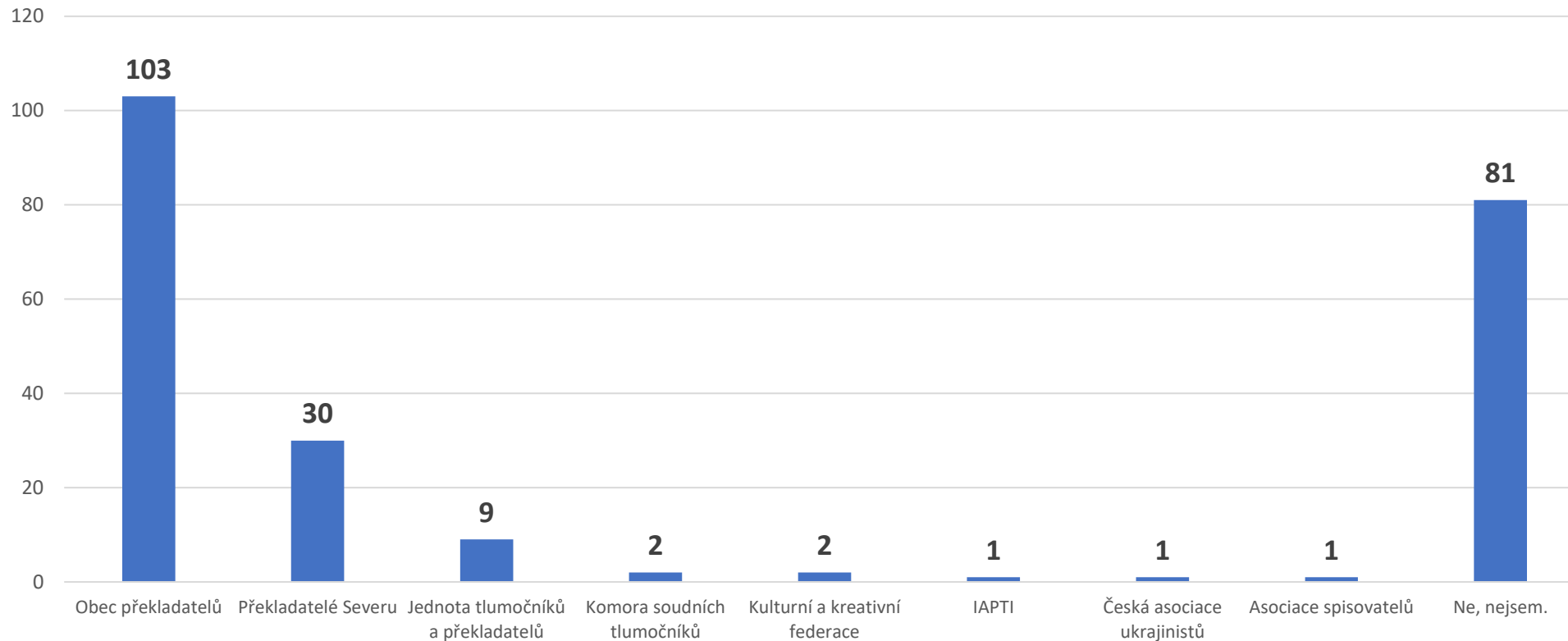
Nejvyšší dosažené vzdělání

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Nejčastěji jsou dotazovaní členy Obce překladatelů, ale 81 dotazovaných není členem žádné z uvedených profesních organizací.

Jste členem/členkou některé z těchto profesních organizací?

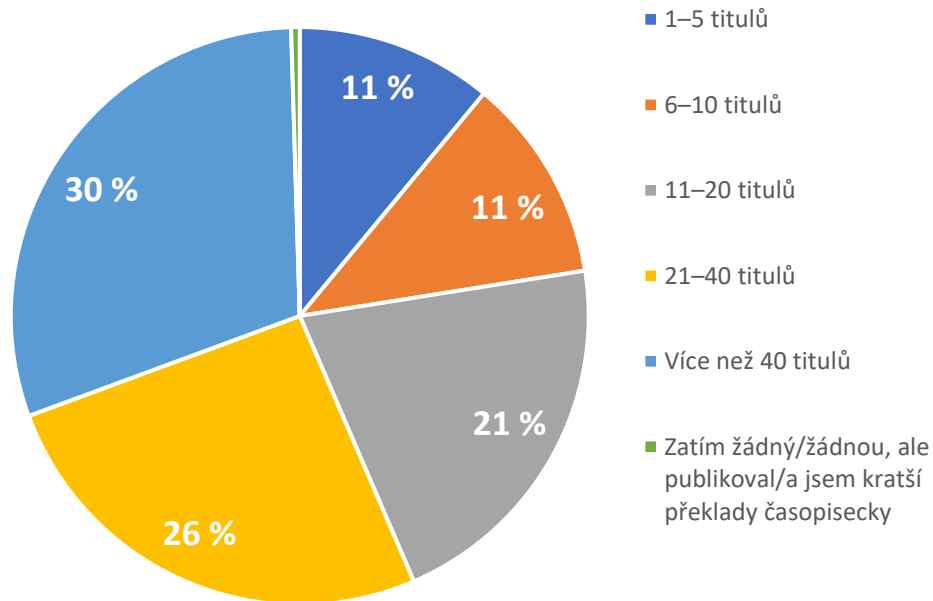

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

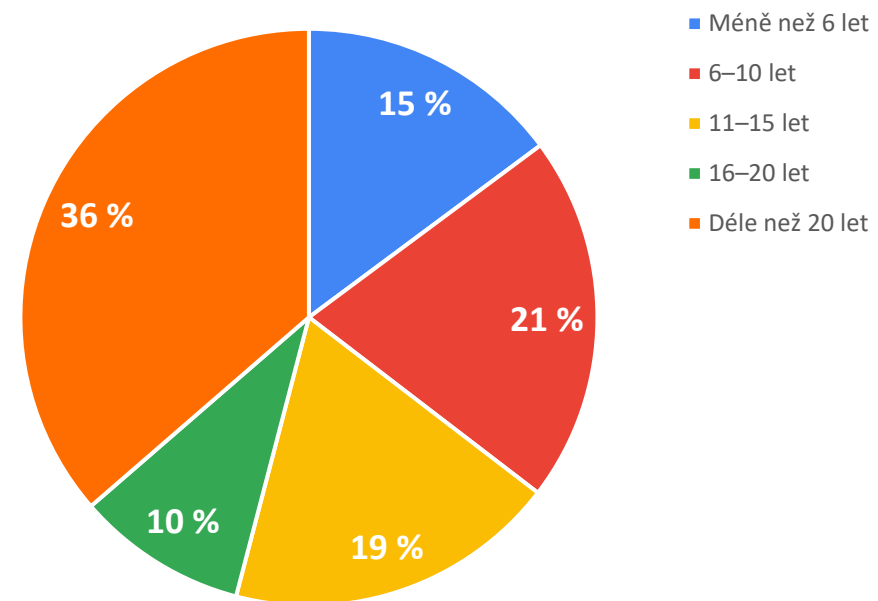
Více než polovina dotazovaných přeložila za svou kariéru více než 20 titulů nebo divadelních her.

Dvě třetiny dotázaných překládají déle než 10 let.

Kolik knižních titulů nebo divadelních her jste přeložil/a?

Jak dlouho se profesionálně věnujete literárnímu překladu?

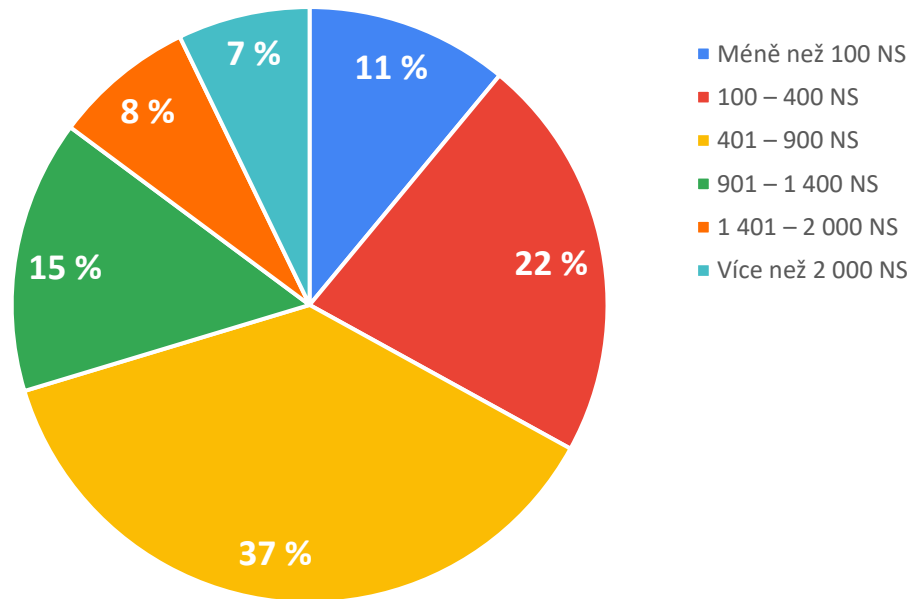

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

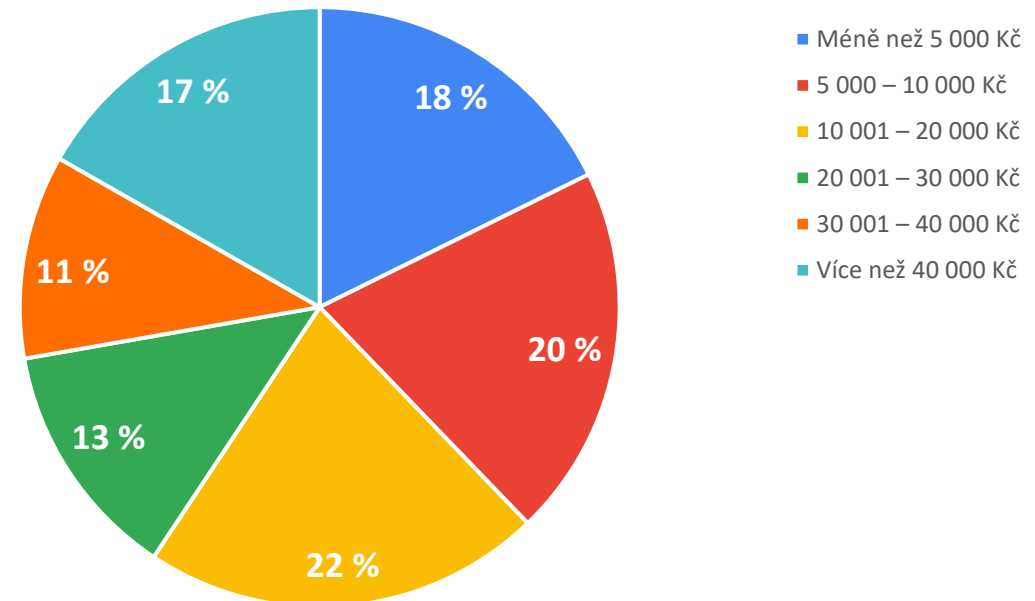
Téměř třetina dotázaných přeložila vloni více než 900 normostran.

Průměrný měsíční příjem z překladatelské činnosti byl u více než poloviny dotázaných nižší než 20 000 Kč. Jen čtvrtina dotázaných má měsíční příjem vyšší než 30 000 Kč.

Kolik normostran (NS) jste zhruba přeložil/a za rok 2023?

Jaký byl váš průměrný měsíční příjem z překladatelské činnosti za rok 2023? Týká se veškerých hrubých příjmů včetně licencí (za audio apod.) a příjmů z kolektivní správy.

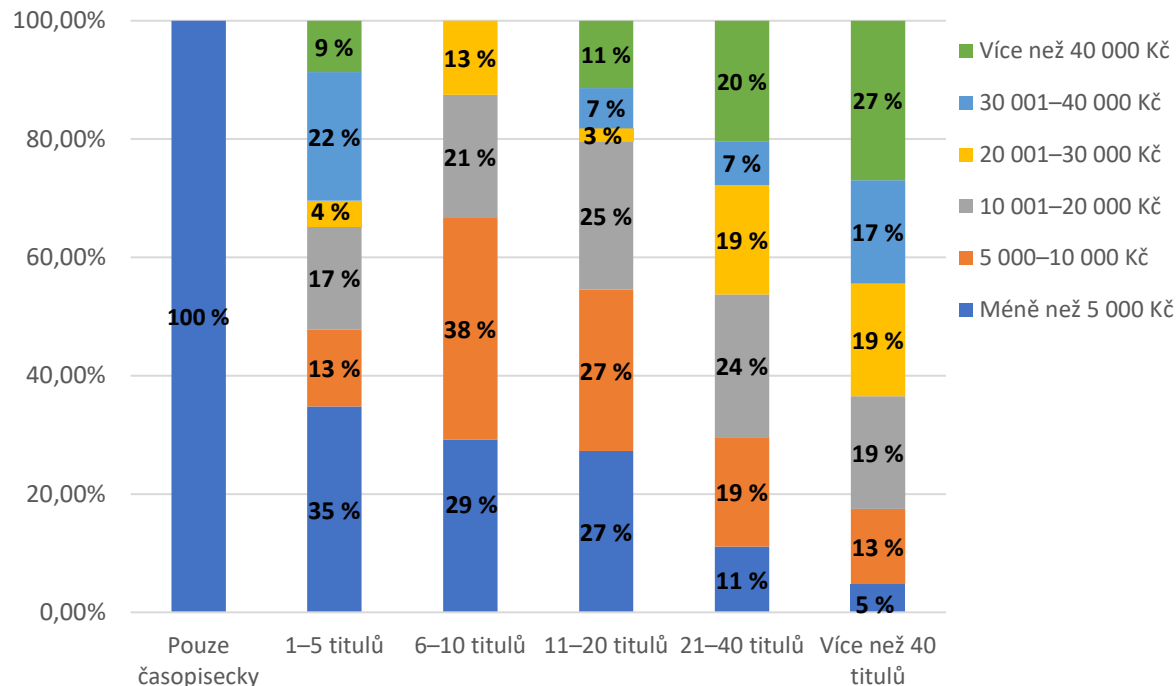

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

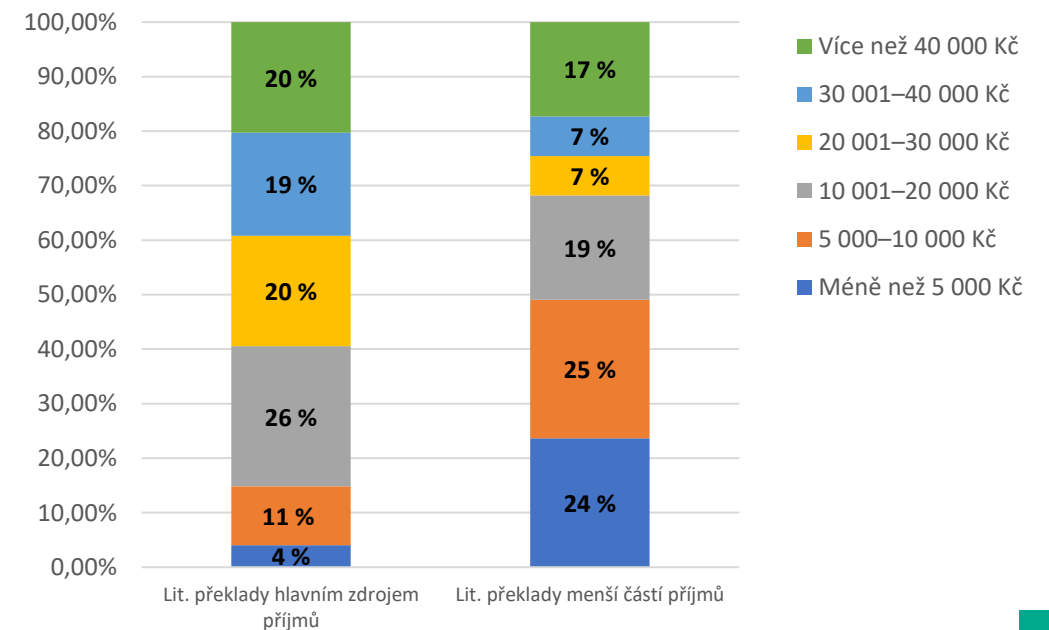
S vyšším počtem přeložených titulů nebo divadelních her roste průměrný měsíční příjem. 44 % překladaťelů, kteří za svou kariéru přeložili více než 40 titulů, mělo vloni průměrný měsíční příjem vyšší než 30 000 Kč. V kategorii překladaťelů, kteří za svou kariéru přeložili 21–40 titulů, však mělo průměrný měsíční příjem vyšší než 30 000 Kč pouhých 27 %.

68 % překladaťelů, pro něž překladaťelská činnost představuje menší část příjmů, mělo průměrný měsíční příjem do 20 000 Kč. U překladaťelů, kteří měli tuto činnost jako hlavní zdroj příjmů, mělo pouze 39 % příjem nad 30 000 Kč.

Průměrný měsíční příjem z překladaťelské činnosti za rok 2023 podle počtu přeložených titulů nebo div. her

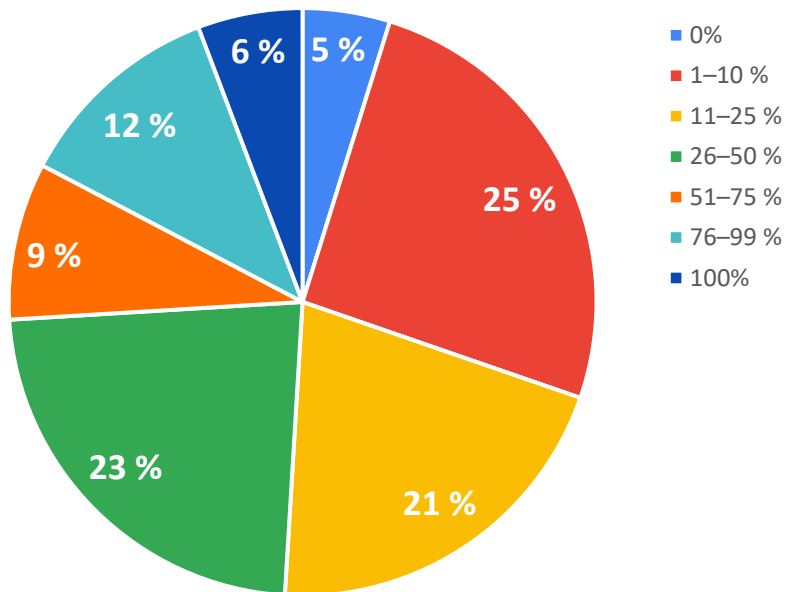
Průměrný měsíční příjem z překladaťelské činnosti za rok 2023 podle podílu překladaťelské činnosti na zdroji příjmů

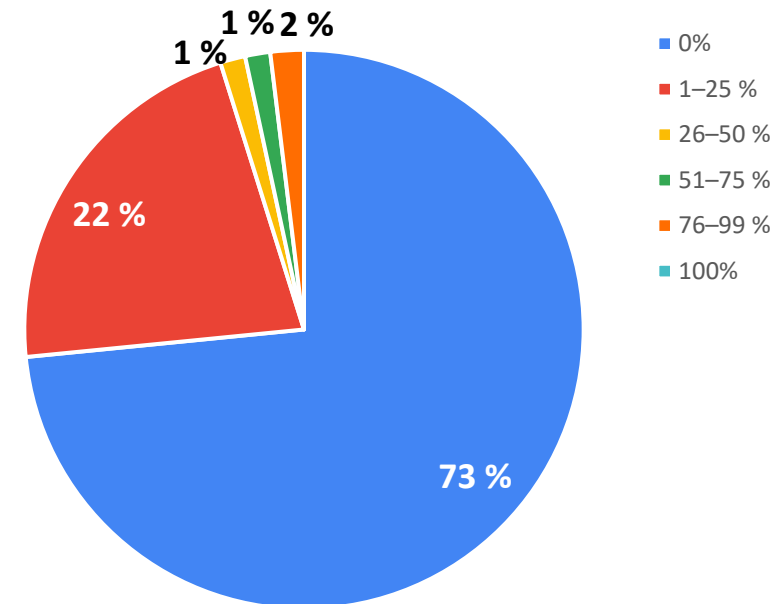
Jen u 27 % dotázaných tvoří příjmy z překladať literárních textů více než 50 % průměrných ročních příjmů. U skoro poloviny dotázaných je to maximálně čtvrtina.

Tři čtvrtiny dotázaných se nezabývají překlady audiovizuálních děl a u necelé čtvrtiny dotázaných tvoří audiovizuální překlady maximálně 25 % průměrných ročních příjmů.

Jakou část vašich průměrných ročních příjmů tvoří honoráře za překladať literárních textů?

Jakou část vašich průměrných ročních příjmů tvoří honoráře za audiovizuální překlady (titulky, dabing apod.)?

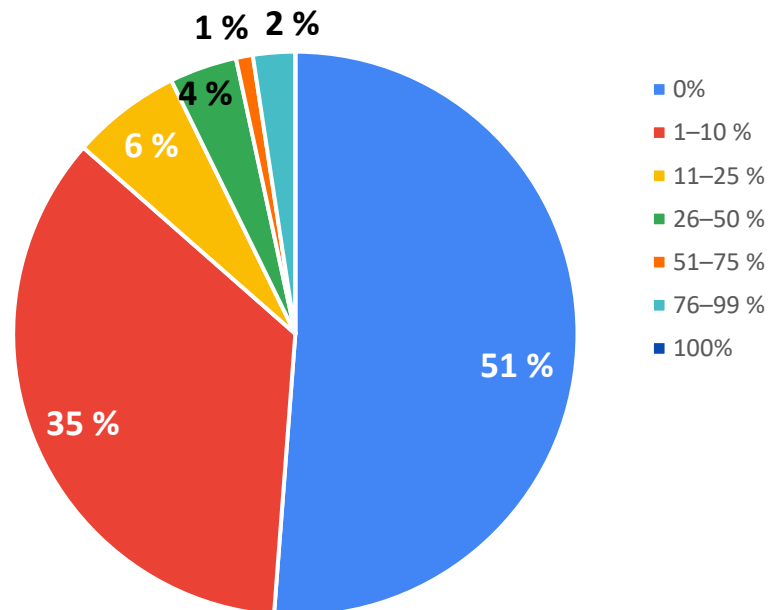

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Polovina dotázaných nevykonává redakční činnost a u 35 % respondentů tvoří redakční činnost maximálně 10 % jejich průměrných ročních příjmů.

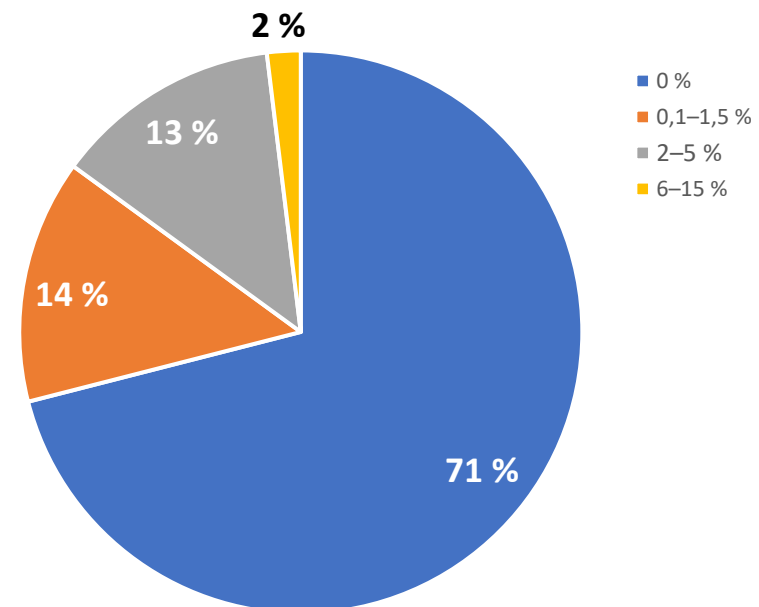
70 % dotázaných nemá žádné příjmy z veřejných vystoupení v souvislosti s literárním překladem a u čtvrtiny tyto příjmy tvoří maximálně 5 % jejich průměrných ročních příjmů.

Jakou část vašich průměrných ročních příjmů tvoří honoráře za redakční činnost (jazykové redakce nebo korektury)?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

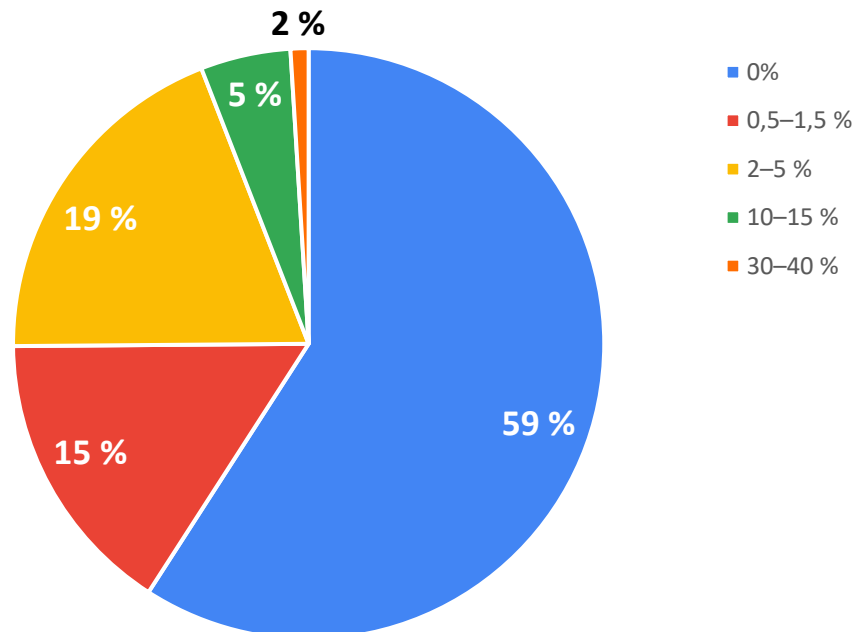
Jakou část vašich průměrných ročních příjmů tvoří honoráře z veřejných vystoupení v souvislosti s literárním překladem (besedy, workshopy, výstupy v médiích apod.)?

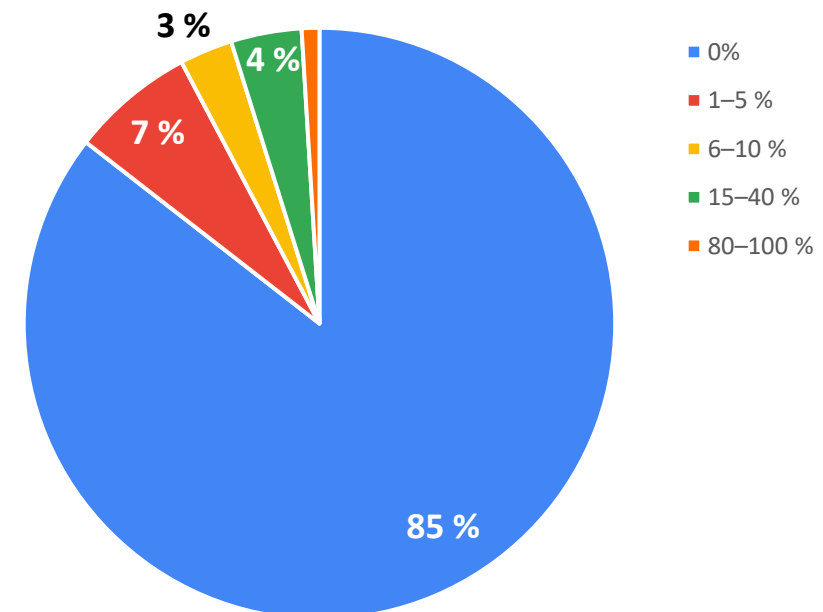
Celých 58 % dotázaných nevykonává žádnou další činnost z literární sféry. U většiny dotázaných, kteří další činnost vykonávají, tvoří příjmy z této činnosti maximálně 5 % průměrných ročních příjmů.

85 % dotázaných nevykonává žádnou další činnost z jiné umělecké sféry.

Jakou část vašich průměrných ročních příjmů tvoří honoráře za další činnosti z literární sféry (např. publicistika, poroty, posudky)?

Jakou část vašich průměrných ročních příjmů tvoří honoráře za činnosti z jiné umělecké sféry?

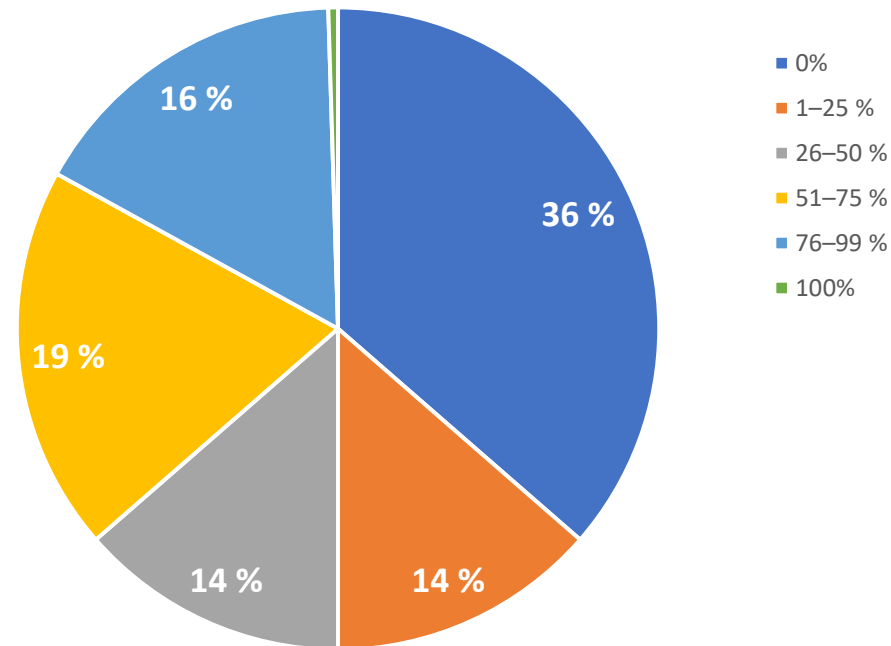

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Jen třetina dotázaných nevykonává žádnou činnost mimo uměleckou sféru.

U 35 % dotázaných tvoří činnost mimo uměleckou sféru více než 50 % jejich průměrných ročních příjmů.

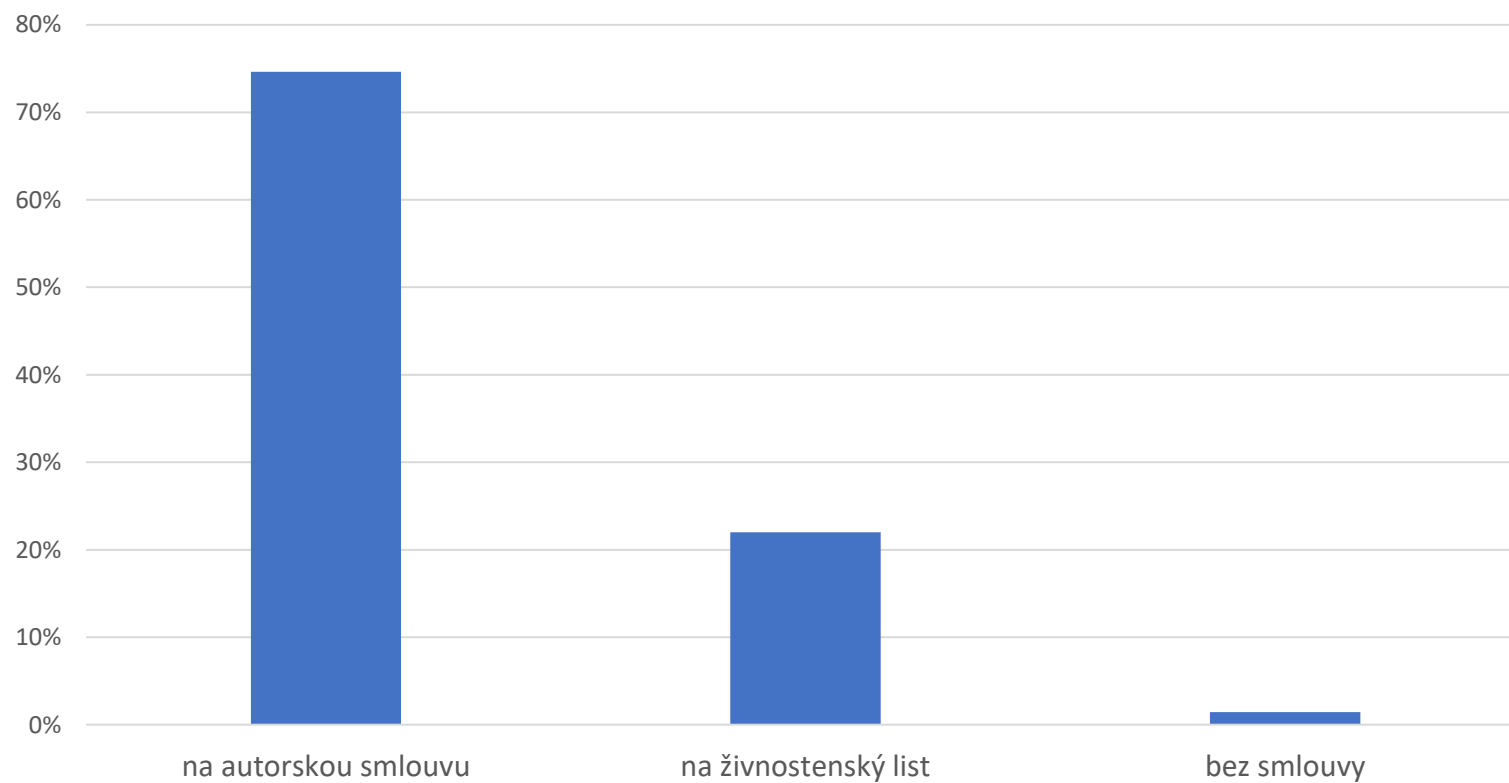
Jakou část vašich průměrných ročních příjmů tvoří honoráře za činnosti mimo uměleckou sféru?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Tři čtvrtiny dotázaných vytvářejí literární překlady na autorskou smlouvu.

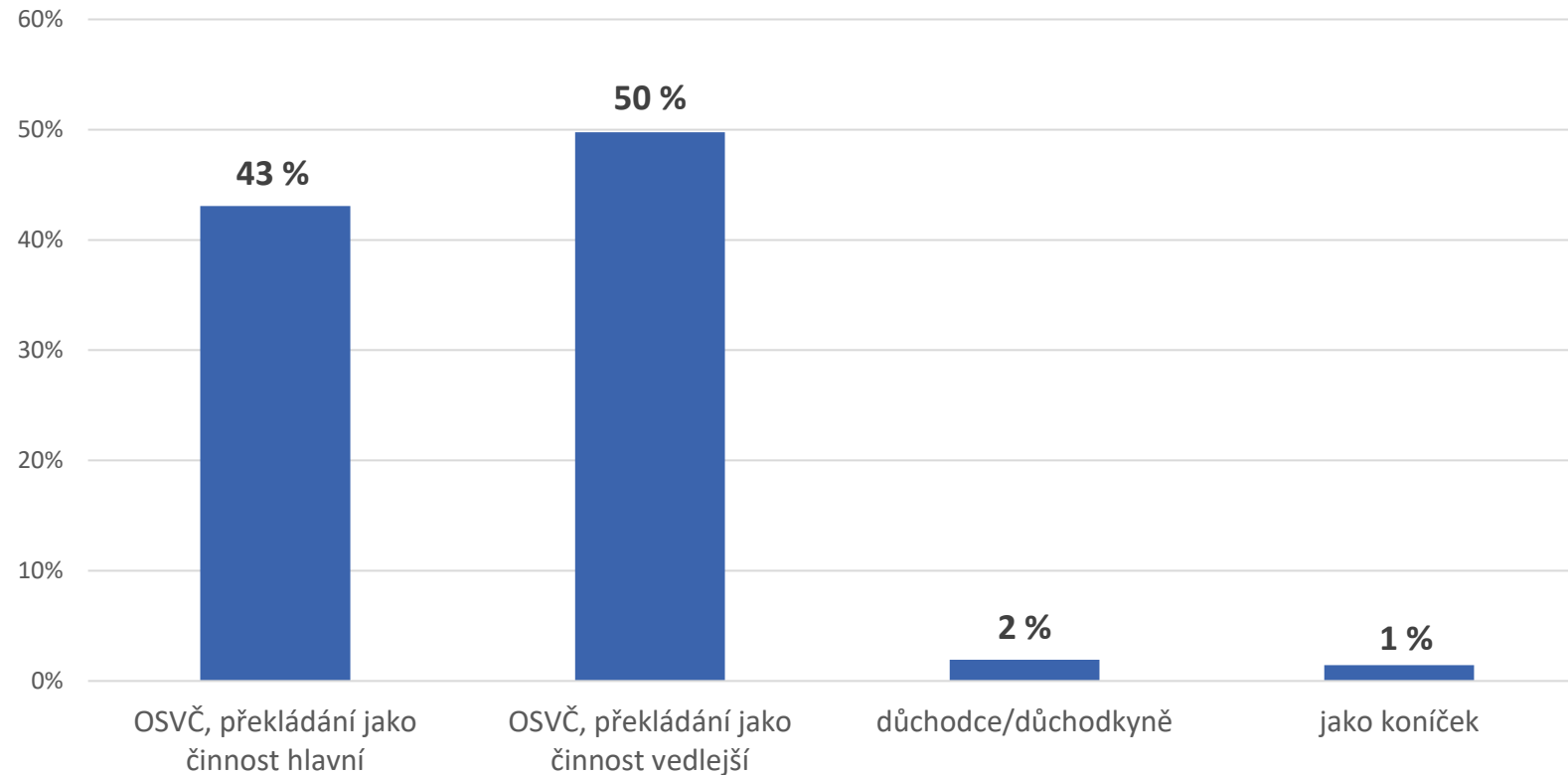
Literární překlady vytváříte převážně:

Celkem na tuto otázku odpovědělo 208 lidí.

Literární překladaťelé jsou z valné většiny OSVČ, přičemž ti, kteří mají tuto činnost jako vedlejší, mírně převažují nad těmi, kteří ji mají jako činnost hlavní.

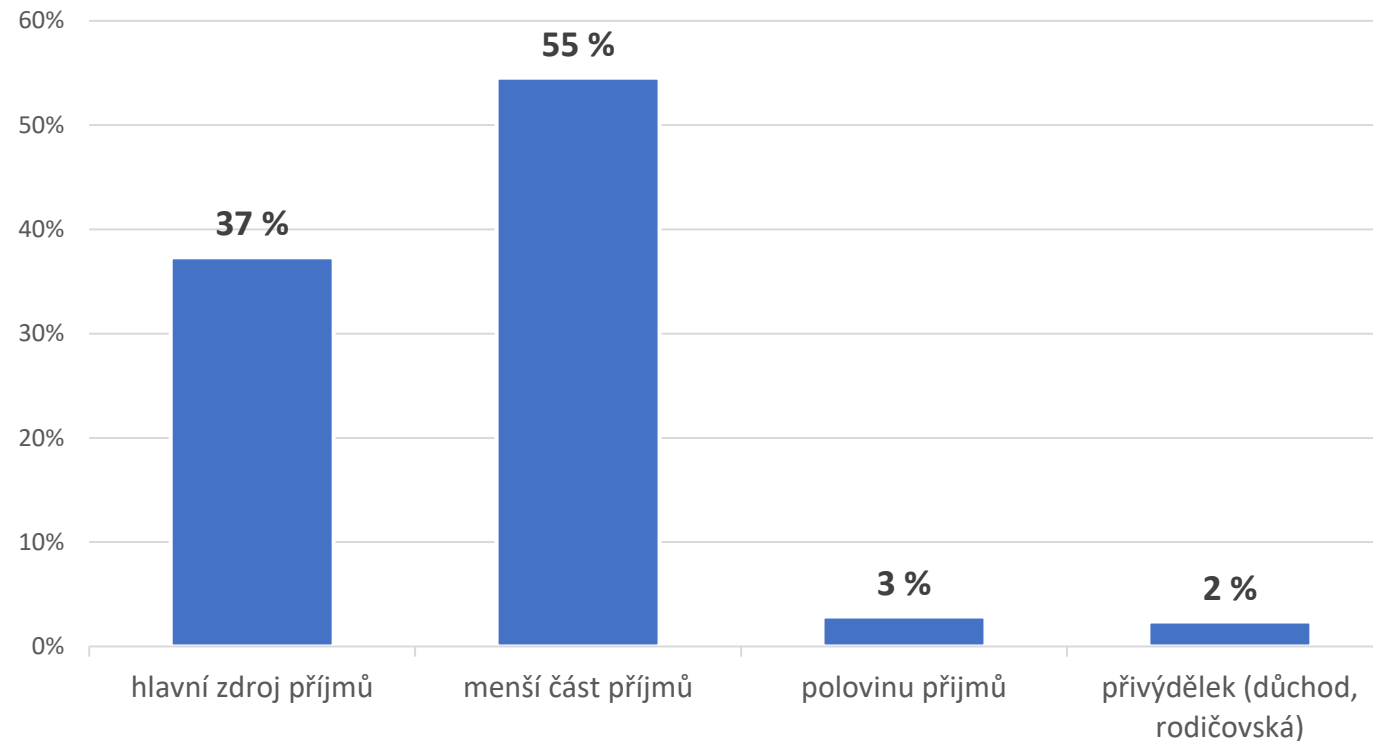
V jakém režimu pracujete jako literární překladaťel/ka?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 201 lidí.

Pro více než polovinu dotázaných představuje práce v literárním provozu menší část jejich příjmů. Pro 37 % dotázaných představuje práce v literárním provozu hlavní zdroj příjmů.

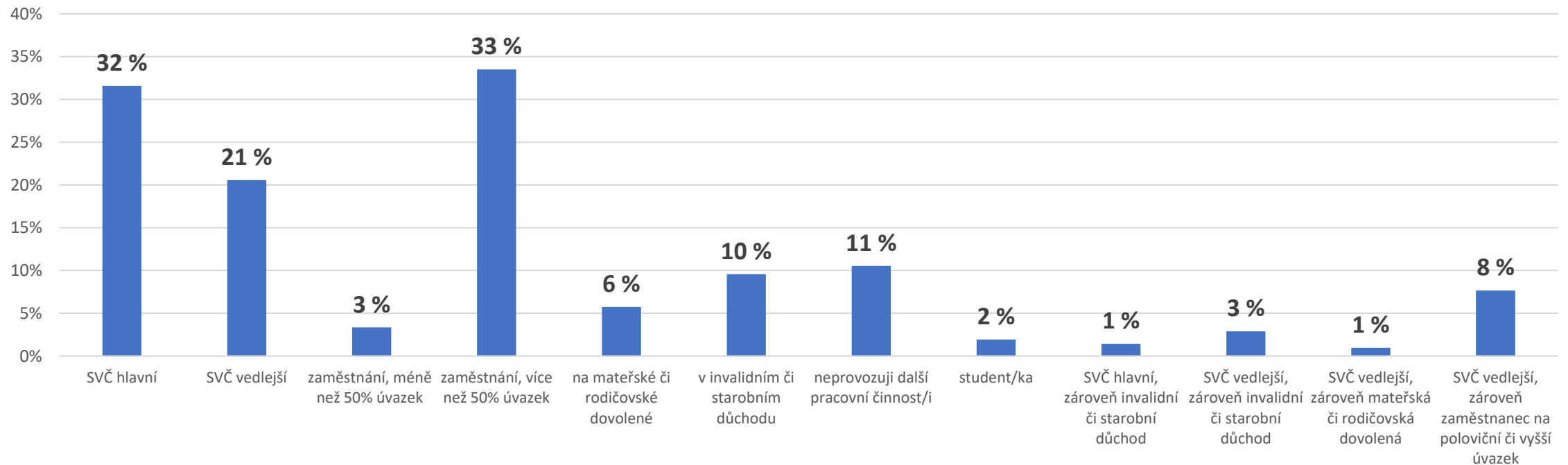
Z hlediska podílu na příjmech pro mě práce v literárním provozu (překlady, redakce a korektury literárních textů, autorské psaní, publicistika) představuje:

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Více než polovina respondentů vykonává vedle literárních překladů ještě další pracovní činnosti jako OSVČ a třetina pracuje v zaměstnaneckém poměru na poloviční či vyšší úvazek. Pouze desetina překladatelů neprovozuje žádné další pracovní činnosti.

Provozujete vedle literárních překladů ještě další pracovní činnost/i?

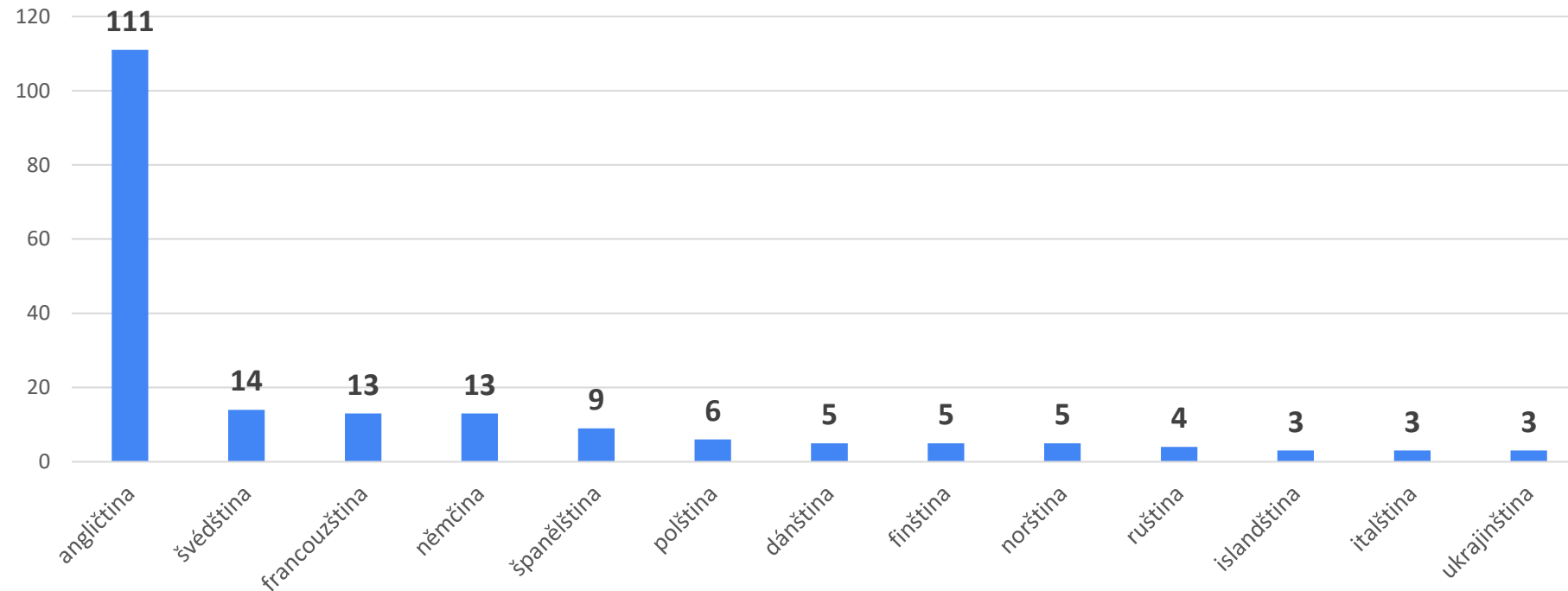

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Sekce 2

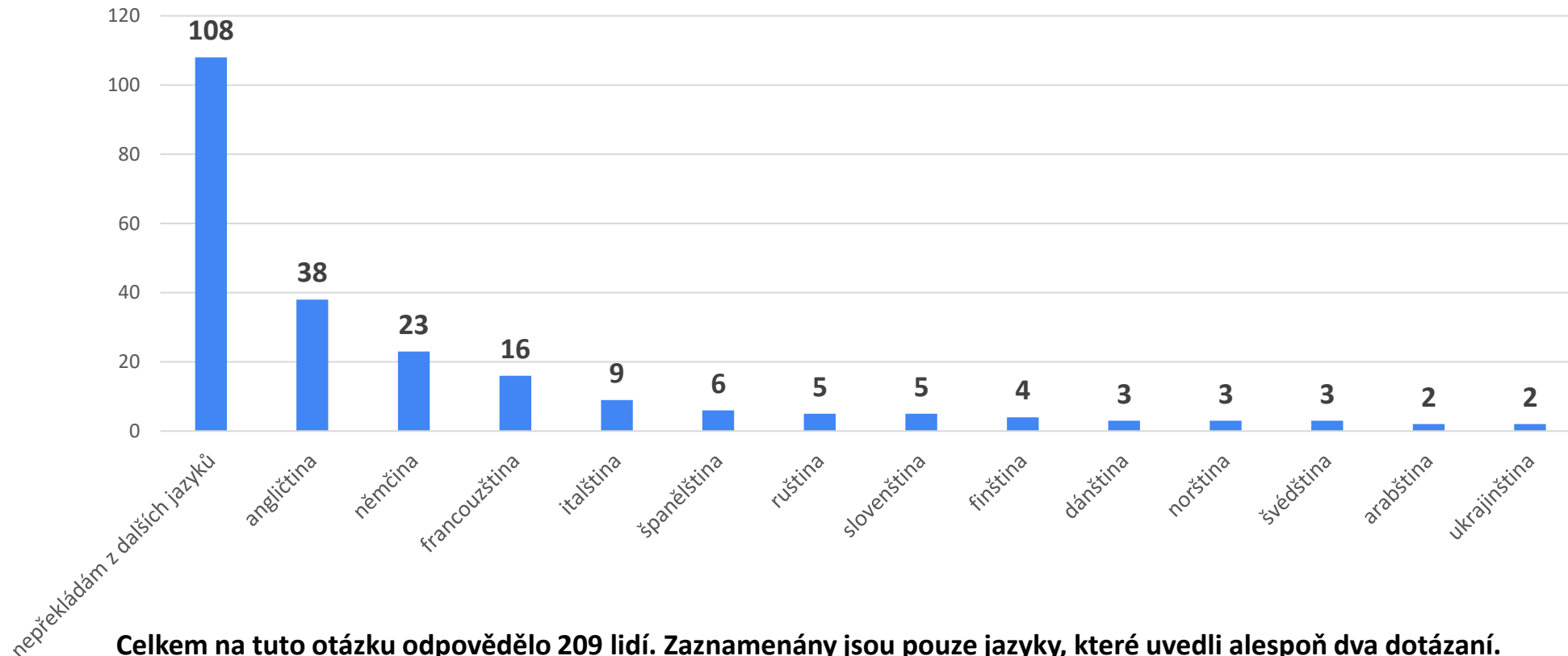
PRACOVNÍ JAZYKY

Více než polovina dotázaných nejčastěji překládá z angličtiny. K dalším nejčastěji zastoupeným jazykům patří švédština, němčina, francouzština a španělština.

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí. Zaznamenány jsou pouze jazyky, které uvedli alespoň tři dotázaní.

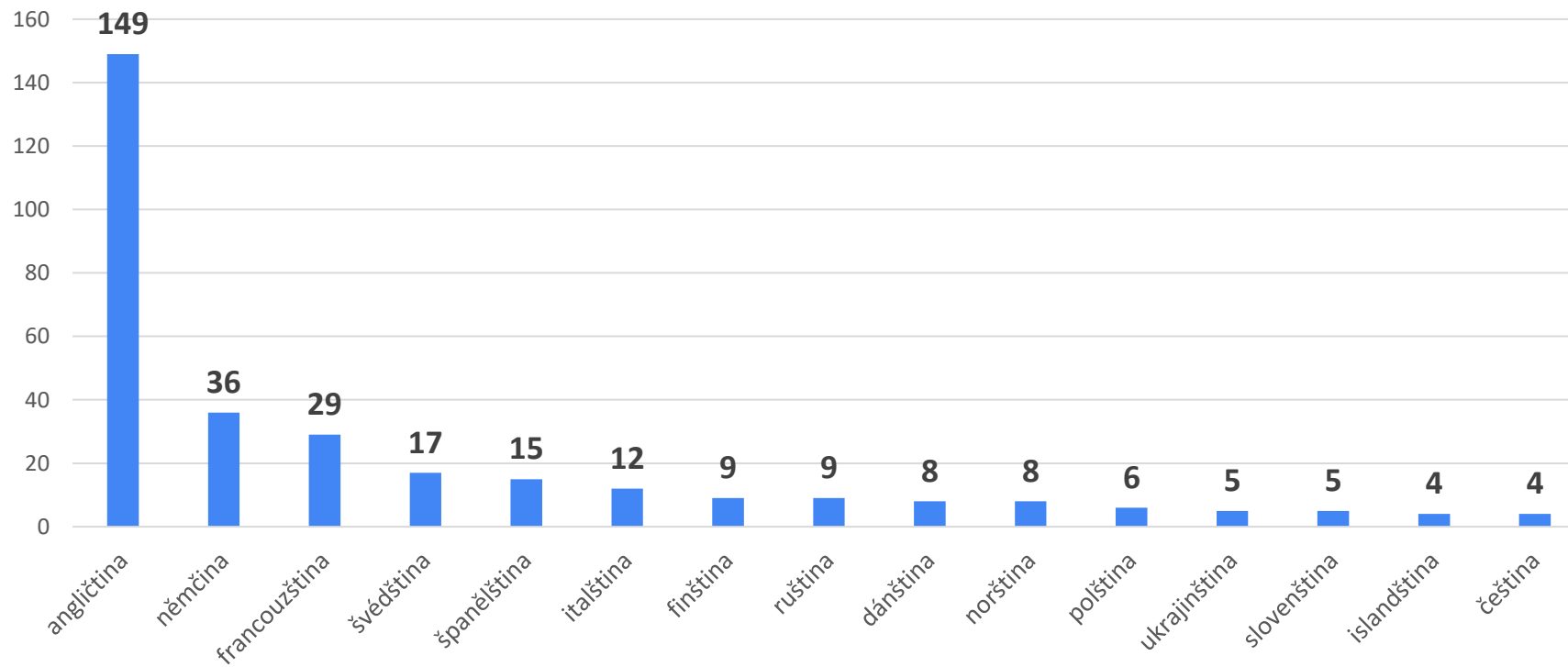
Více než polovina dotázaných uvedla, že nepřekládá z žádných dalších jazyků.
U těch, kteří z dalších jazyků překládají, převládá angličtina, následuje němčina a francouzština.

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí. Zaznamenány jsou pouze jazyky, které uvedli alespoň dva dotázaní.

Téměř tři čtvrtiny respondentů překládají z angličtiny, ať už jako z hlavního, nebo vedlejšího jazyka.

Celkový počet překladaťelů z jednotlivých jazyků (hlavní i vedlejší dohromady)

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

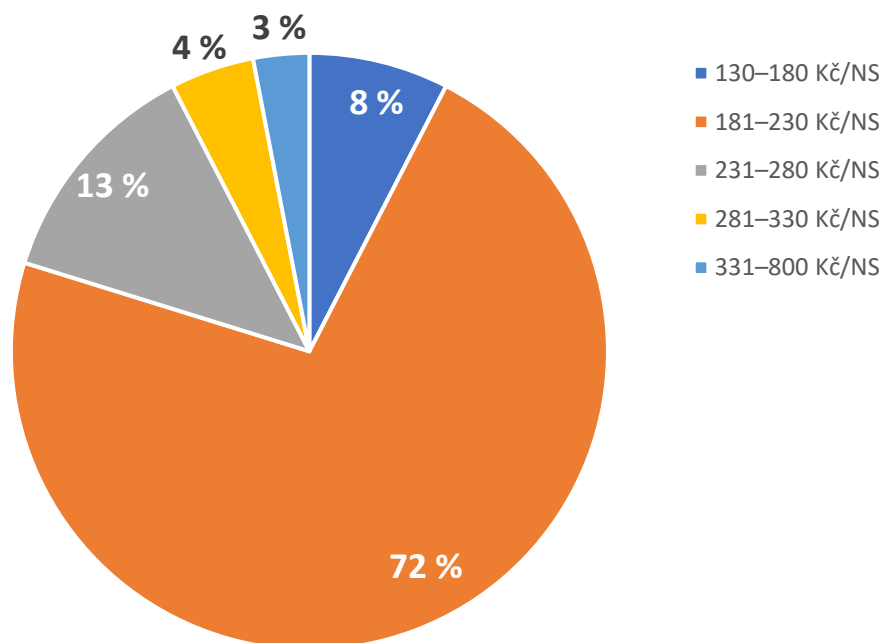
Sekce 3

HONORÁŘE A OMEZENÍ LICENCE

Průměrný honorář za jednu normostranu se v roce 2023 pohyboval nejčastěji v rozmezí 181–230 Kč.

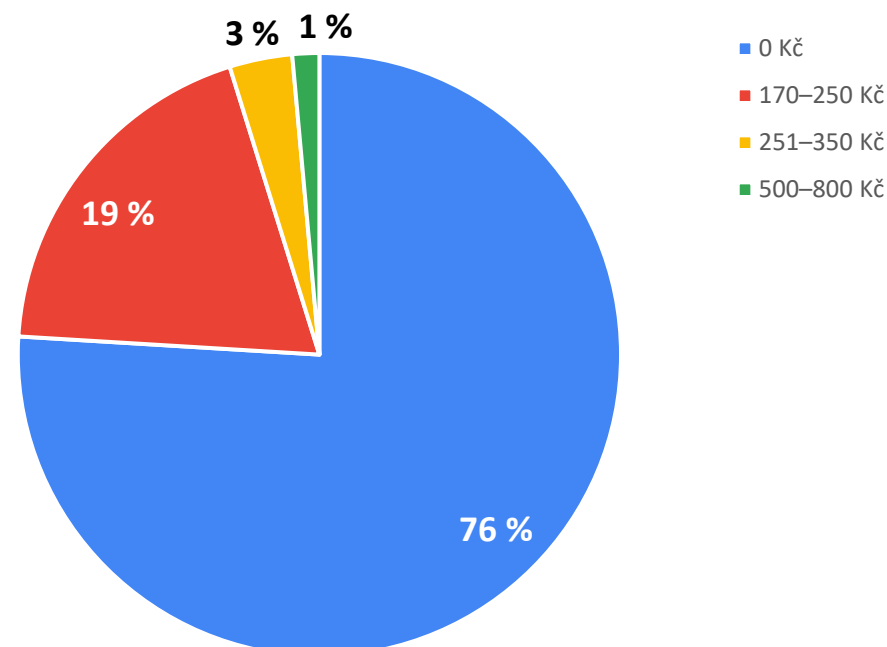
Více než tři čtvrtiny dotázaných překládaly v roce 2023 pouze ze svého hlavního jazyka.

Uvedte, prosím, svůj průměrný honorář za normostranu v Kč v roce 2023 za překlad z hlavního pracovního jazyka.

Celkem na tuto otázku odpovědělo 198 lidí, 11 respondentů uvedlo nulu, což může znamenat, že v loňském roce buď nepřekládali, nebo překládali zadarmo.

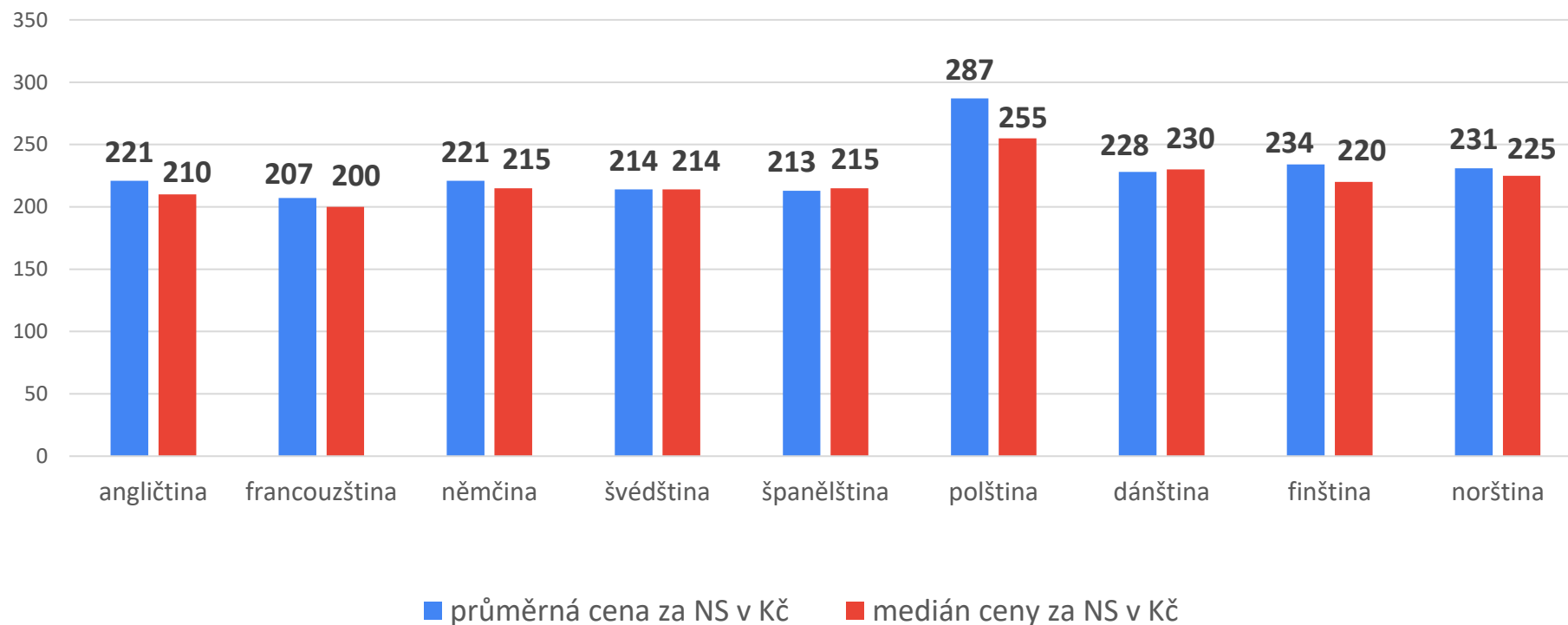
Uvedte, prosím, svůj průměrný honorář za normostranu v Kč v roce 2023 za překlad z dalších pracovních jazyků.

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí, z toho 50 respondentů uvedlo jinou částku než nulu.

V roce 2023 činila průměrná cena za normostranu ze všech hlavních jazyků 225 Kč a medián 210 Kč.

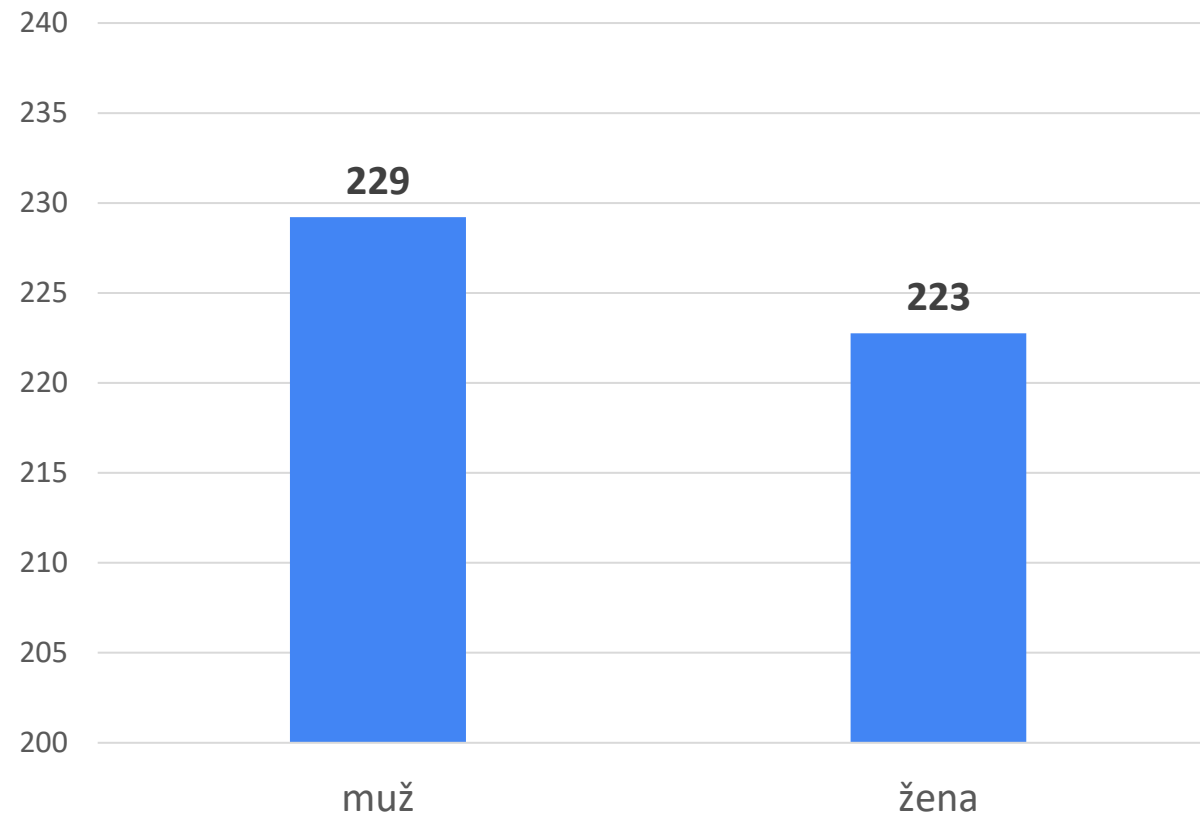
Průměr a medián ceny za jednu normostranu v Kč v roce 2023

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí. Uvedeny jsou jazyky, ze kterých překládala alespoň 2 % dotázaných.

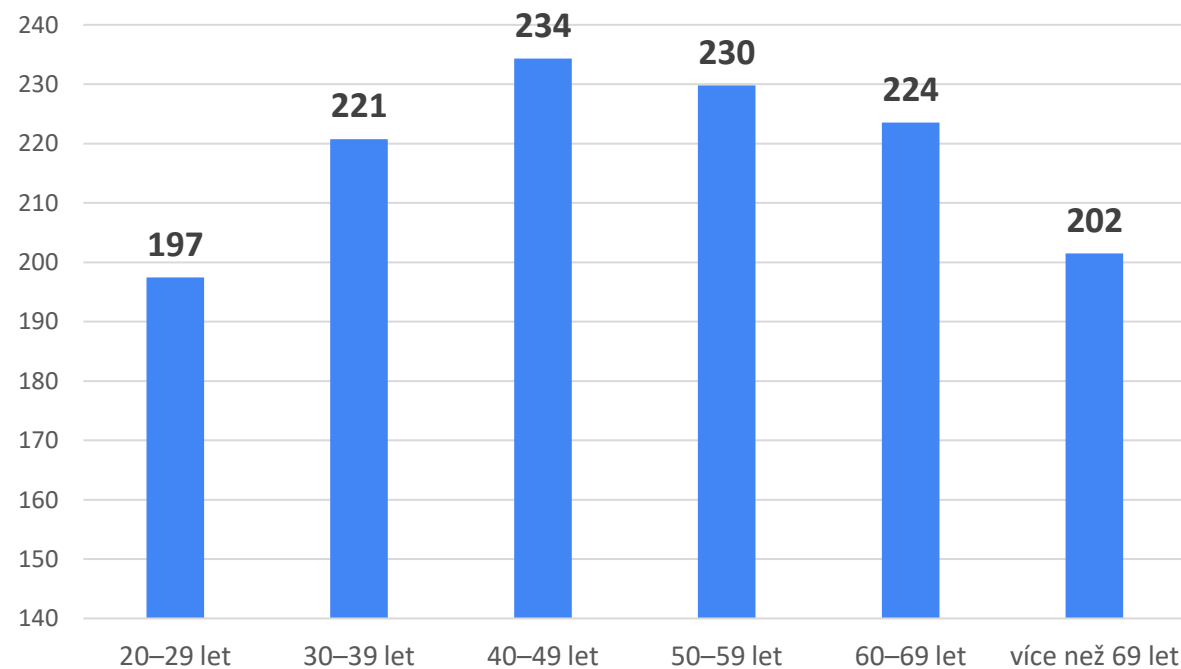
Honorář za jednu normostranu se u žen a mužů mírně lišil.

Průměrný honorář v Kč v roce 2023 podle pohlaví

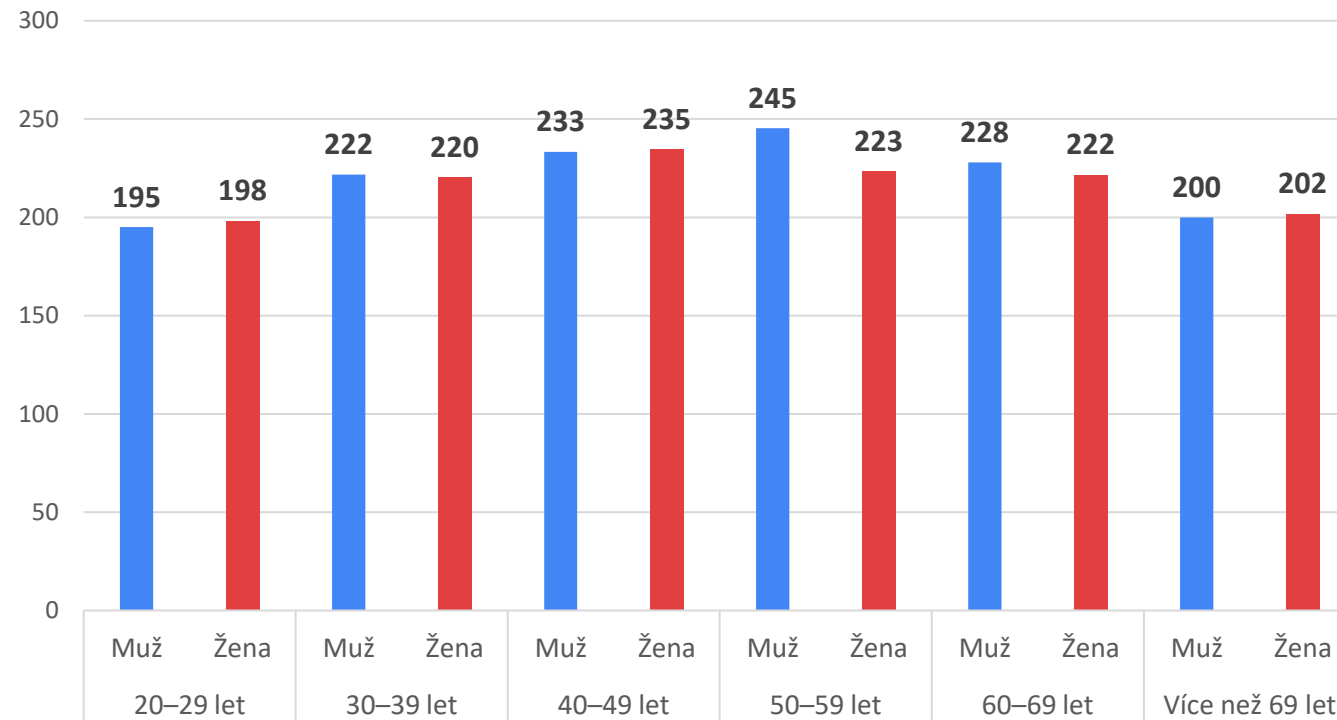
Nejvyšší průměrný honorář za jednu normostranu měli překladaťelé ve věku 40–59 let. Mladší a starší věkové kategorie měly průměrný honorář nižší.

Průměrný honorář za jednu normostranu v Kč podle věku

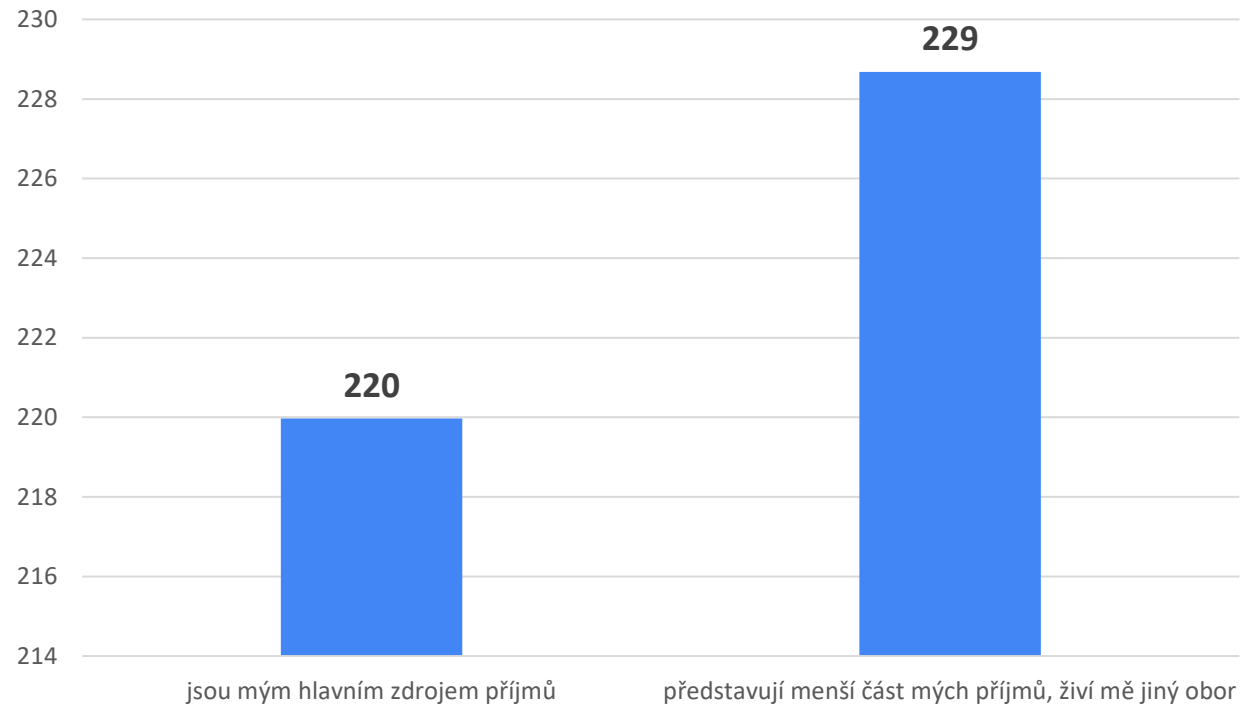
Ženy měly nejvyšší průměrný honorář za normostranu ve věkové kategorii 40–49 let, zatímco muži v kategorii 50–59 let.

Průměrný honorář za jednu normostranu v Kč podle pohlaví a věku

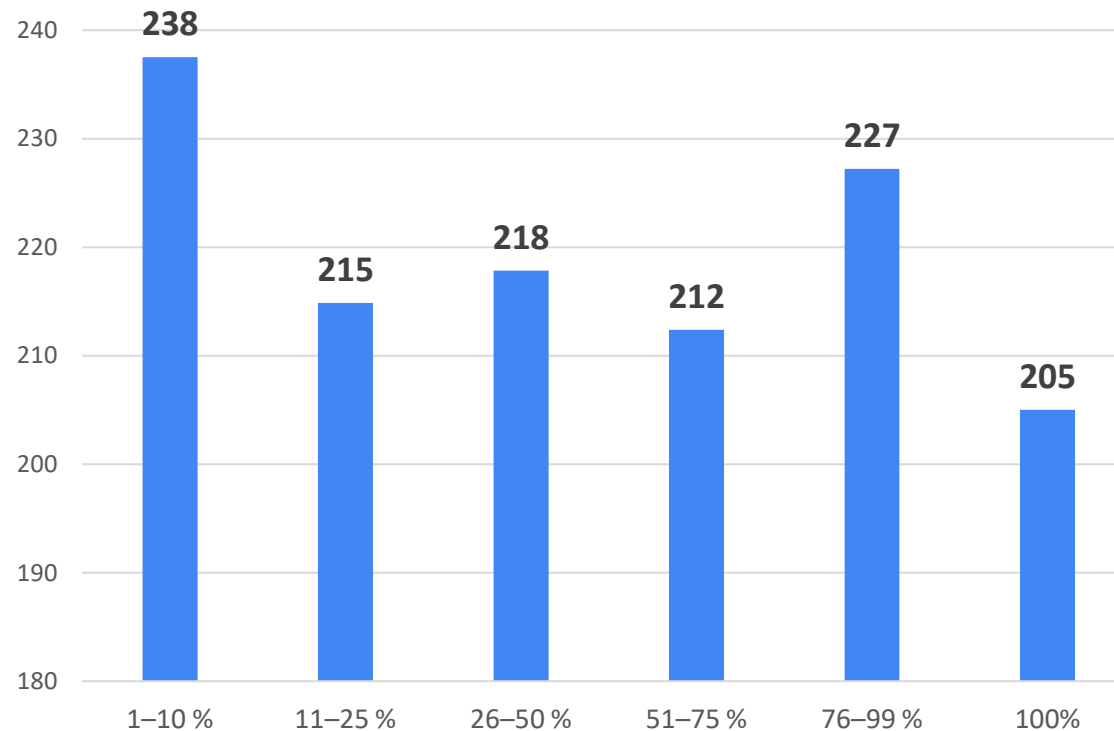
Průměrná cena za normostranu byla mírně vyšší u překladatelů, u nichž překladatelská činnost představuje menší zdroj příjmů.

Průměrný honorář za jednu normostranu v Kč podle podílu překladatelské činnosti na zdroji příjmů překladatele

Překladaelé, kteří uvedli, že překládání literárních textů tvoří 100 % jejich ročních příjmů, měli nejnížší průměrný honorář za jednu normostranu.

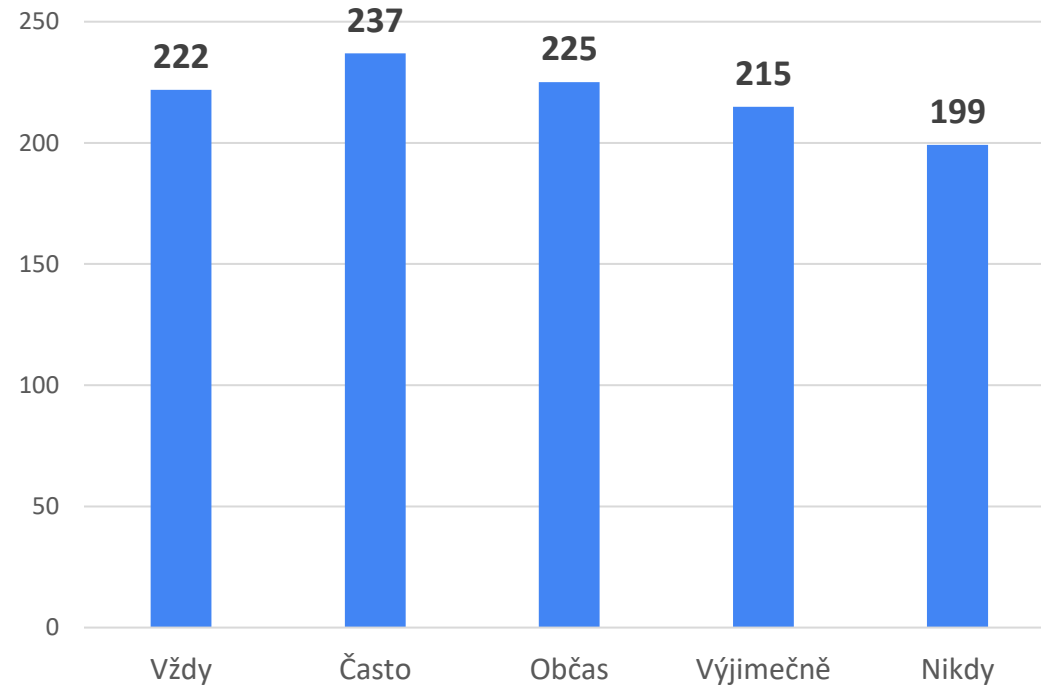
Průměrný honorář za jednu normostranu v Kč podle toho, jakou část průměrných ročních příjmů tvoří honoráře za překlad literárních textů

Z uvedeného grafu vyplývá, že respondenti, pro které honoráře za literární překlady představují jen malý zlomek příjmů, si patrně můžou dovolit odmítat méně lukrativní zakázky a současně ti, které překládání z velké části živí, se snaží akceptováním všech nabídek (i nevýhodných) dosahovat co nejvyšších příjmů.

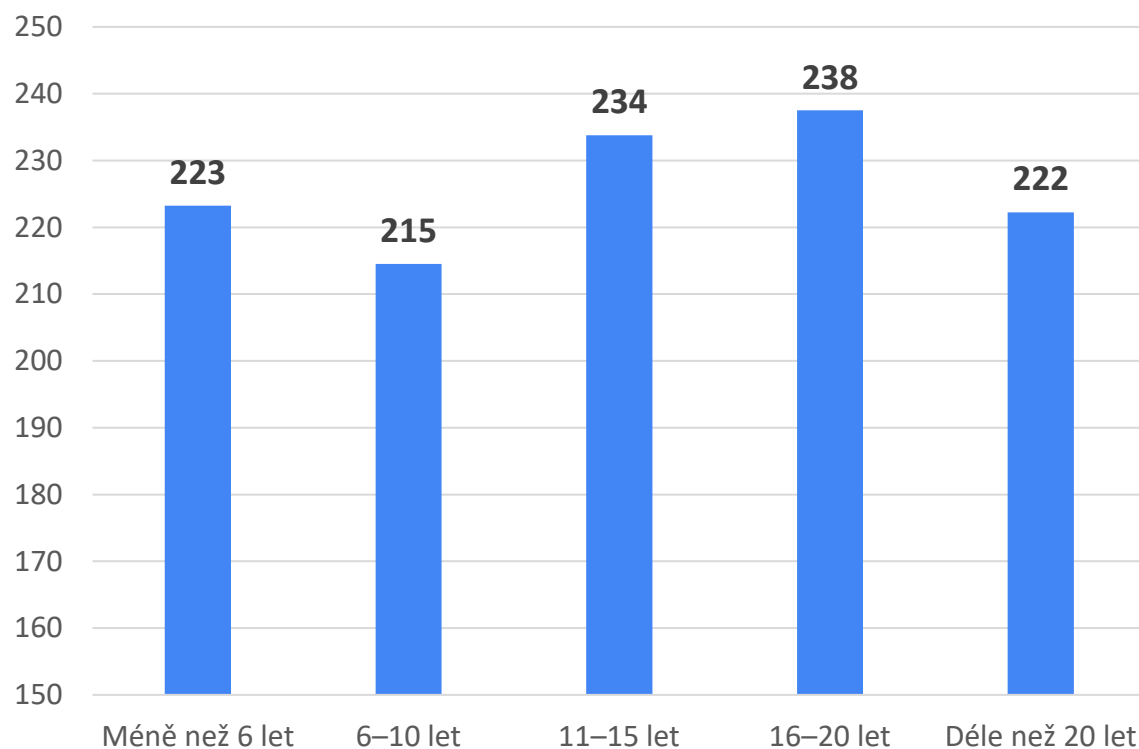
Překladaťelé, kteří uvedli, že se nikdy nesnaží vyjednat si vyšší honorář, měli nejnížší průměrnou cenu za normostranu. S rostoucí snahou vyjednávat mírně rostl i honorář.

Průměrný honorář za jednu normostranu v Kč podle snahy překladaťelů vyjednat vyšší honorář, než je jim nabízen

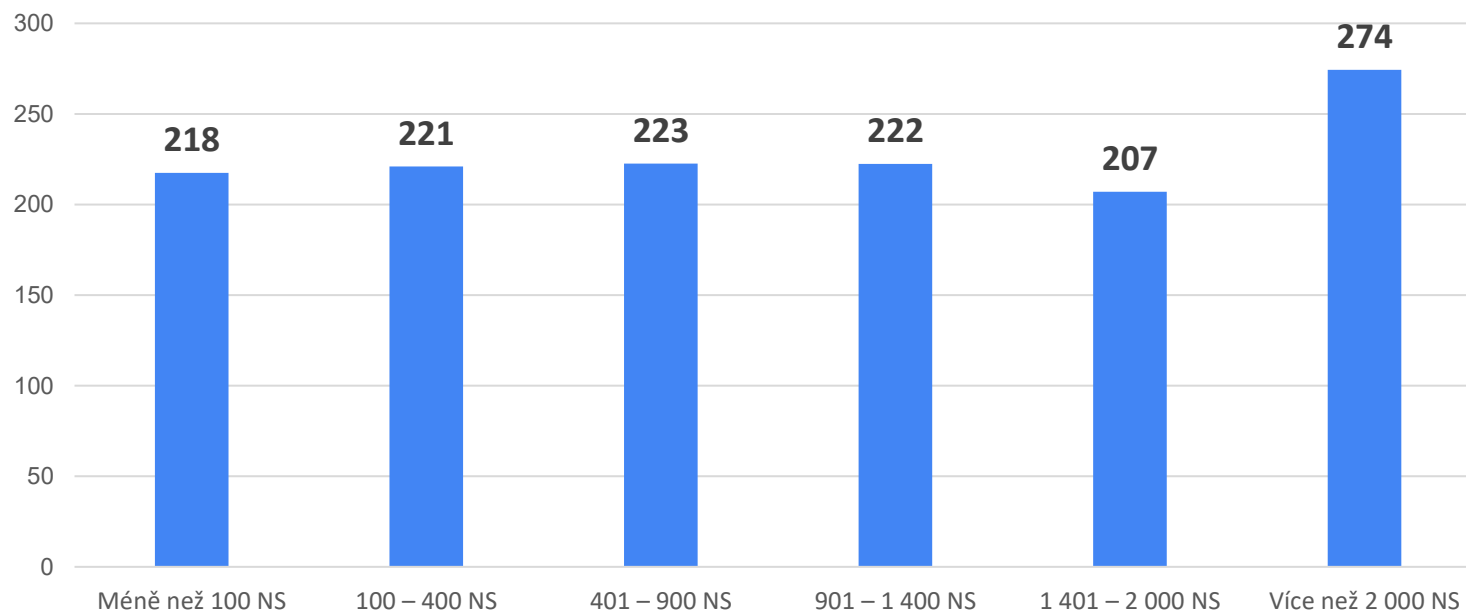
Nejvyššího průměrného honoráře za normostranu dosahovali respondenti, kteří překládají 11–20 let.

Průměrný honorář za jednu normostranu v Kč podle doby, po kterou se dotázaní věnují profesionálně literárnímu překladaťu

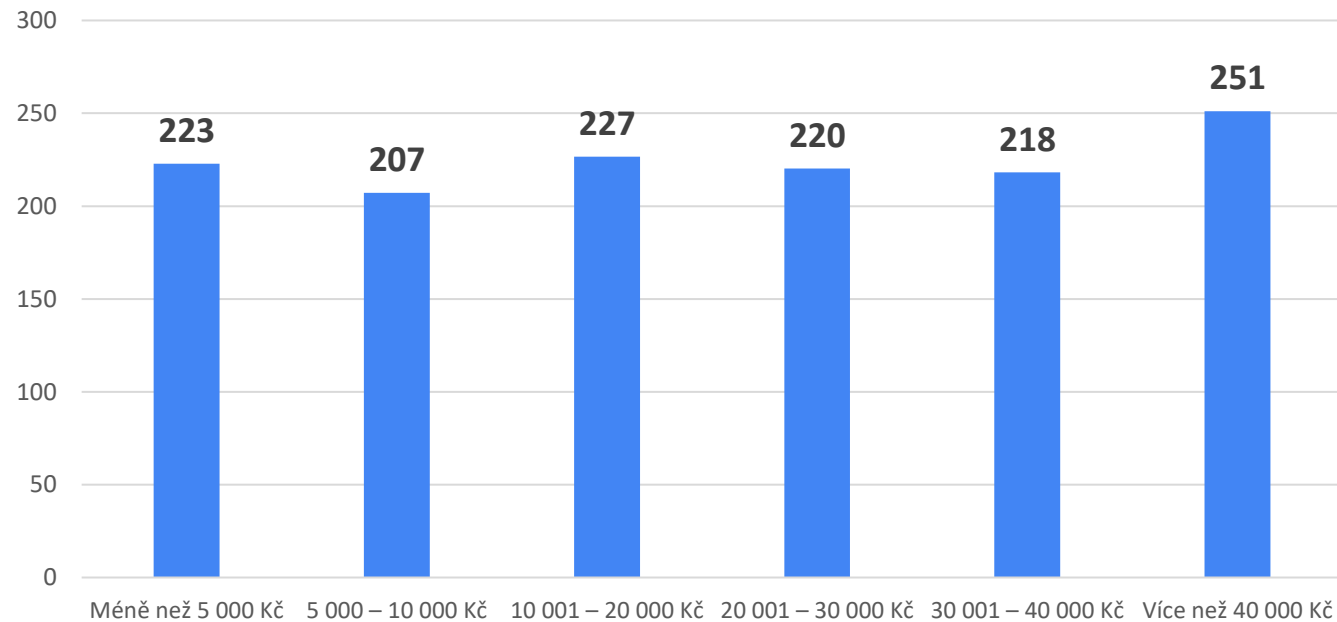
Respondenti, kteří v roce 2023 přeložili nejvíce normostran, měli nejvyšší průměrný honorář za normostranu.

Průměrný honorář za jednu normostranu v Kč podle počtu přeložených normostran v roce 2023

Nejvyšší průměrný honorář za jednu normostranu měli překladaťelé s nejvyšším průměrným měsíčním příjmem.

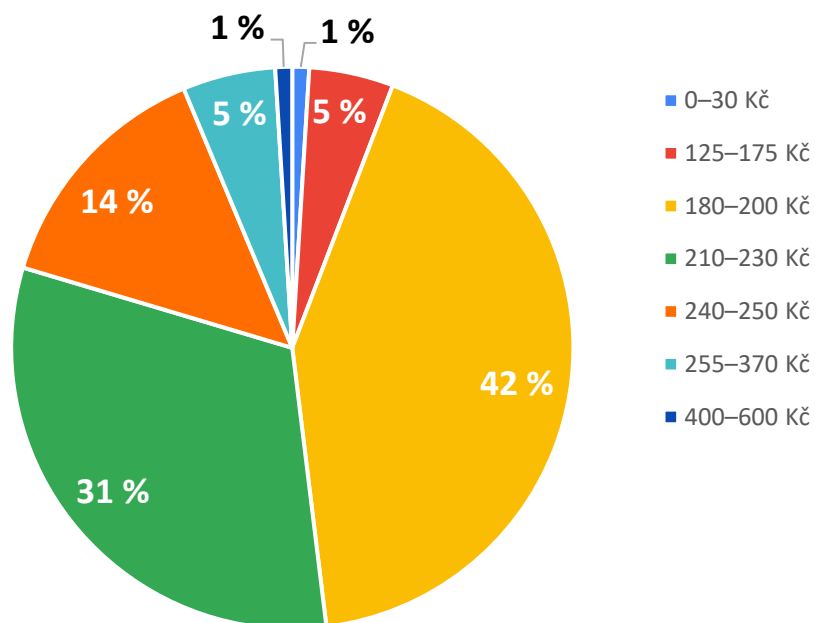
Průměrný honorář za jednu normostranu v Kč podle průměrného měsíčního příjmu z překladaťelské činnosti

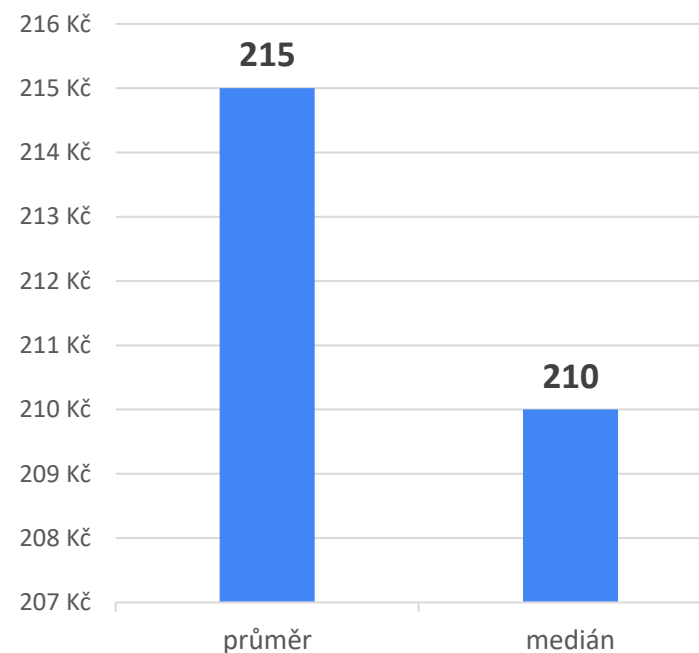
Téměř u všech dotázaných se minimální cena za překlad jedné normostrany pohybovala v rozmezí 180–230 Kč.

Průměrná minimální cena činila 216 Kč a medián minimální ceny byl 210 Kč.

Uvedte, prosím, jaká je vaše aktuální minimální cena za překlad jedné normostrany v Kč.

Průměr a medián aktuální minimální ceny za překlad jedné normostrany v Kč

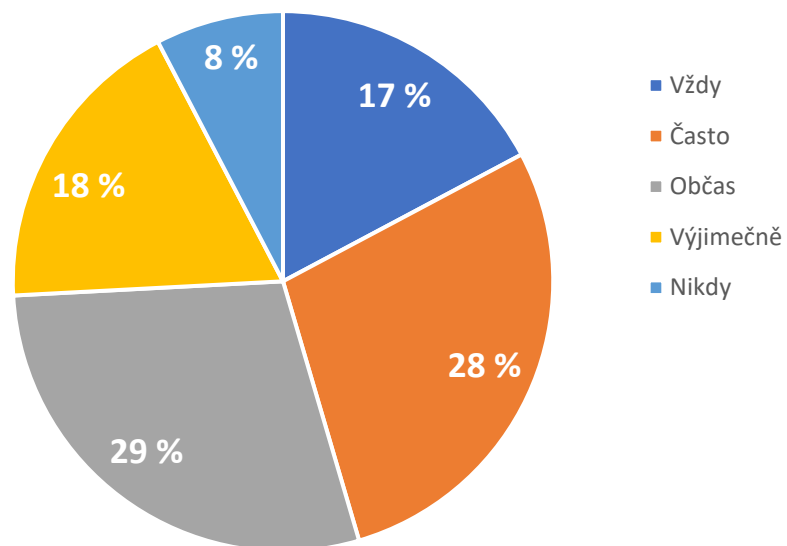

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Téměř polovina dotázaných uvedla, že se pravidelně snaží vyjednat si vyšší honorář. Čtvrtina udala, že se nesnaží skoro nikdy.

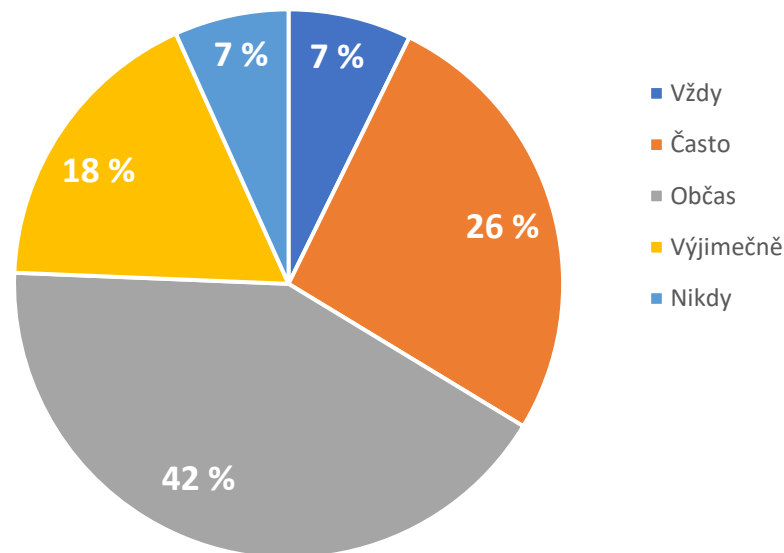
Třetina byla ve vyjednávání častěji úspěšná a 42 % dosáhlo úspěchu ve vyjednávání občas.

Jak často se snažíte vyjednat si vyšší honorář, než je vám nabízen?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

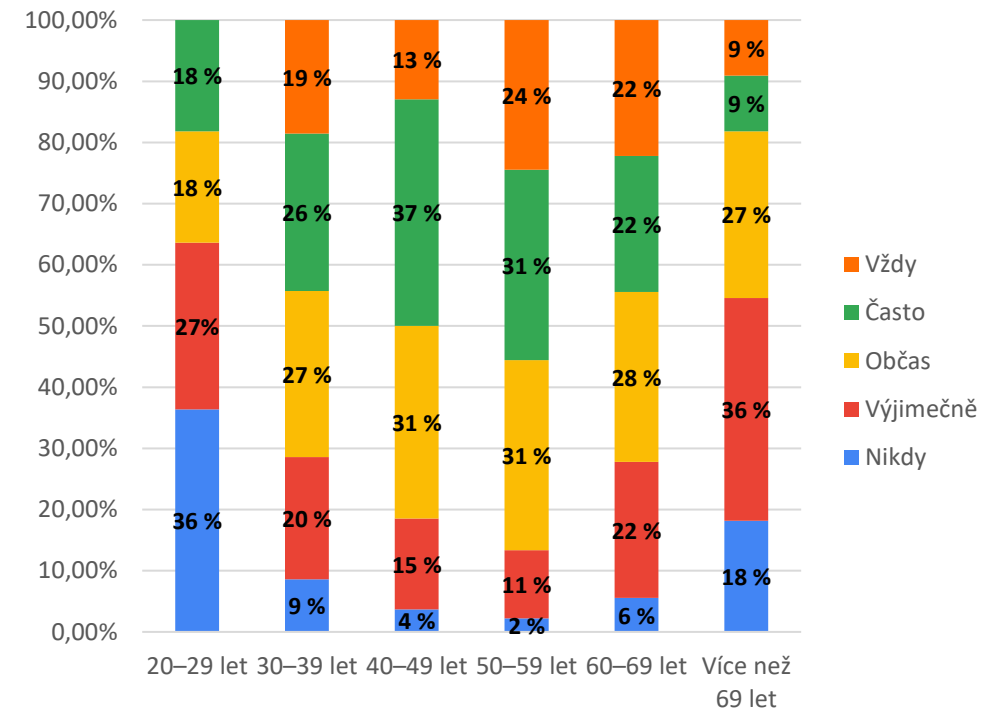
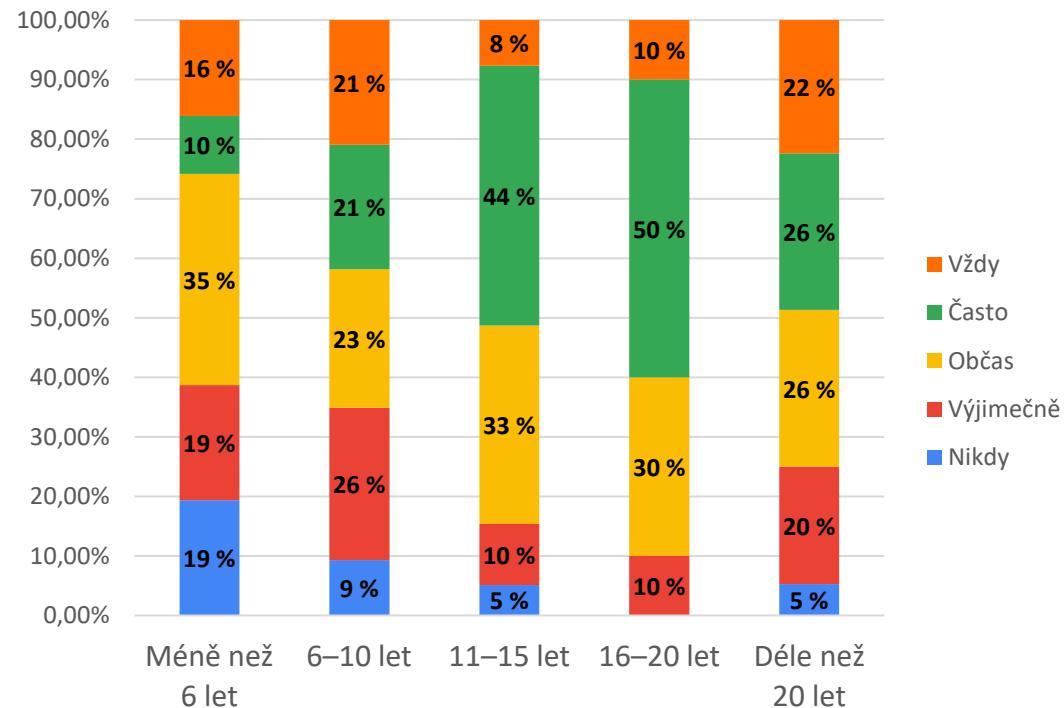
Jak často jste ve snaze vyjednat si vyšší honorář úspěšný/á?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 193 lidí.

**Překlada-
telé, kteří se překlada-
du věnují méně než 6 let, mnohem méně často
vyjedná-
vají o výši honorá-
ře. Podobně je na tom nejmladší věková kate-
gorie.**

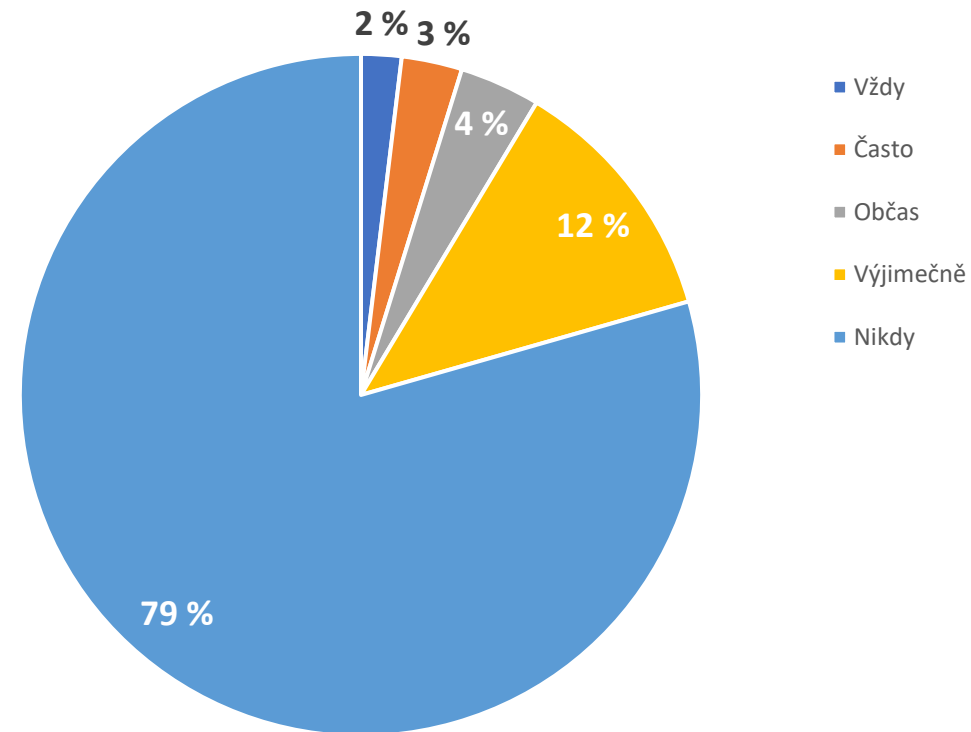
Jak často se snažíte vyjednat si vyšší honorář, než je vám nabízen?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Většina dotázaných překladatelek a překladatelů nikdy nemá podílový honorář.

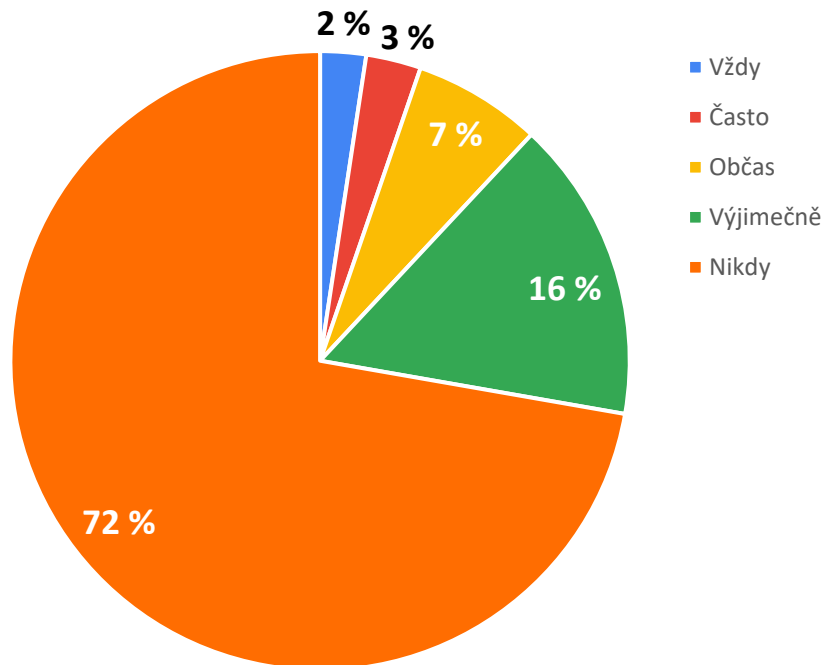
Jak často máte podílový honorář?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

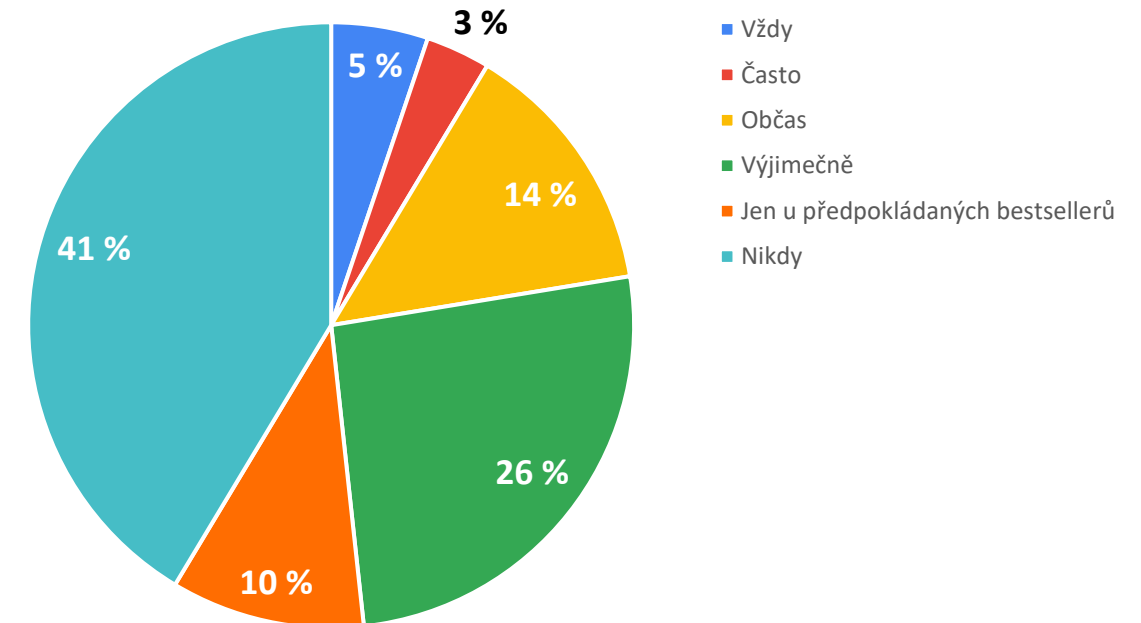
**Většina respondentů se nesnaží vyjednat si podílový honorář nebo se snaží jen výjimečně
Ti, kteří se o to pokoušejí, většinou nejsou úspěšní.**

Jak často se snažíte vyjednat podílový honorář?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

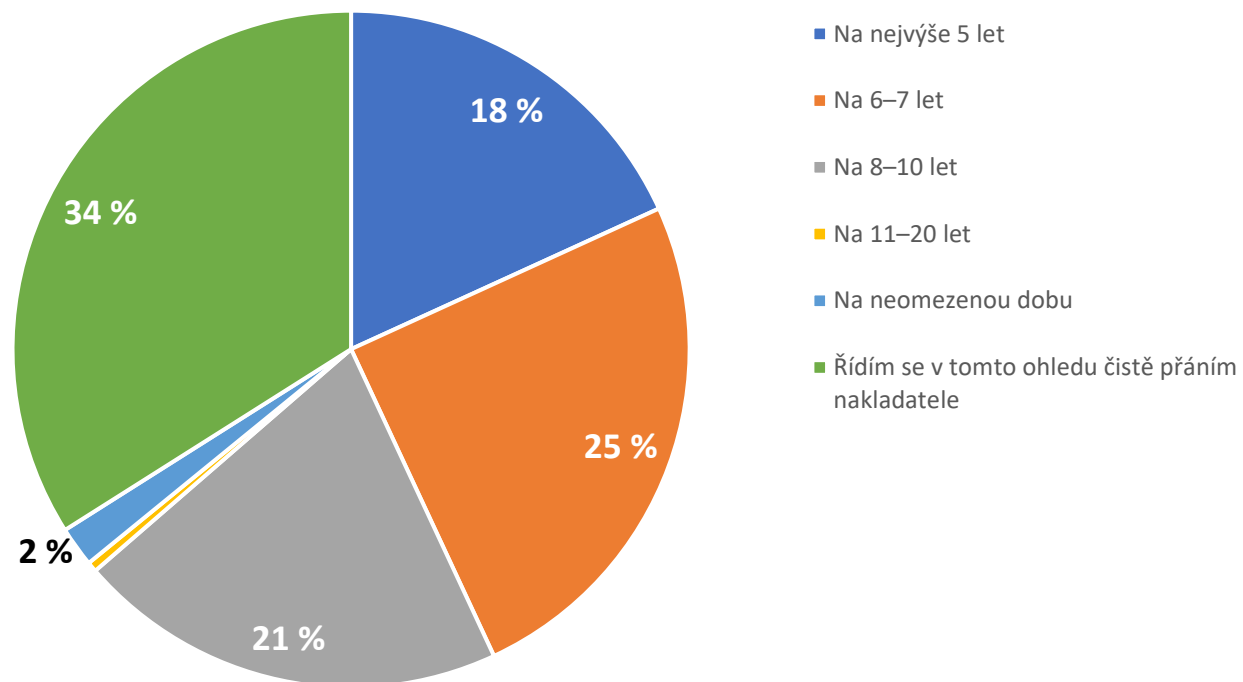
Jak často jste ve snaze vyjednat si podílový honorář úspěšný/á?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 58 lidí.

Nejvíce dotázaných se ohledně délky trvání licence řídí čistě přáním nakladatele. Ti, kteří časovou licenci omezují, volí nejčastěji délku 6–7 let.

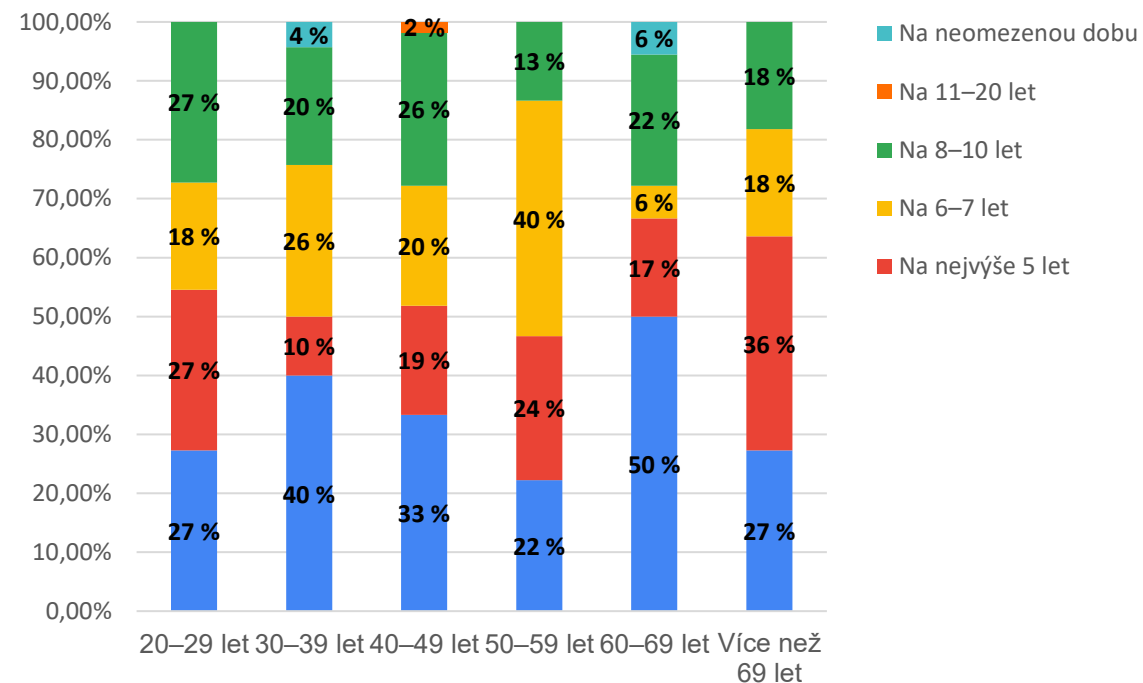
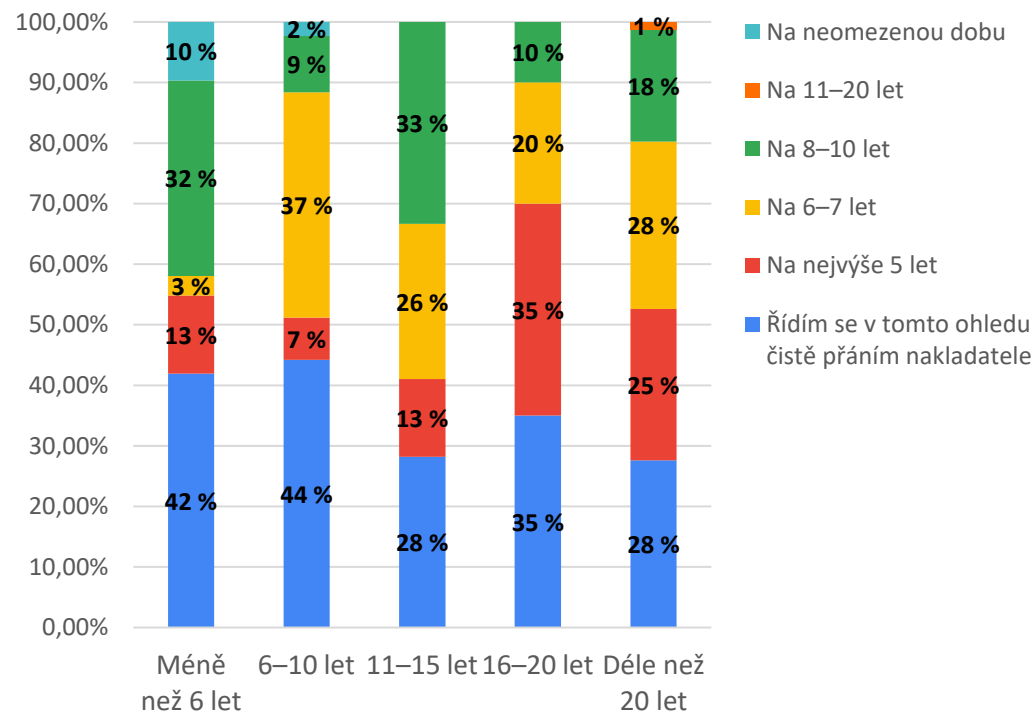
Na kolik let obvykle poskytujete licenci?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Zkušenější překladaťelé se v prodlužování licence o dost méně řídí čistě přáním nakladatele a celkově omezují délku licence na kratší dobu. Věk na délku poskytování licence nemá vliv.

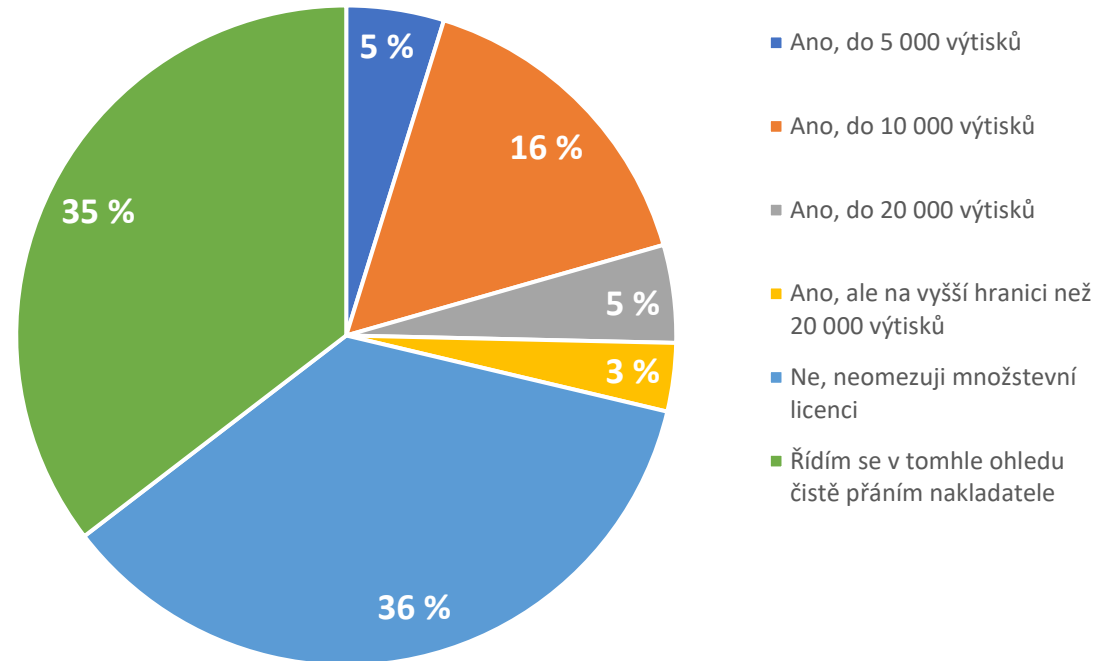
Na kolik let obvykle poskytujete licenci?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Dotázaní nejčastěji neomezují množstevní licenci vůbec nebo se řídí čistě přáním nakladatele. Pokud ji omezují, pak nejčastěji do 10 000 výtisků.

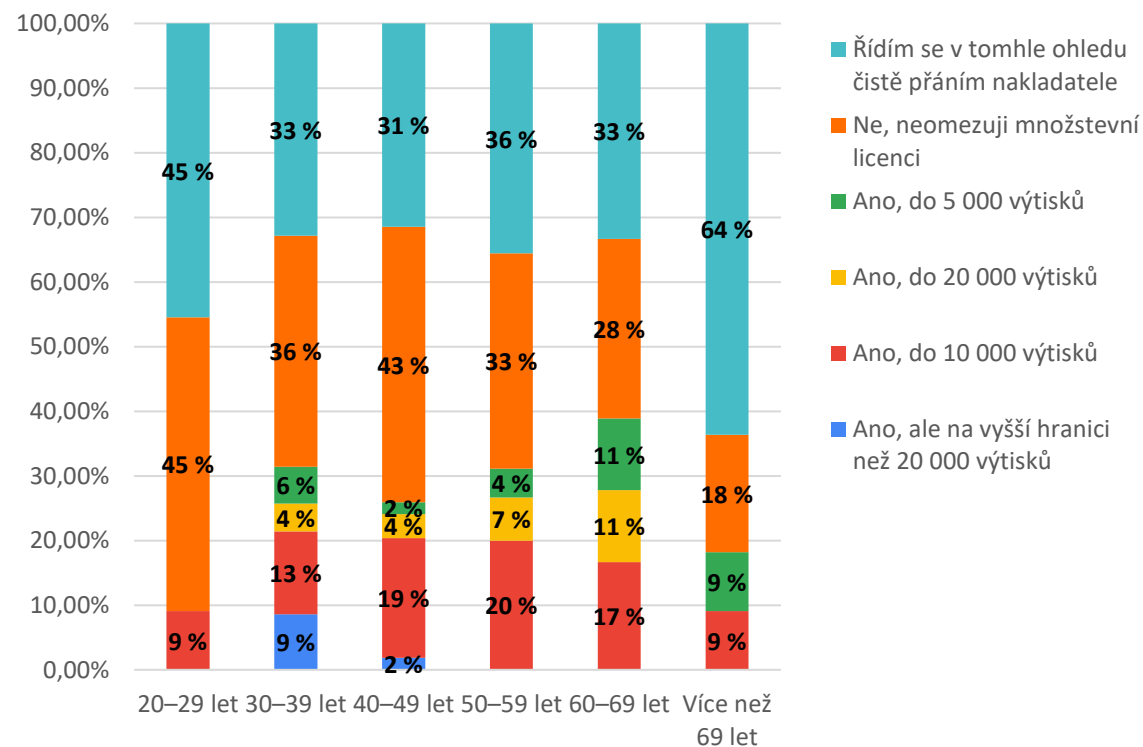
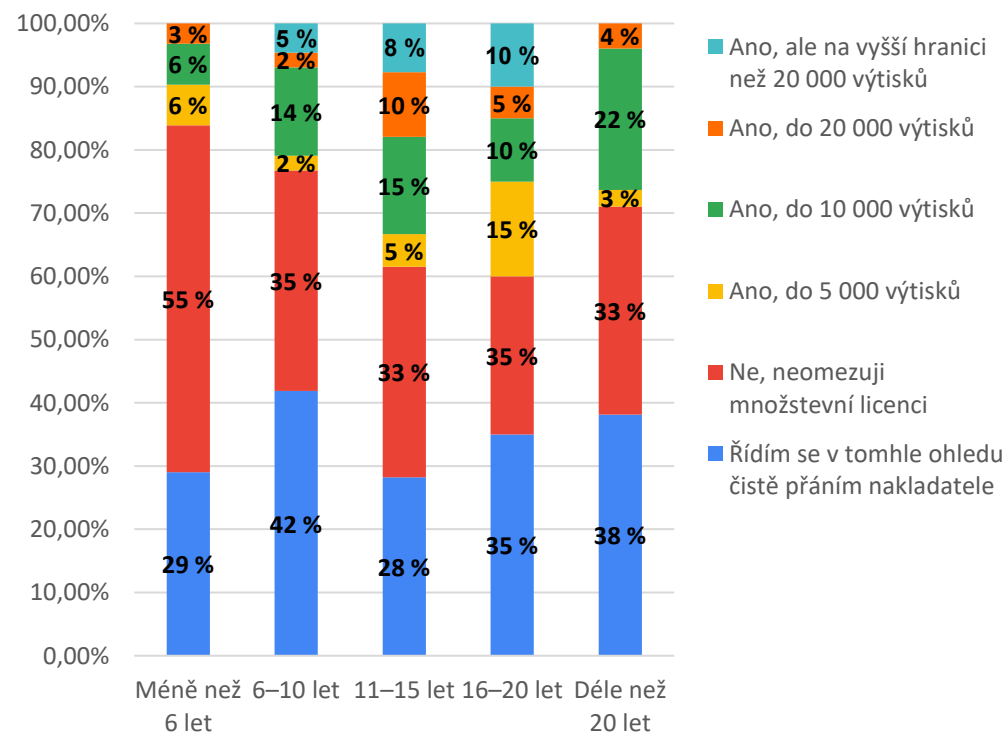
Daří se vám obvykle omezit množstevní licenci?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Množstevní licenci mnohem častěji neomezují méně zkušení překladatelé (6 let a méně zkušeností). Mírný trend je zde vidět i ve věku. Trochu častěji neomezují množstevní licenci mladší překladatelé (pod 50 let).

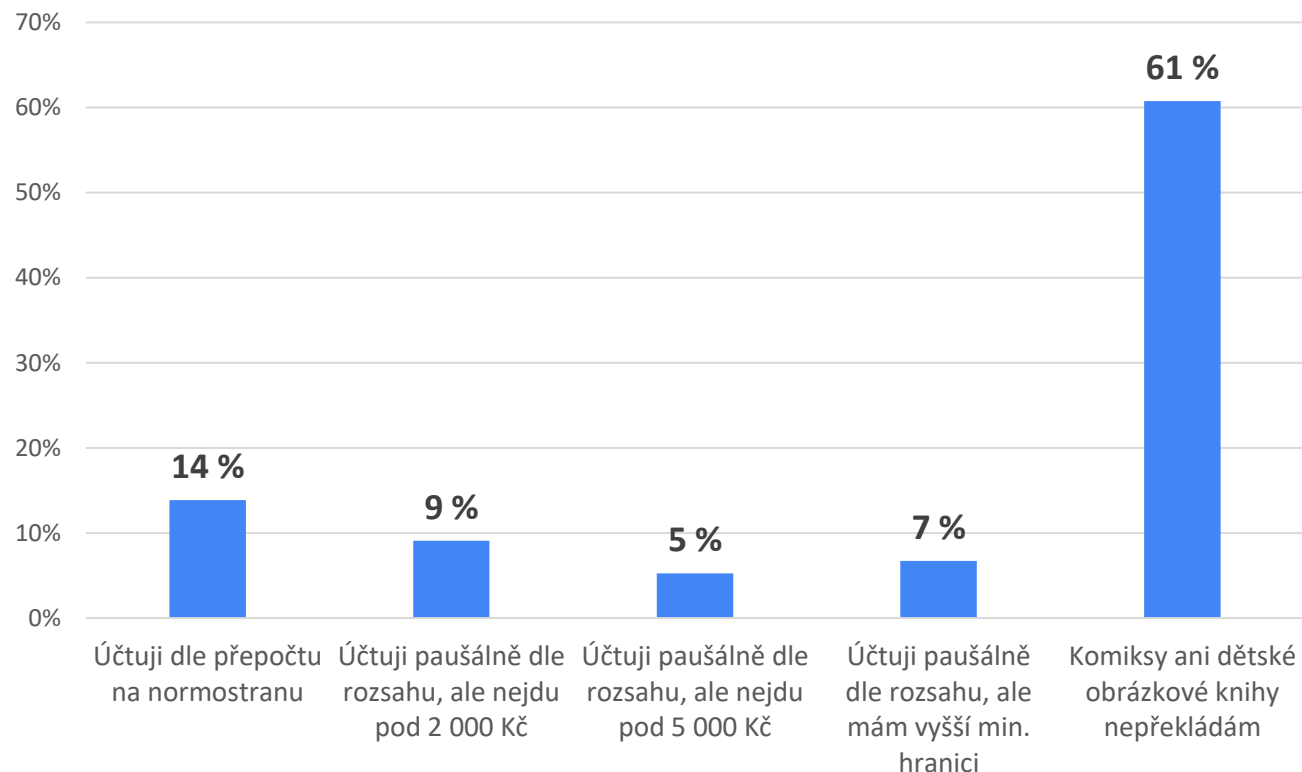
Daří se vám obvykle omezit množstevní licenci?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Většina dotázaných nepřekládá komiksy ani dětské obrázkové knihy. Ti, kteří je překládají, účtují překlad nejčastěji paušálně. Paušály se však liší a významný je i poměr těch, kteří účtují dle přepočtu na normostranu.

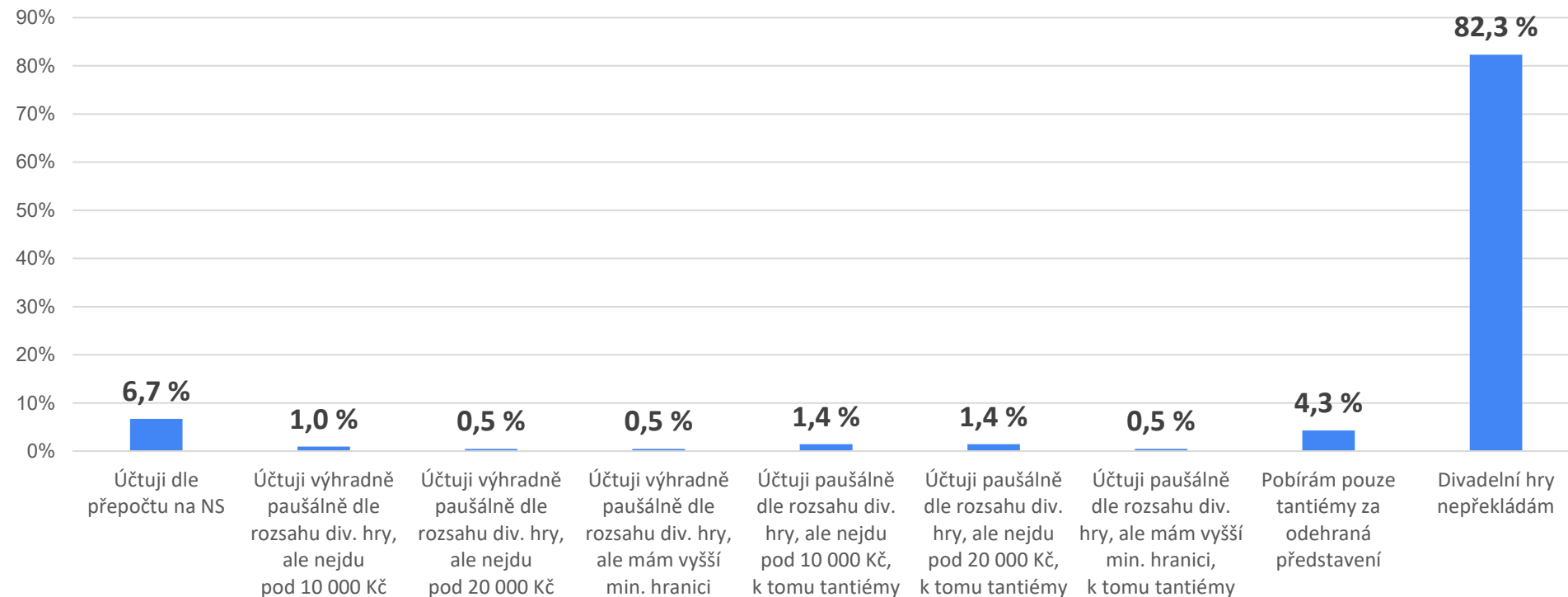
Jakým způsobem obvykle účtujete překlad komiksů nebo dětských obrázkových knih?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Většina dotázaných nepřekládá divadelní hry a ti, kteří je překládají, účtují překlad obvykle buď pomocí paušálu, nebo dle přepočtu na normostranu.

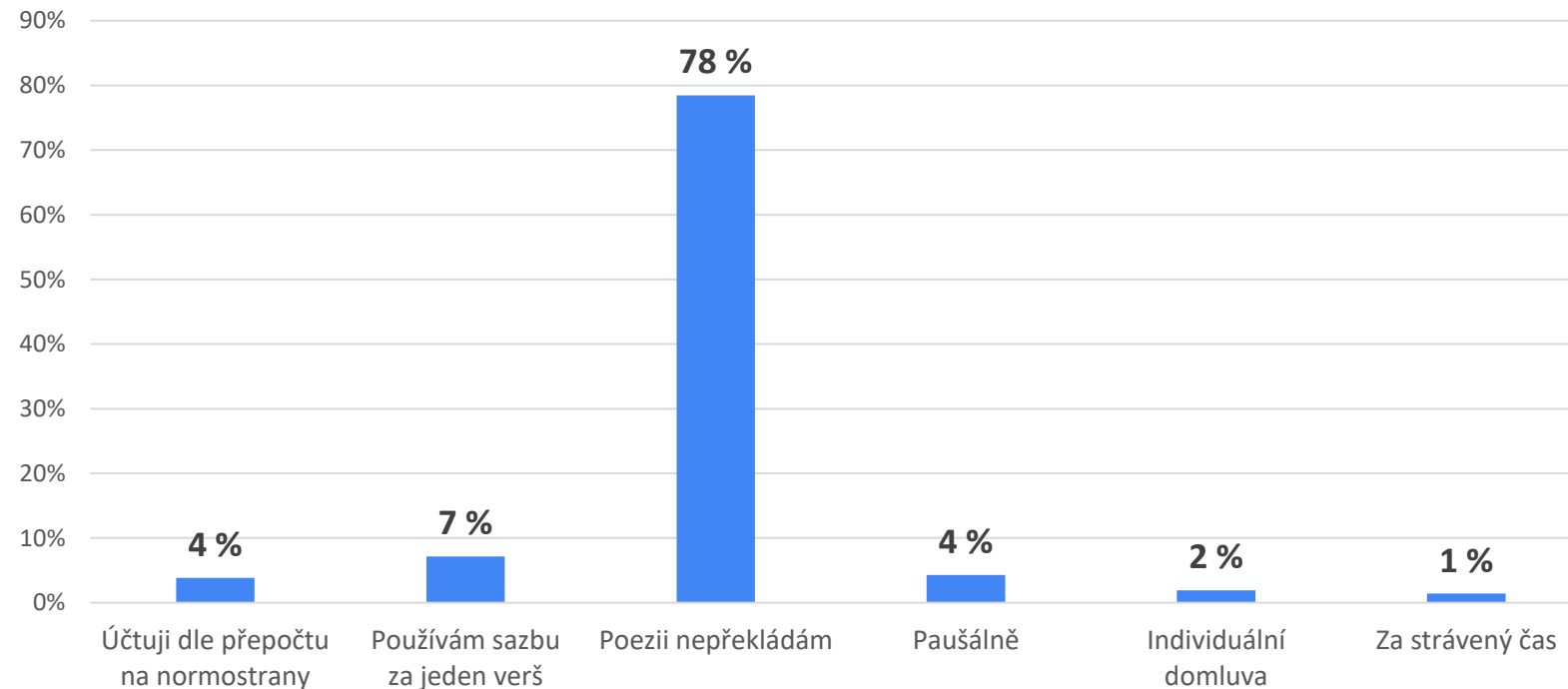
Jakým způsobem obvykle účtujete překlad divadelních her?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Většina dotázaných nepřekládá poezii a ti, kteří ji překládají, účtují překlad nejčastěji pomocí sazby za jeden verš.

Jakým způsobem obvykle účtujete překlad poezie?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

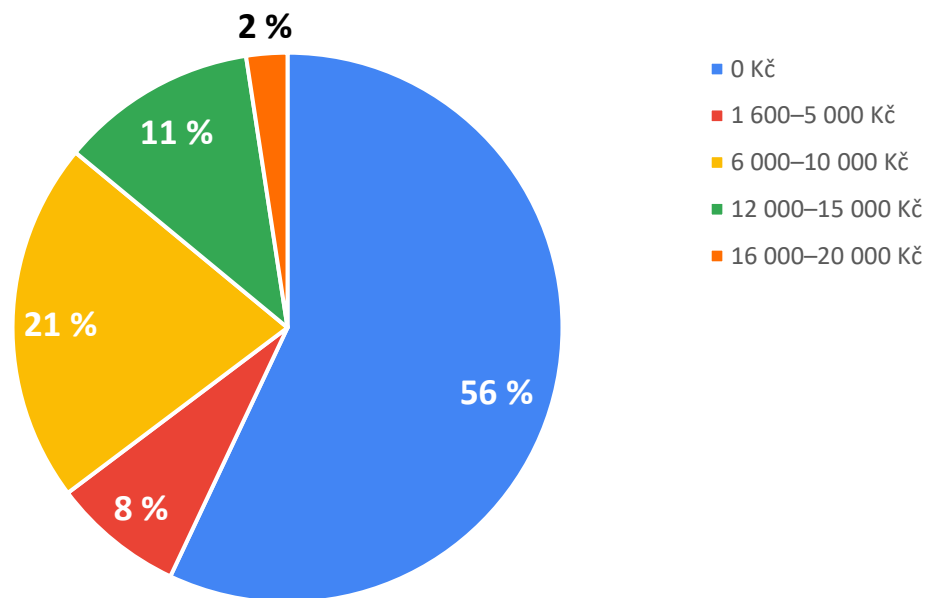
Sekce 4

AUDIOKNIHY

Více než polovina dotázaných v posledních dvou letech neposkytla licenci k audioknize. Ti, kteří ji poskytli, tak nejčastěji učinili za cenu pohybující se mezi 6 000–10 000 Kč.

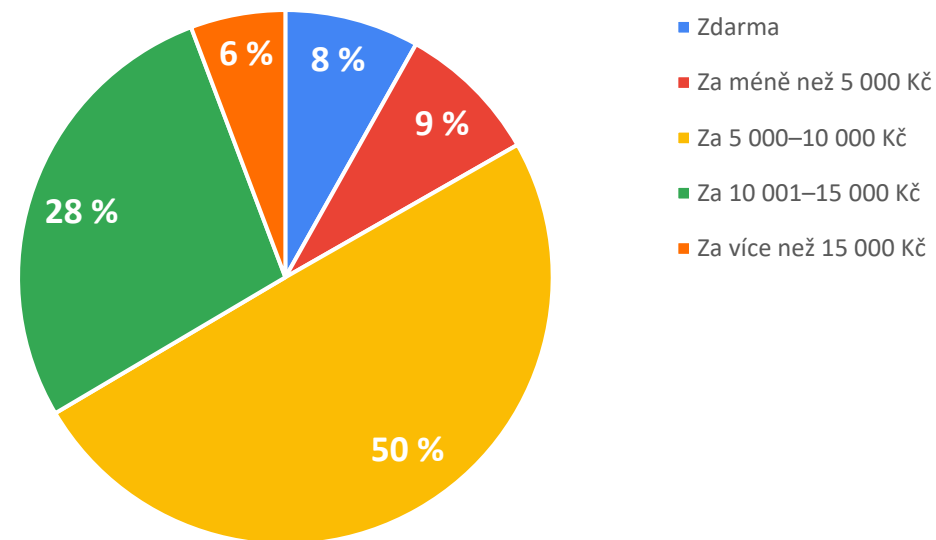
Polovina dotázaných by si za licenci k audioknize účtovala nejméně 5 000–10 000 Kč a čtvrtina 10 000–15 000 Kč.

Uved'te, prosím, přibližnou průměrnou cenu, za kterou jste v posledních dvou letech poskytli licenci k prvnímu vydání audioknihy.

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

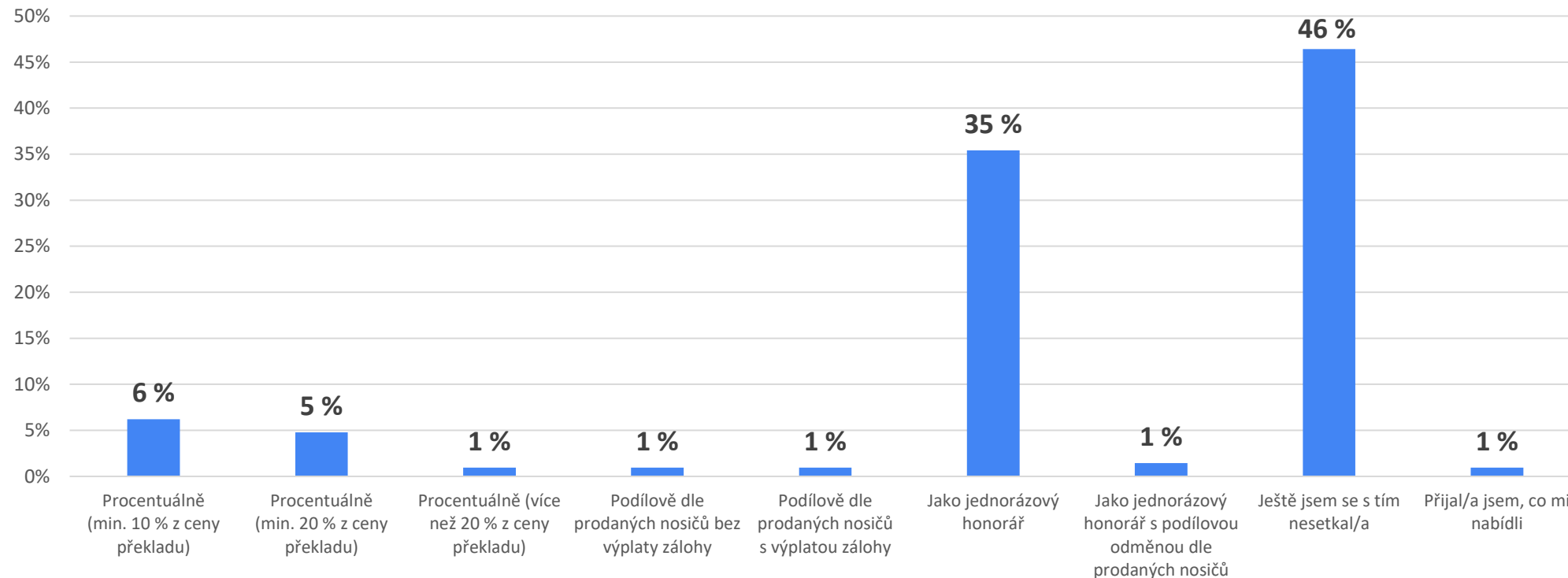
Jaká je minimální cena, za kterou byste poskytli licenci k audioknize?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Téměř polovina dotázaných se ještě nesešla s vyčíslováním odměny za licenci k audioknize. Ti, kteří se s ním setkali, vyčíslují odměnu nejčastěji jako jednorázový honorář. Procentuální stanovení ceny respondenti využívají častěji než podílové stanovení ceny dle prodaných nosičů.

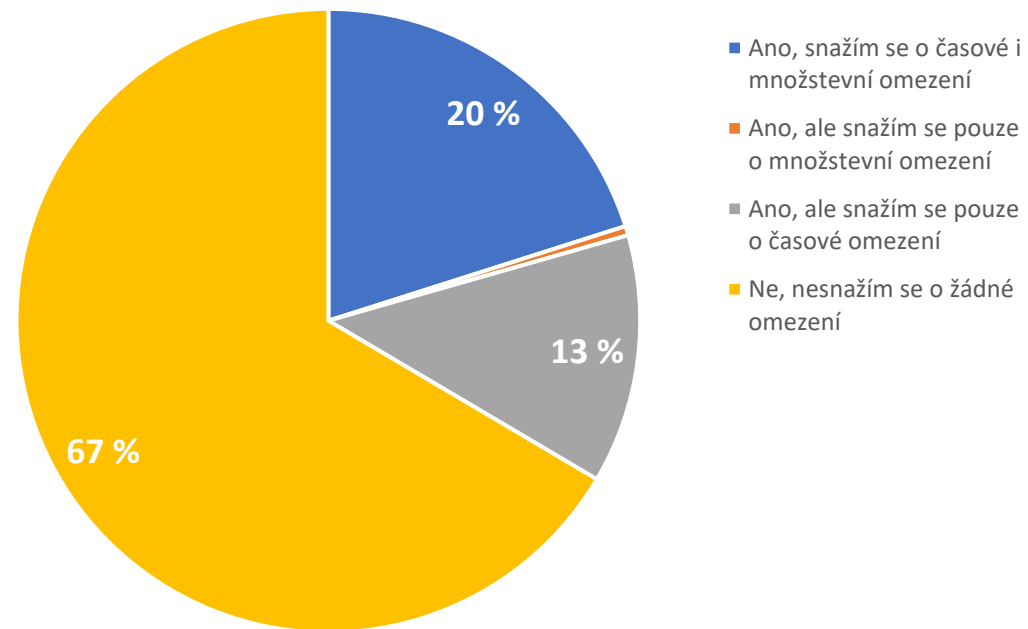
Jakým způsobem nejčastěji vyčíslujete odměnu za licenci k audioknize?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Většina dotázaných se nesnaží o žádné omezení licence na vydání audioknihy. 20 % se snaží o časové i množstevní omezení. 13 % se snaží pouze o časové omezení.

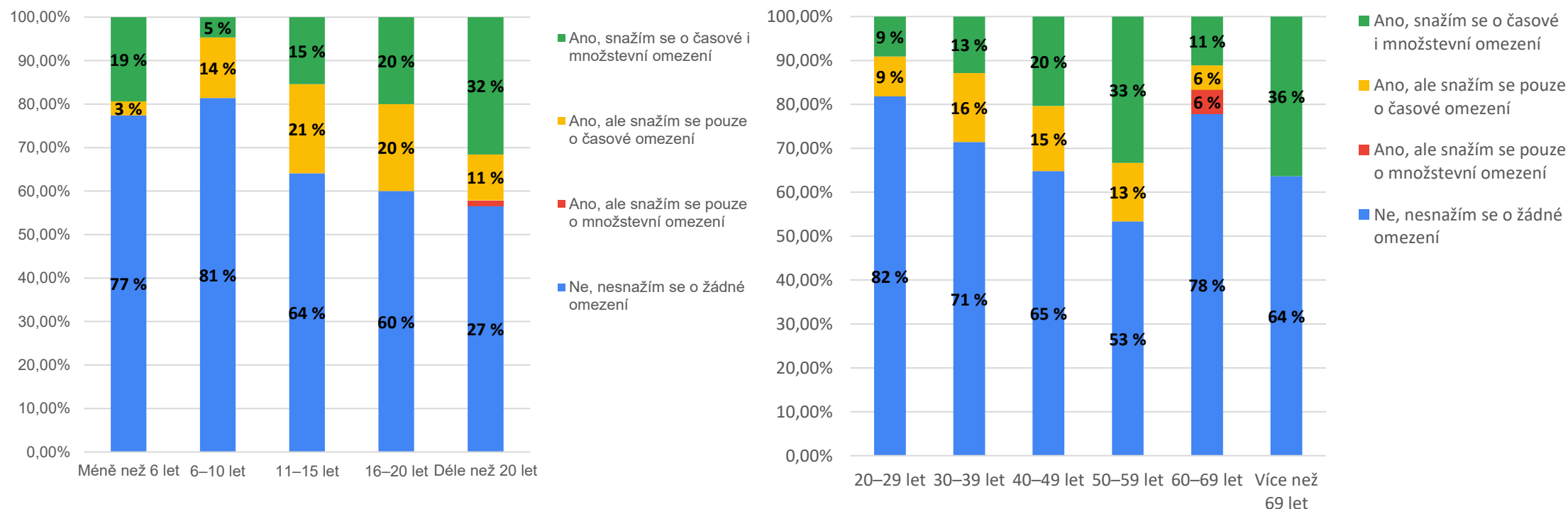
Snažíte se o omezení licence na vydání audioknihy?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

**Zkušenější překlada-
telé se častěji snaží omezit licenci na vydání audioknihy alespoň
nějakým způsobem oproti těm, kteří překládají 10 let a méně. Starší věkové kategorie
se snaží častěji omezit jak časovou, tak množství licenci.**

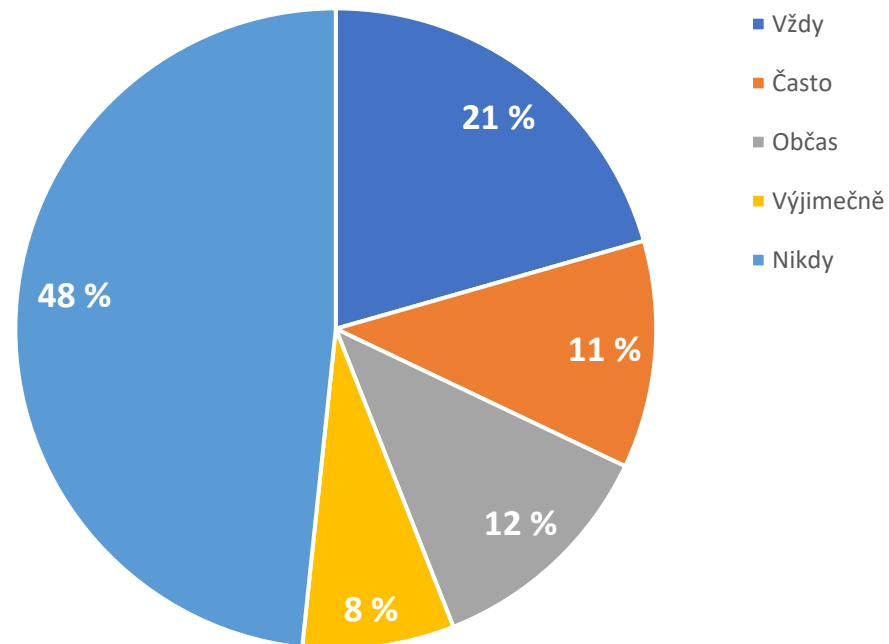
Snažíte se o omezení licence na vydání audioknihy?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

**Polovina dotázaných si audioknihu nikdy nenechává z licenční smlouvy vyjmout.
32 % dotázaných si nechává audioknihu vyjmout vždy nebo často.**

Jak často si necháváte audioknihu z licenční smlouvy s nakladatelem vyjmout?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

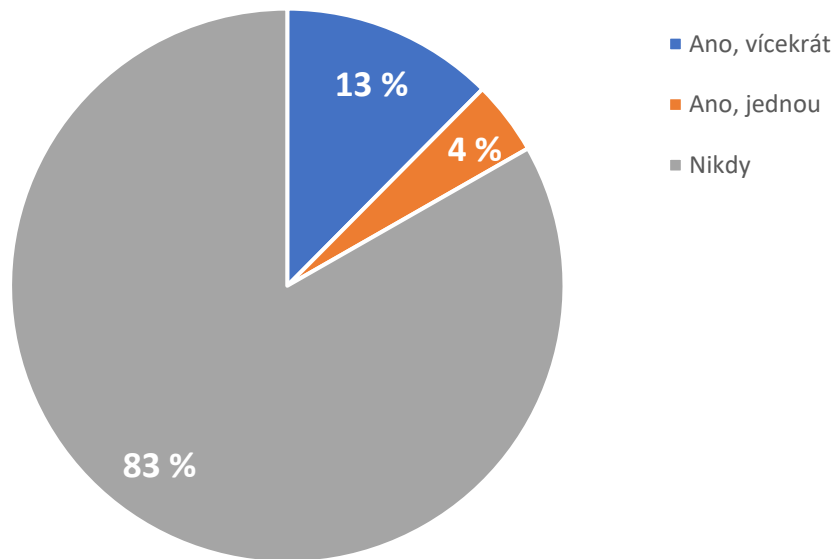
Sekce 5

STROJOVÝ PŘEKLAD, AI, POSTEDITACE

K většině dotázaných se nikdy nedostala poptávka posteditovat strojový překlad.

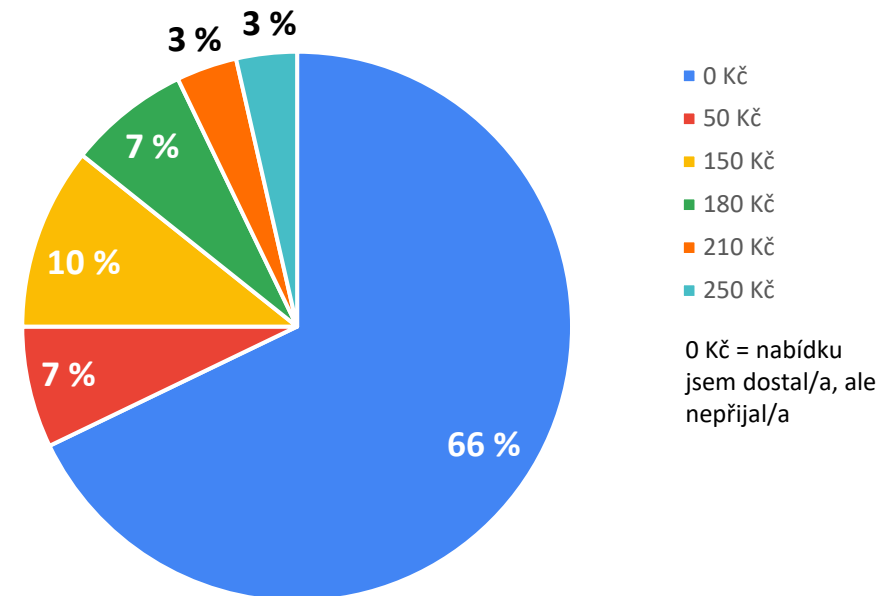
Ti, kteří takovou poptávku dostali a přijali, provádějí posteditaci v průměru za 150 Kč za normostranu.

Dostala se k vám někdy poptávka posteditovat strojový překlad?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Uveďte, prosím, váš průměrný honorář za normostranu v Kč v roce 2023 za posteditování strojového překladu.

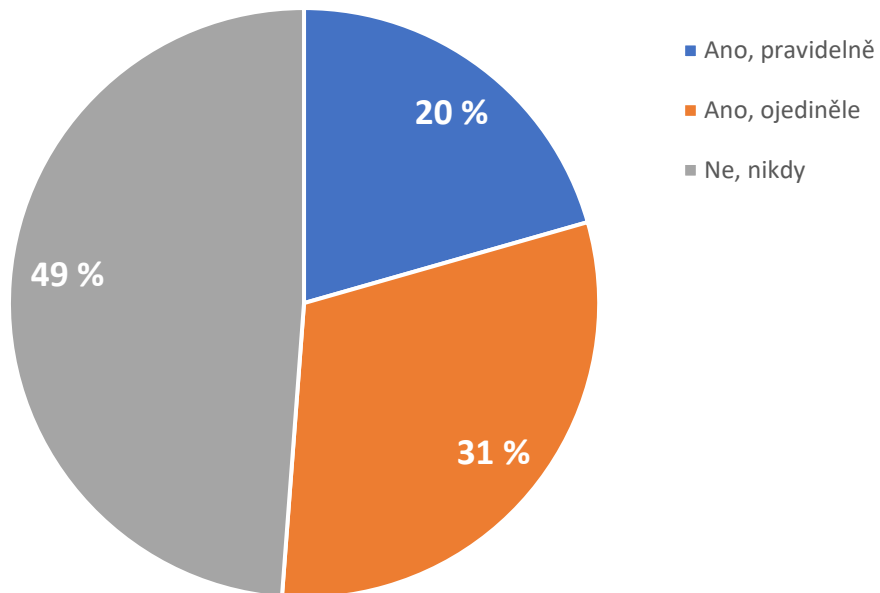

Celkem na tuto otázku odpovědělo 29 lidí.

Polovina dotázaných nepoužívá ke své práci nástroje AI. Pravidelně je ke své práci používá pětina dotázaných.

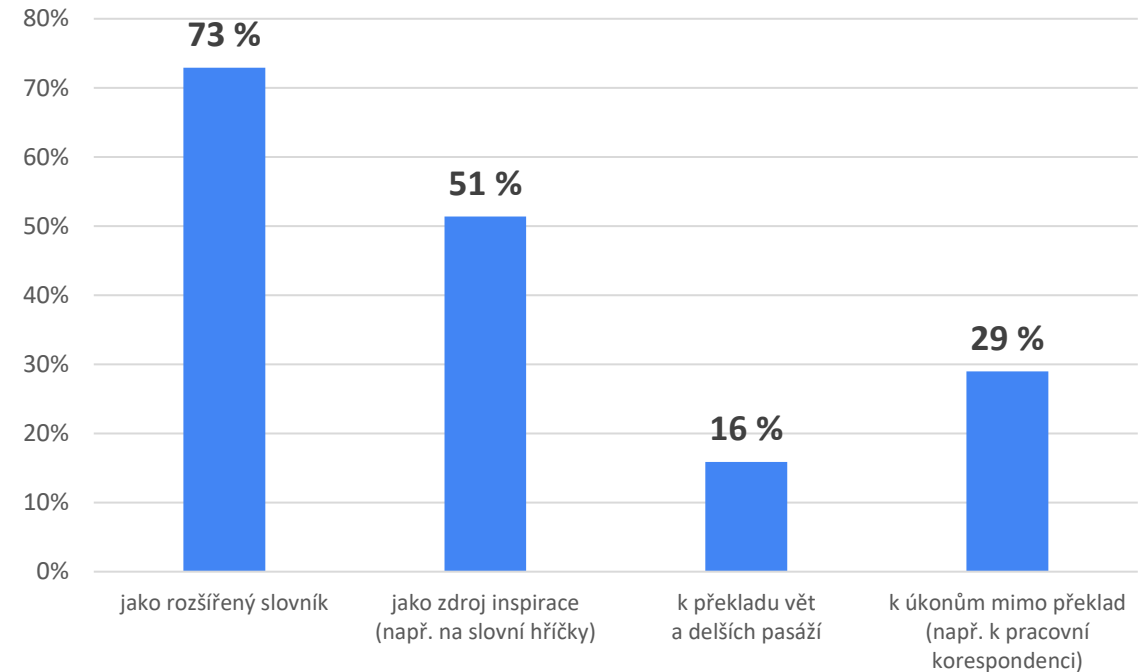
Většina dotázaných využívá nástroje AI k více účelům. Tři čtvrtiny z nich jako rozšířený slovník a polovina jako zdroj inspirace.

Používáte ke své práci nějaké nástroje AI? (Nástrojem AI zde rozumíme strojové překladače typu DeepL a chatboty typu ChatGPT.)

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Pokud nástroje AI používáte, jakým způsobem?

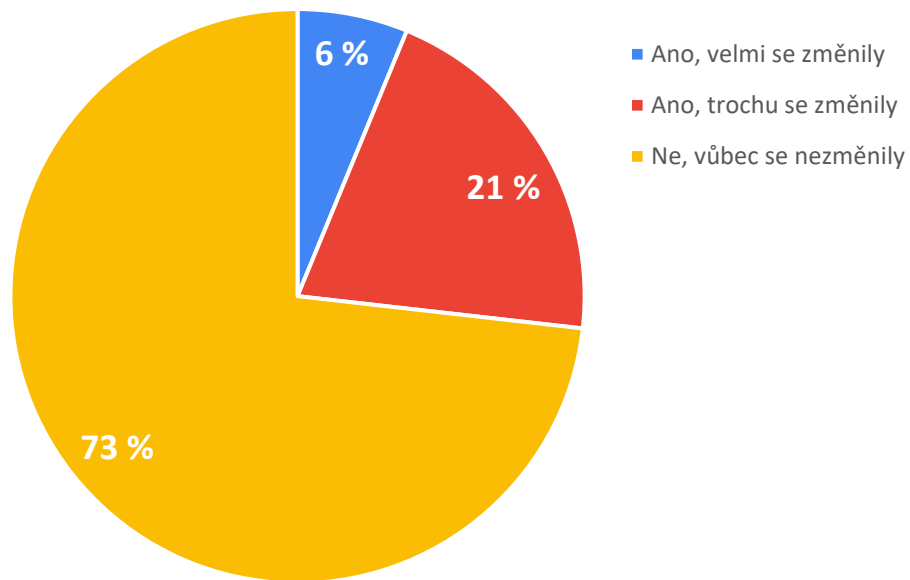

Celkem na tuto otázku odpovědělo 107 lidí.

Pro téměř tři čtvrtiny respondentů se pracovní podmínky po nástupu AI nezměnily.

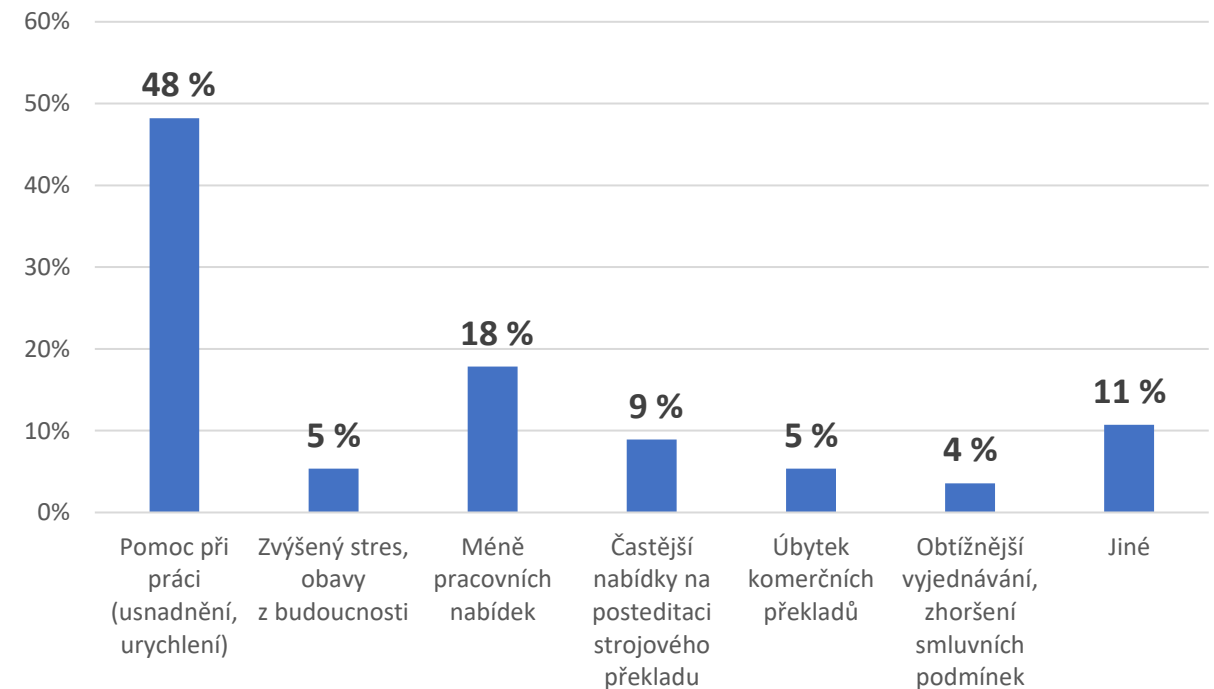
Jen 5 % respondentů tvrdí, že nástup AI znamená méně pracovních nabídek či komerčních překladů.

Změnily se od nástupu AI (od začátku roku 2023) v souvislosti s tímto jevem reálně vaše pracovní podmínky?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

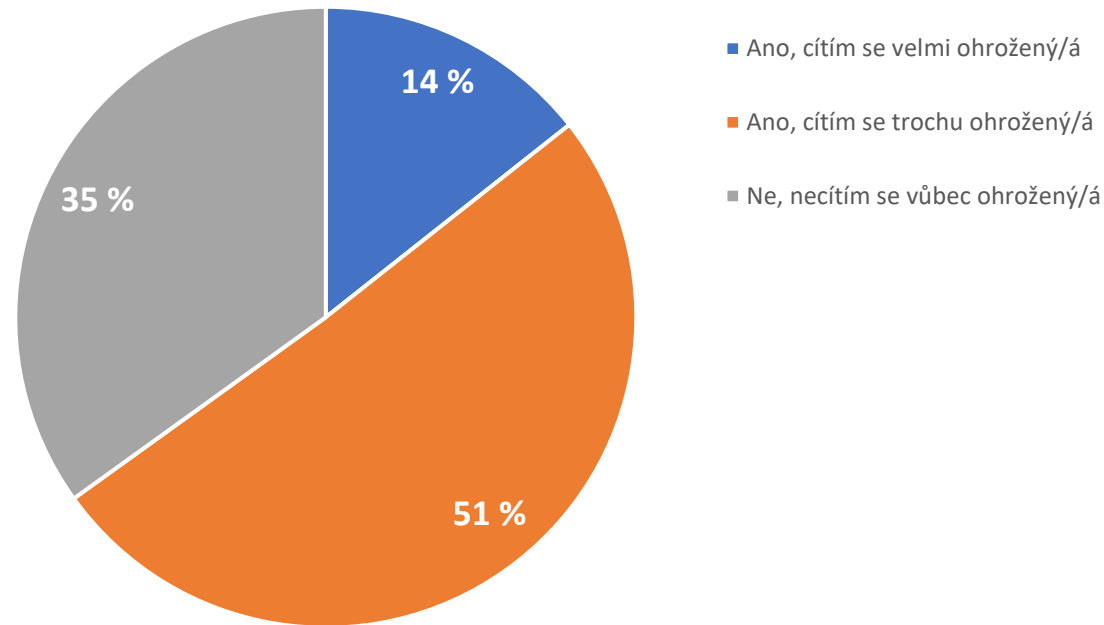
Uved'te, prosím, jak se vaše pracovní podmínky změnilo.

Celkem na tuto otázku odpovědělo 56 lidí.

Polovina překladaťelů se cítí v souvislosti s nástupem AI trochu ohroženě. Jen třetina překladaťelů se necítí vůbec ohroženě.

Cítíte v souvislosti s nástupem AI profesní obavu nebo ohrožení?

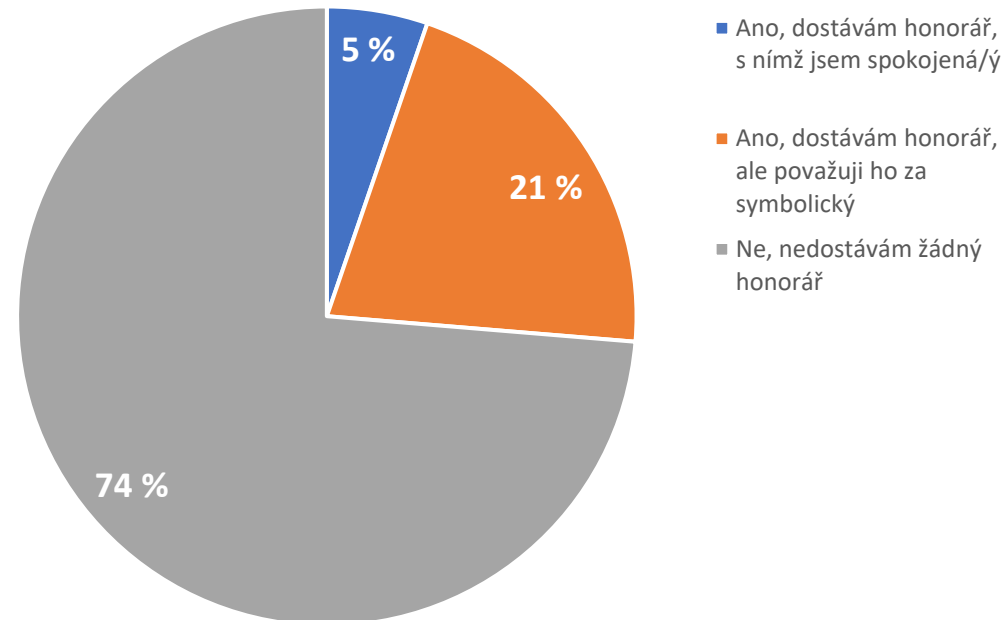
Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Sekce 6

PRÁCE NAVÍC

Za anotaci nebo text na obálku dostává honorář pouze čtvrtina dotázaných, a to navíc spíše symbolický.

Dostáváte obvykle honorář za anotaci, text na obálku apod.?

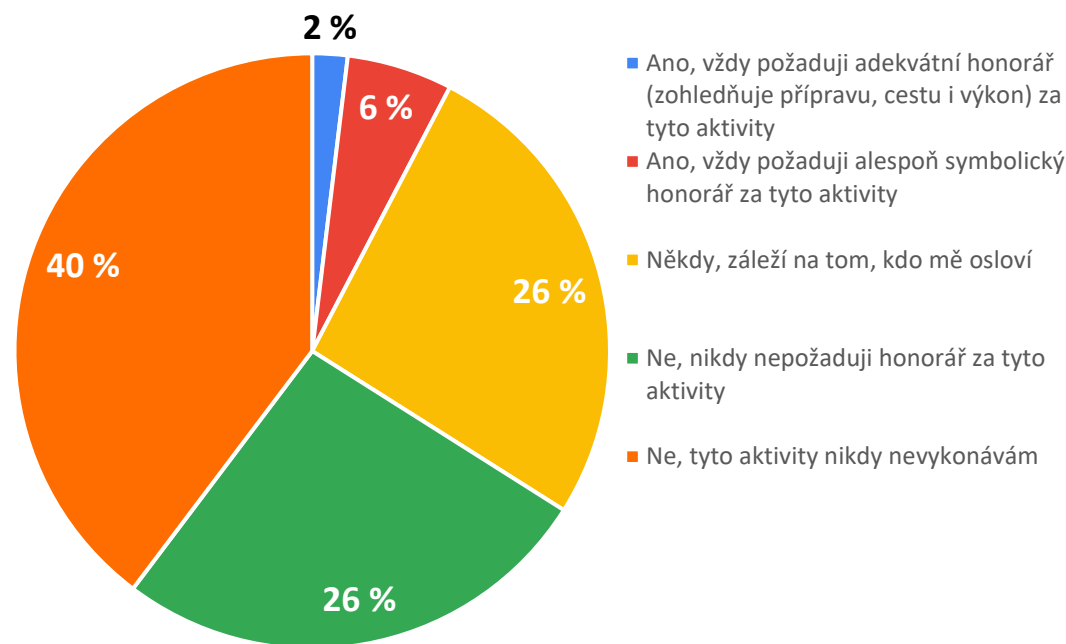

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

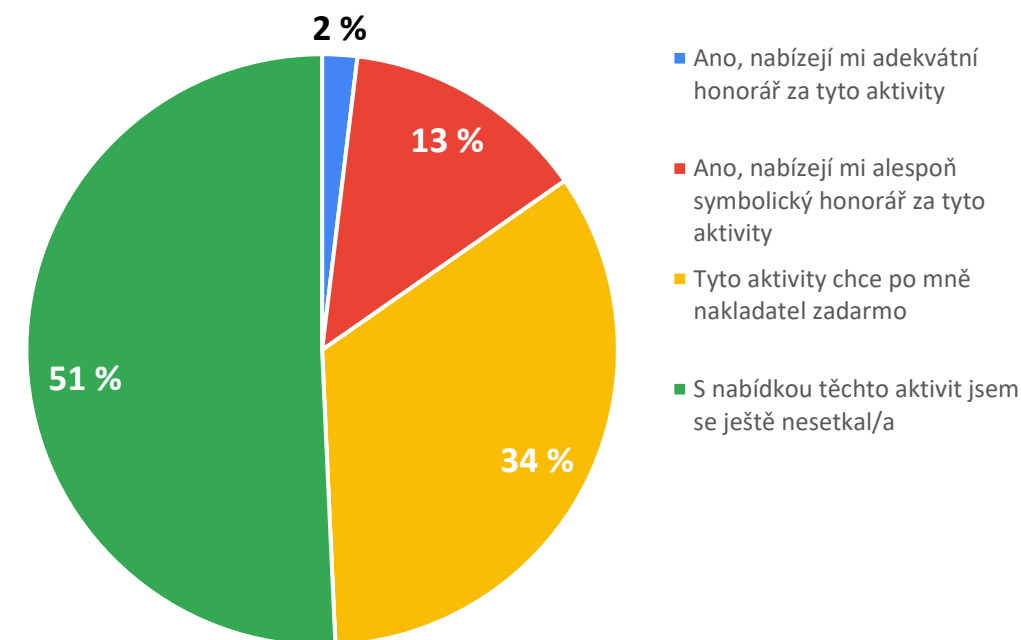
Čtvrtina dotázaných nepožaduje honorář za pomoc s propagací knihy. 40 % dotázaných s propagací knihy nepomáhá.

Polovina dotázaných se ještě neseťkala s žádostí o pomoc s propagací knihy. Pokud však nakladatel tuto aktivitu požaduje, pak většinou zadarmo.

Požadujete honorář za pomoc s propagací knihy? (Účast na debatě, vystupování v médiích apod.)

Nabízejí vám nakladatelé honorář za pomoc s propagací knihy? (Účast na debatě, vystupování v médiích apod.)

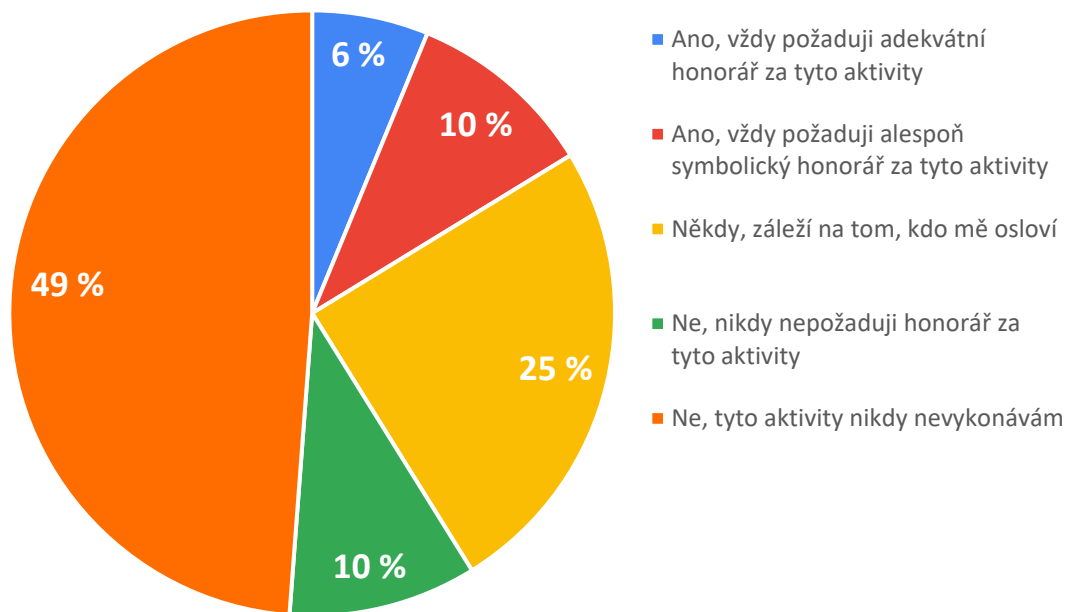

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Jen polovina dotázaných se účastní akcí souvisejících s profesí překladaťel. Z nich požaduje za tyto akce nějaký honorář přibližně třetina a u poloviny pak záleží na tom, kdo je osloví.

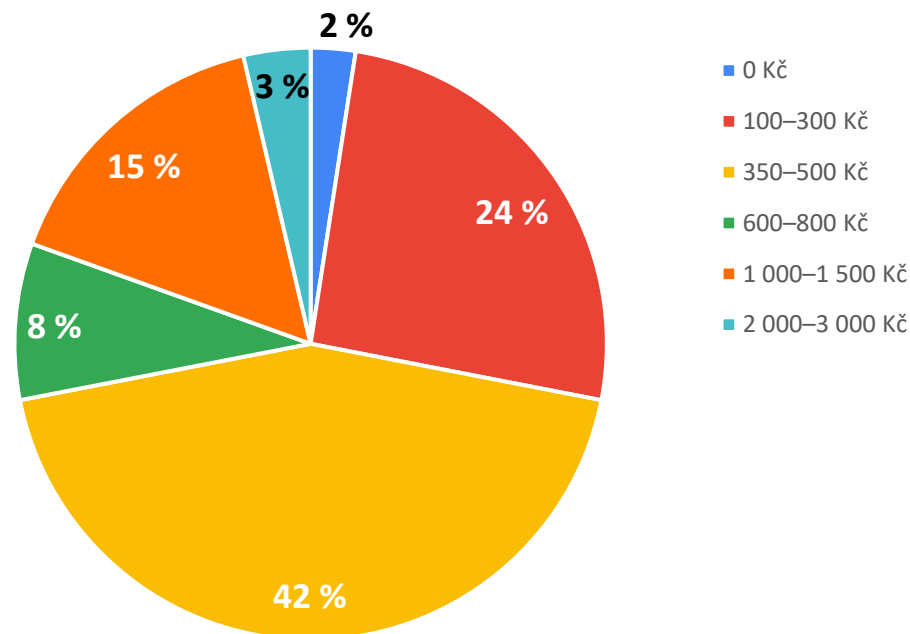
42 % z těch, kteří za tyto aktivity pobírají honorář, má hodinovou sazbu v rozmezí 350–500 Kč.

Požadujete honorář za účast na akcích, které souvisejí s profesí, ale nejde o propagační akce nakladatele (typicky beseda ve škole, v knihovně)?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Uveďte, prosím, minimální hodinovou sazbu v Kč za tyto aktivity při započtení přípravy.

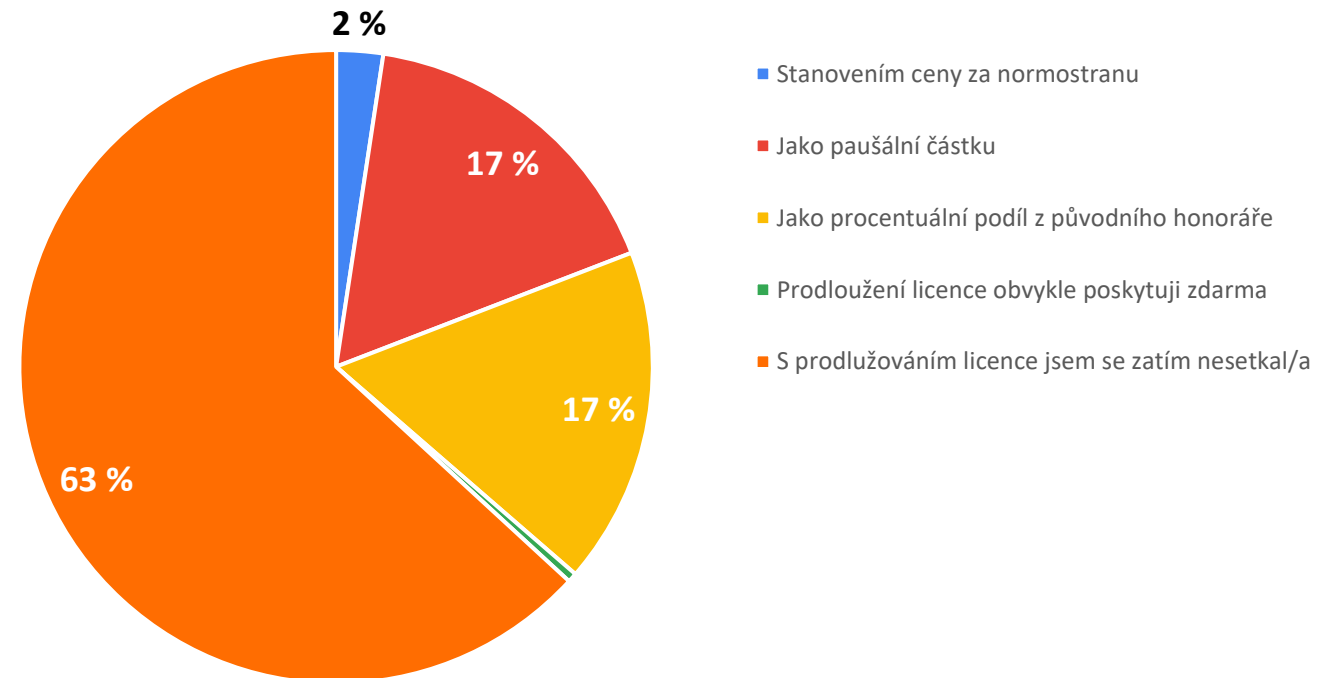
Celkem na tuto otázku odpovědělo 86 lidí.

Sekce 7

PRODLOUŽENÍ LICENCE, REEDICE

Dvě třetiny dotázaných se s prodlužováním licence zatím neseťkaly. Ti, kteří licenci prodlužovali, nejčastěji dostali odměnu v podobě paušální částky nebo procentuálního podílu z původního honoráře.

V jaké podobě obvykle dostáváte odměnu za prodloužení licence?

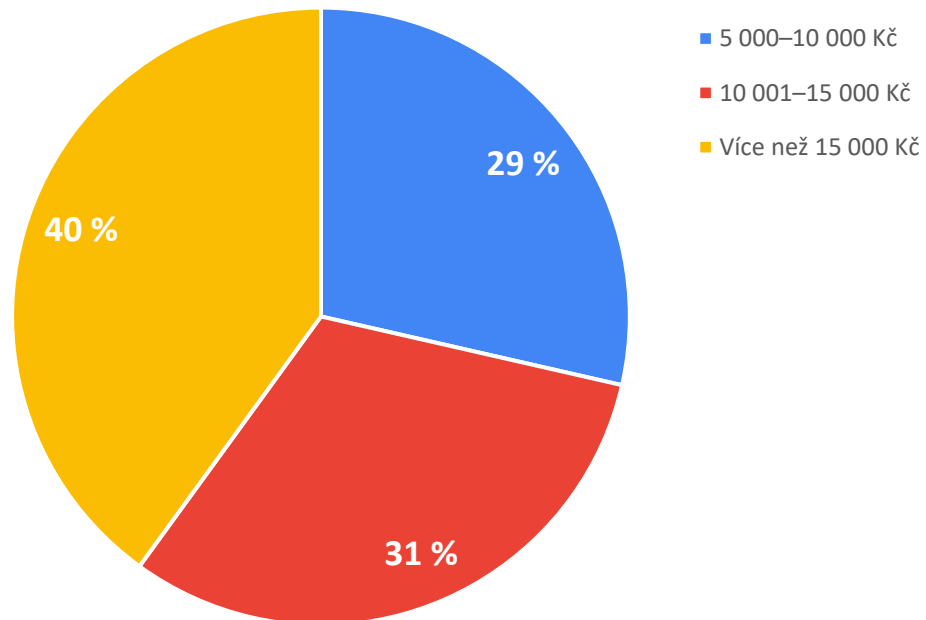

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Častěji se paušální částka za prodloužení licence pohybuje mezi 5 000 a 15 000 Kč, 40 % však uvádí částku vyšší než 15 000 Kč.

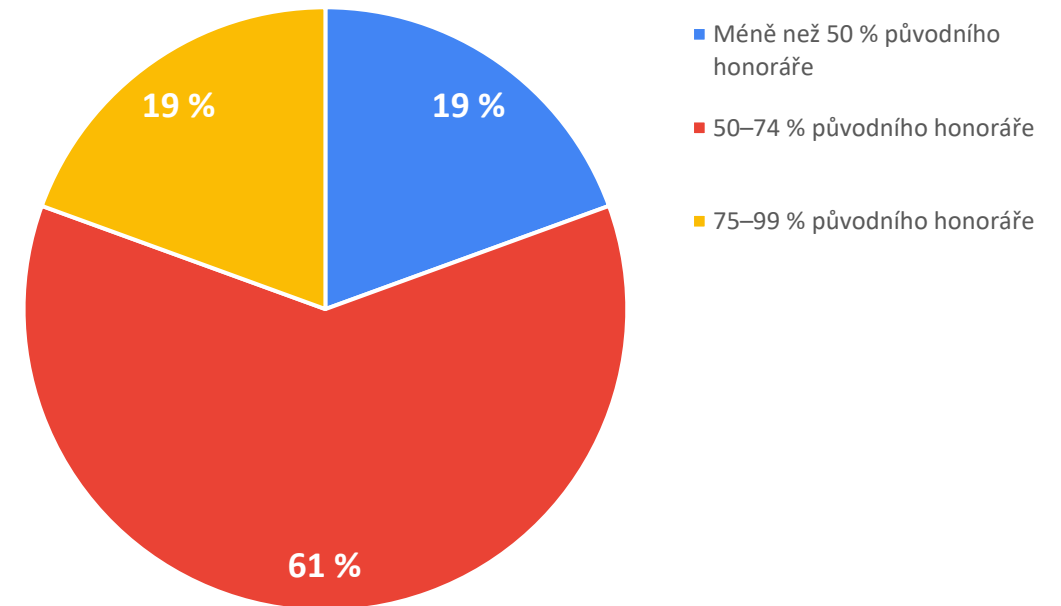
Nejčastěji tvoří procentuální podíl 50–74 % z původního honoráře.

Jaká je vaše obvyklá paušální částka za prodloužení licence?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 35 lidí.

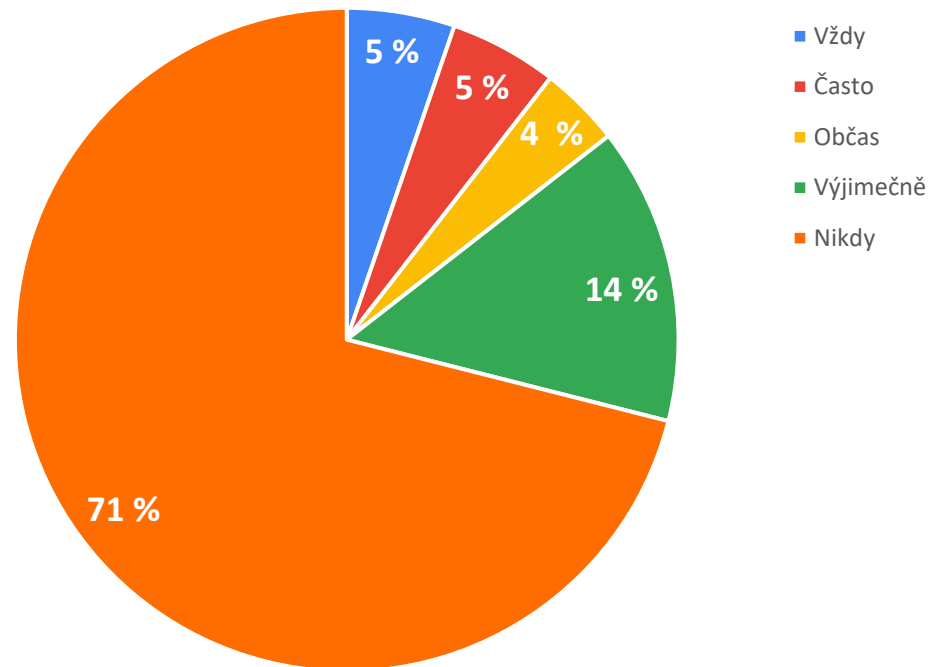
Jaký je obvykle váš procentuální podíl z původního honoráře za prodloužení licence?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 36 lidí.

Tři čtvrtiny těch, kteří se setkali s prodlužováním licence, nedostávají v případě jejího prodloužení podílový honorář.

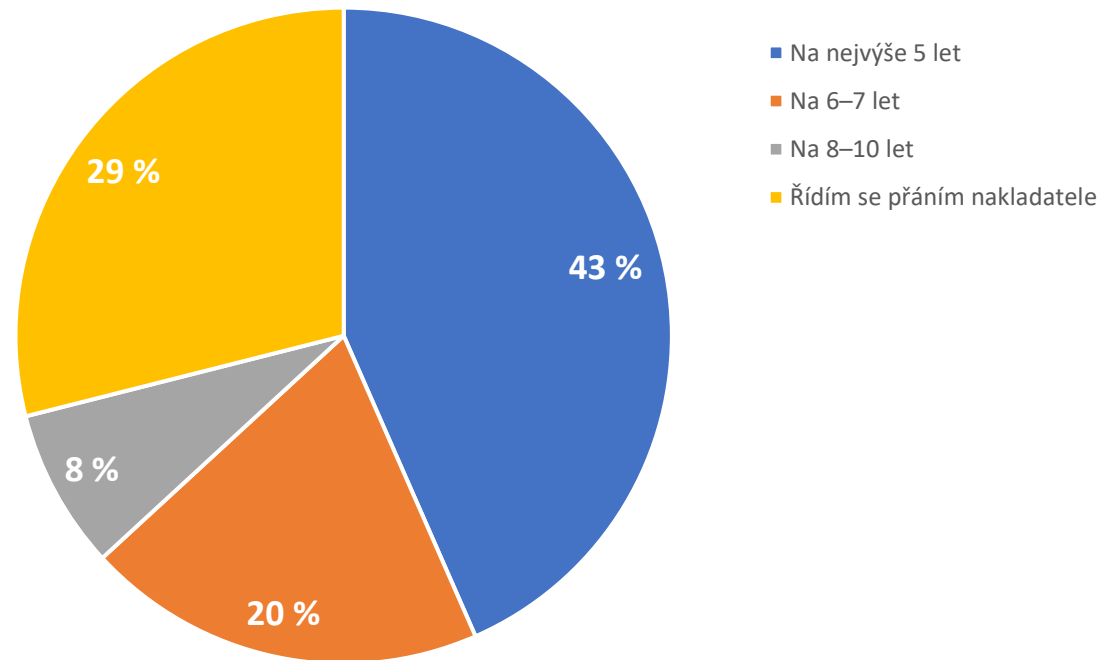
Jak často dostáváte u prodloužení licence podílový honorář?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 76 lidí.

**43 % respondentů prodlužuje licenci na nejvýše 5 let.
Celých 29 % se řídí přáním nakladatele.**

Na jak dlouho obvykle poskytujete prodloužení licence?

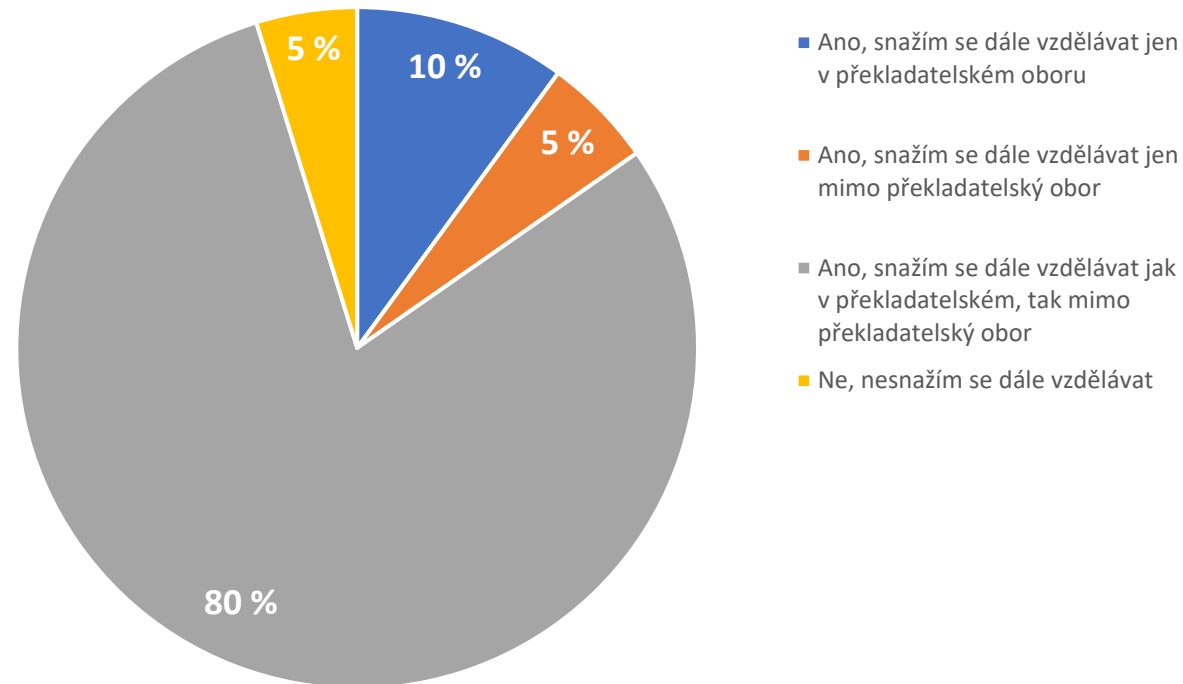
Celkem na tuto otázku odpovědělo 76 lidí.

Sekce 8

POSTOJ K PŘEKLADATELSKÉ PROFESI A JINÉ

Téměř 80 % respondentů se snaží dále vzdělat jak v překladaťelském oboru, tak mimo něj.

Snažíte se dále vzdělat?

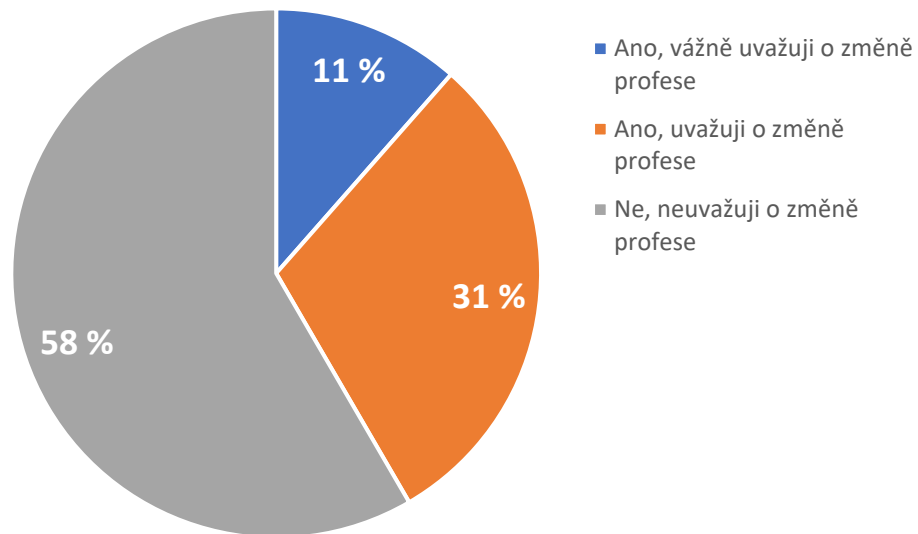

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

42 % překladatelek a překladatelů zvažuje změnu profese.

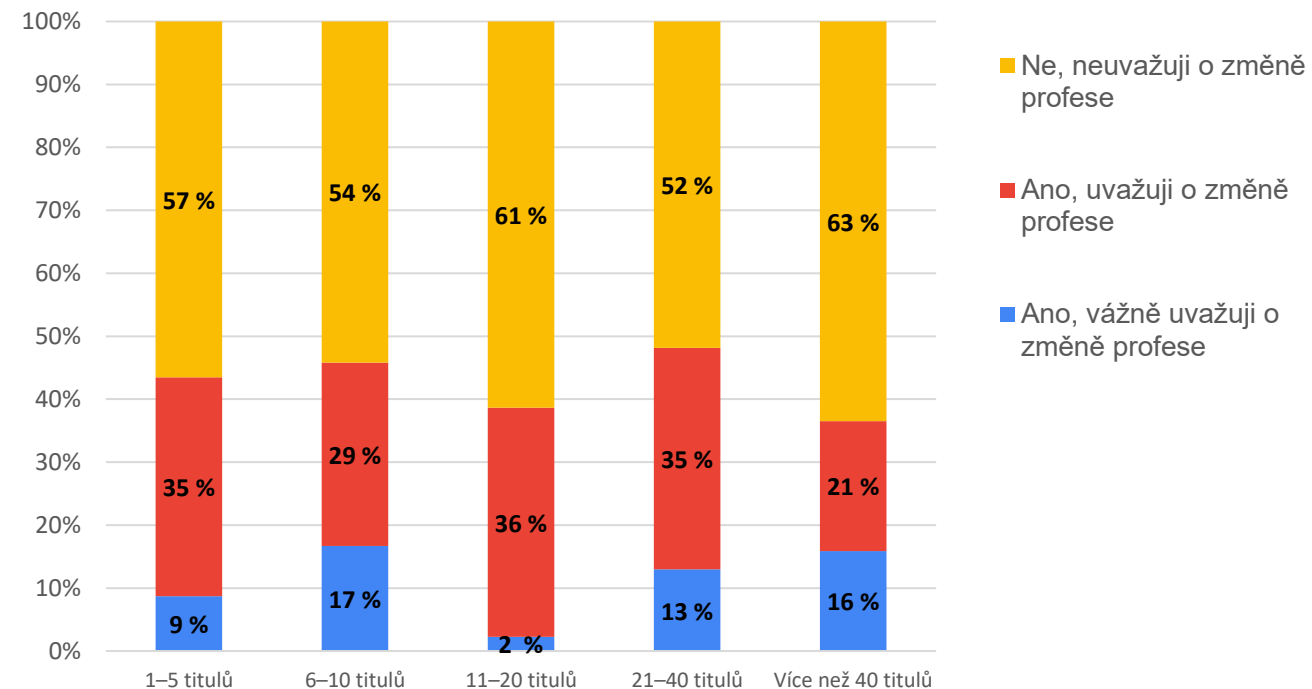
Počet přeložených titulů nemá na jejich úvahy o změně profese zřetelný vliv.

Uvažujete o změně profese?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

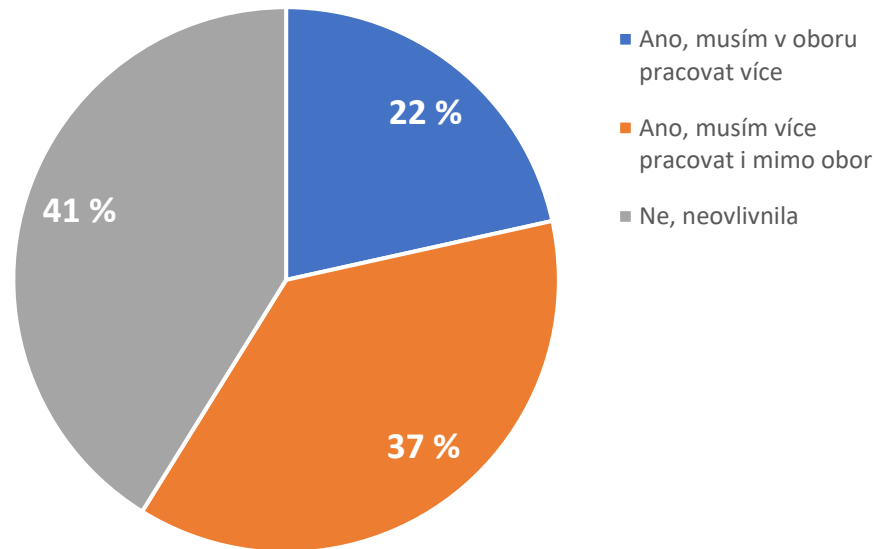
Úvahy o změně profese podle míry zkušeností vyjádřené počtem přeložených knih

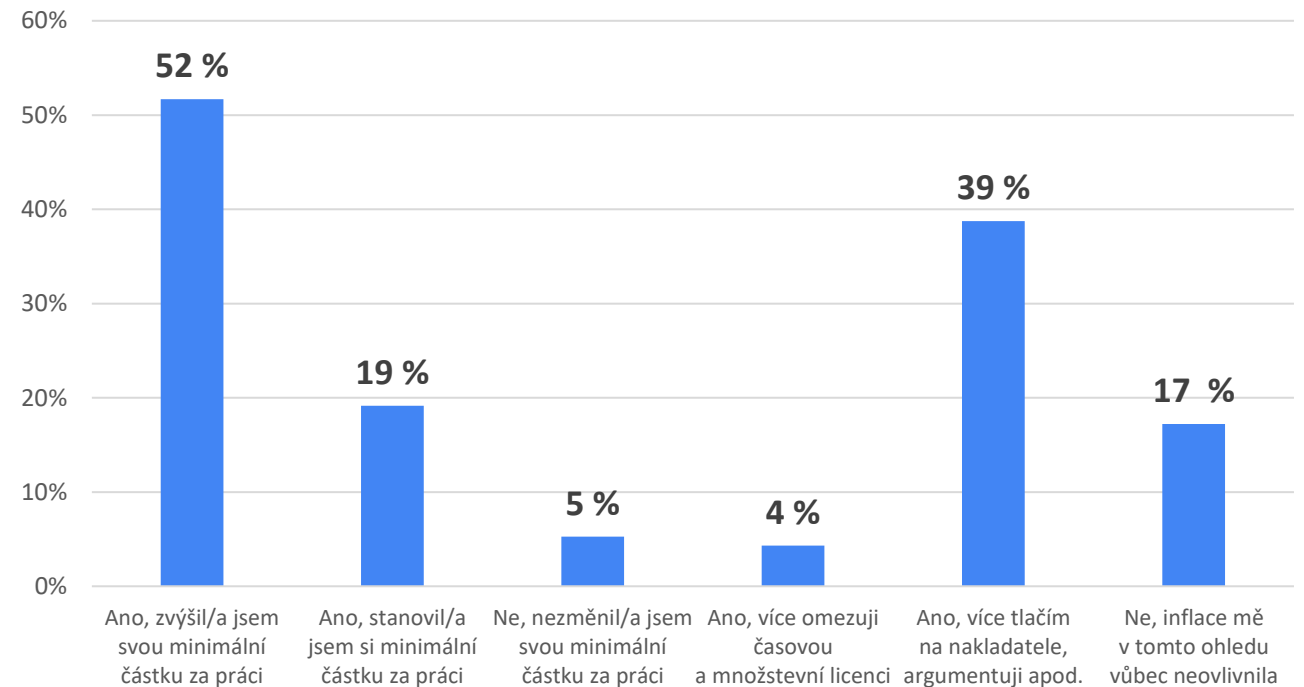
59 % dotázaných musí kvůli inflaci více pracovat, a to hlavně mimo obor.

Více než polovina dotázaných zvýšila kvůli inflaci svou minimální částku za práci a 39 % dotázaných více tlačí na nakladatele.

Ovlivnila inflace váš dosavadní způsob obživy?

Změnili jste kvůli inflaci své smluvně-vyjednávací podmínky a návyky?

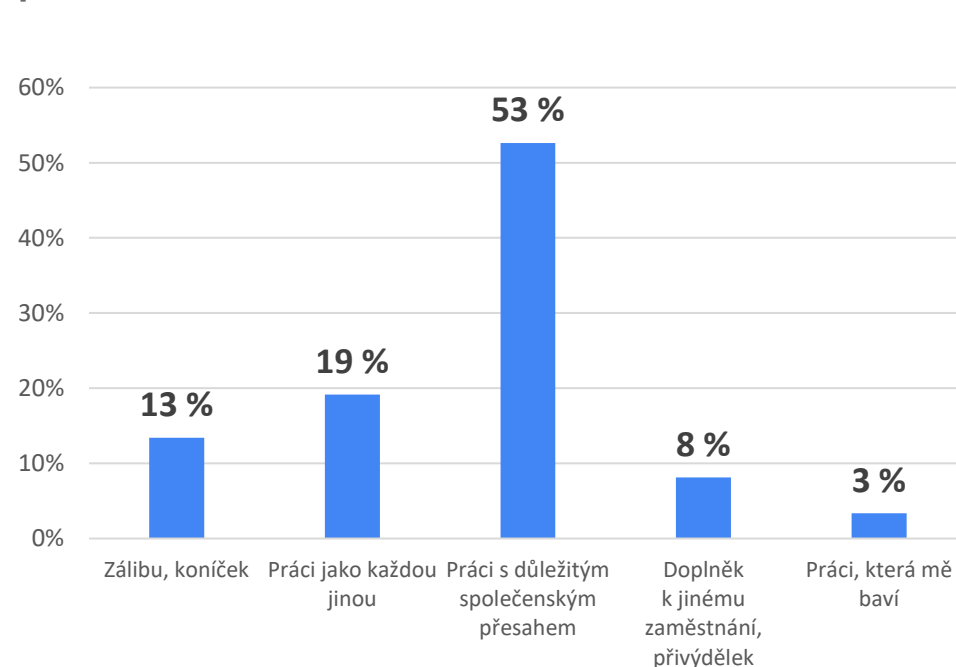

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

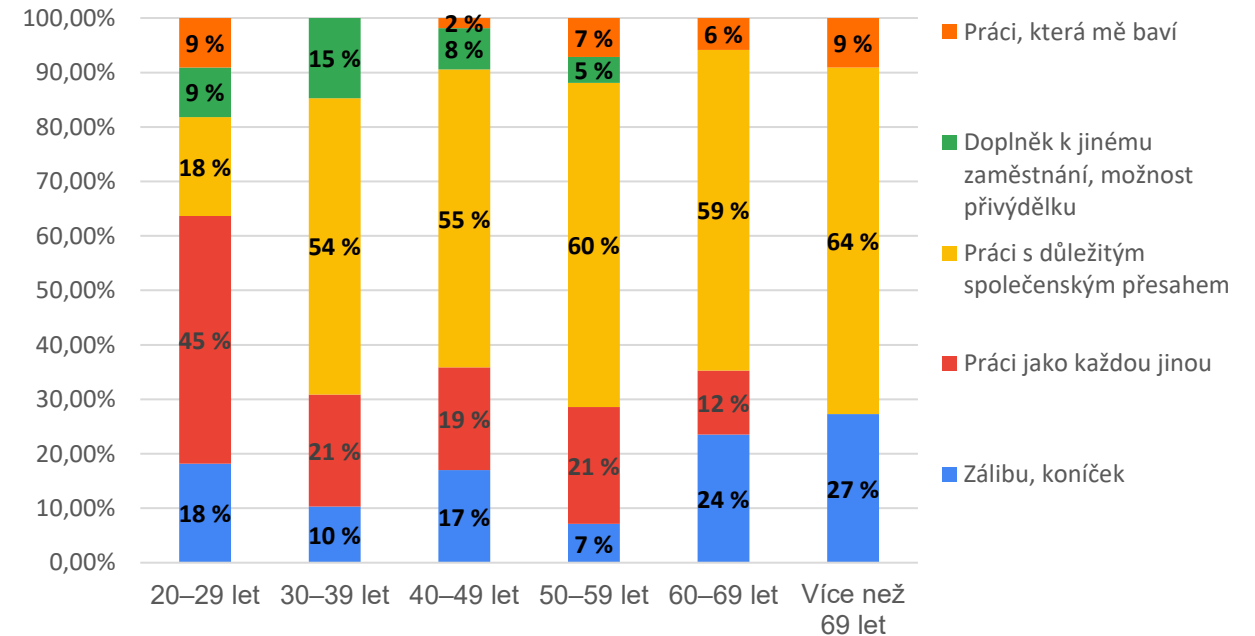
Respondenti považují překlad literárních děl nejčastěji za práci s důležitým společenským přesahem.

Překladaťelskou profesi považuje za práci jako každou jinou nejčastěji nejmladší věková kategorie (vzorek však není velký, tvoří ho 5 % respondentů). U ostatních věkových skupin ji většina respondentů považuje za práci s důležitým společenským přesahem.

Práci na literárních překladech považujete primárně za:

Postoj k překladaťelské profesi podle věku

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

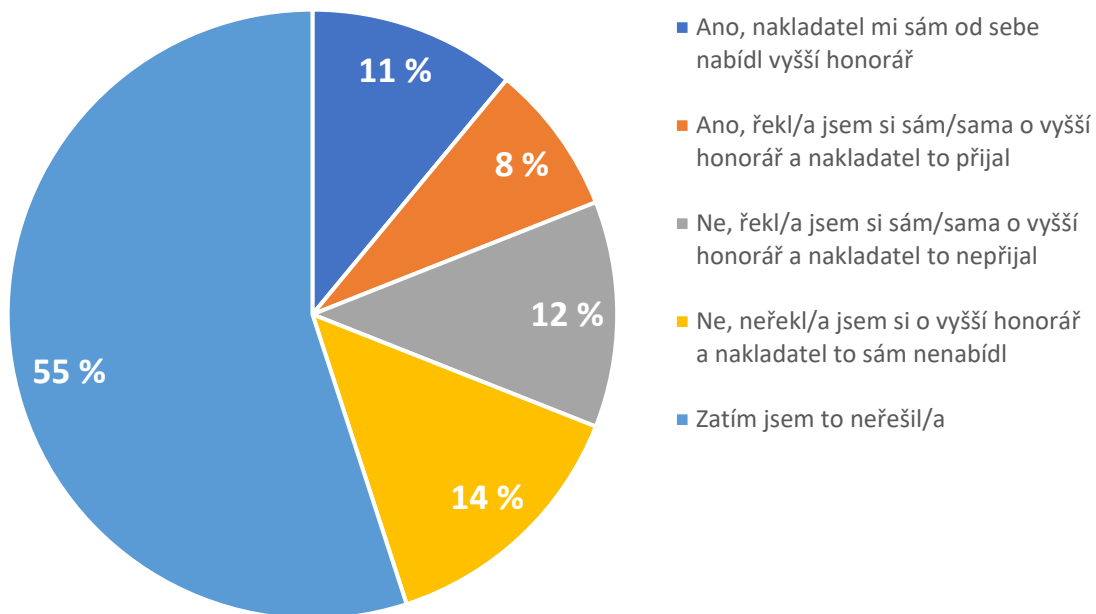
Sekce 9

ZMĚNA SAZBY DPH

Pouze necelých 20 % dotázaných již pozoruje zlepšení honorářových podmínek.

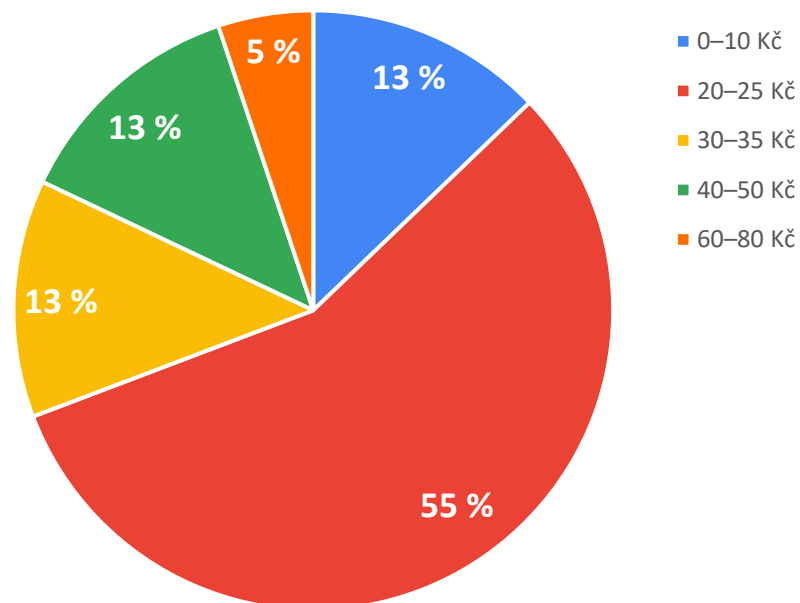
Těm, kterým se podmínky zlepšily, stouply honoráře většinou o 20–25 Kč za normostranu.

Pozorujete zlepšení honorářových podmínek díky snížení DPH na nulu?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Uveďte v Kč, o kolik vyšší honorář jste letos získali ve srovnání s vaším průměrným honorářem za normostranu v roce 2023.

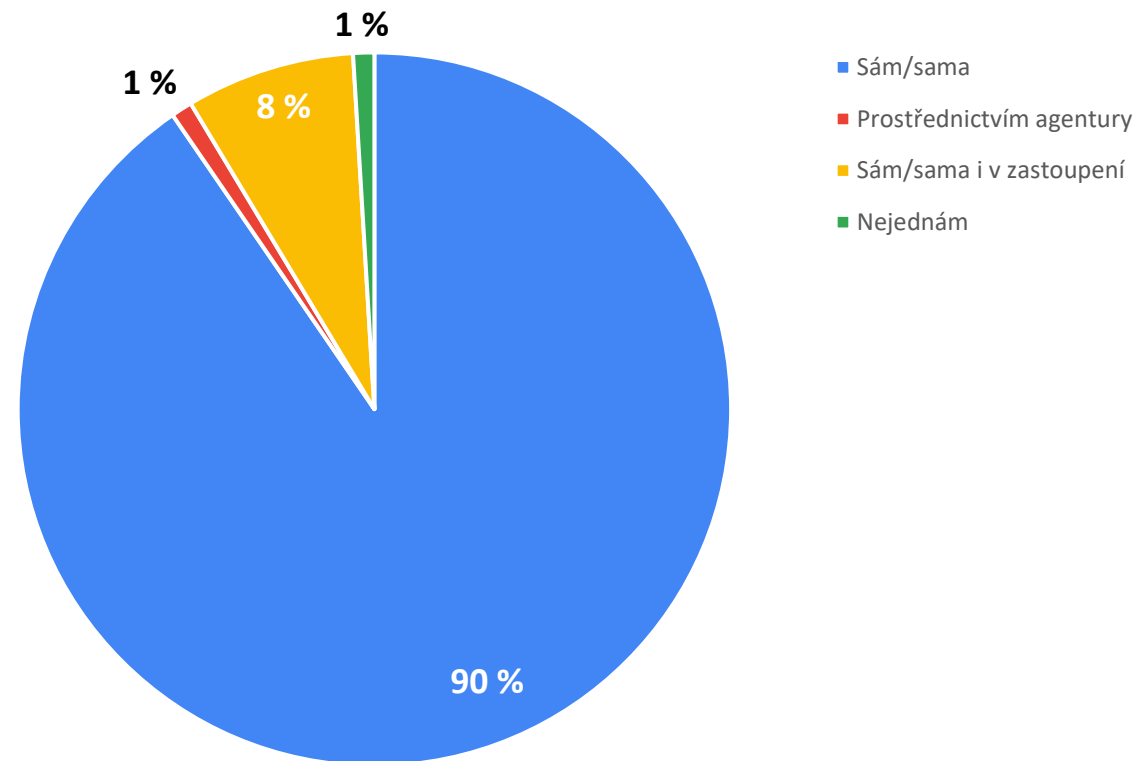
Celkem na tuto otázku odpovědělo 40 lidí.

Sekce 10

ZPŮSOB JEDNÁNÍ O SMLUVNÍCH PODMÍNKÁCH

Téměř všichni dotázaní o smluvních podmínkách jednají sami.

O smluvních podmínkách jednáte:

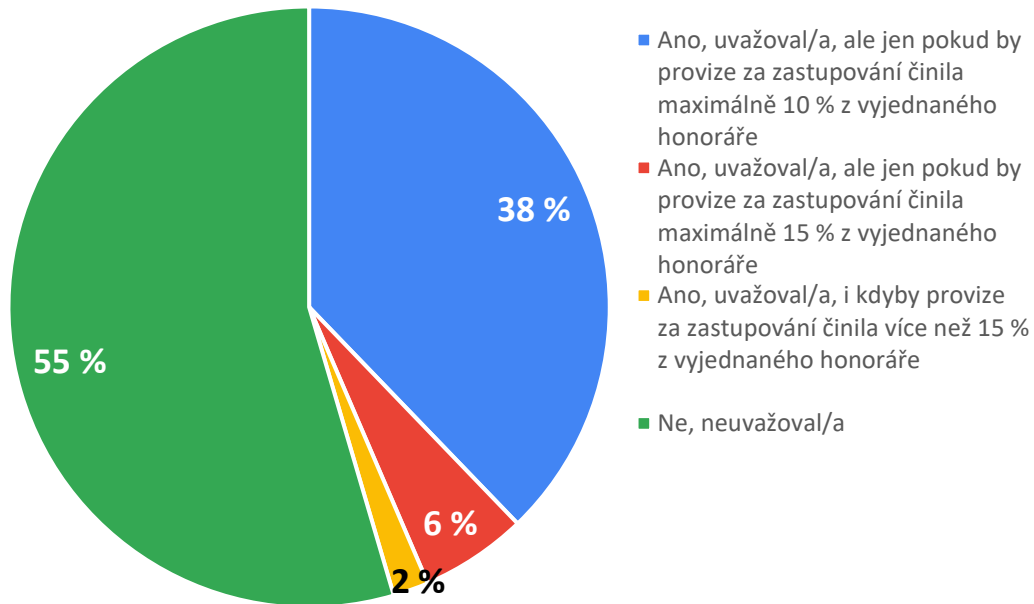

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

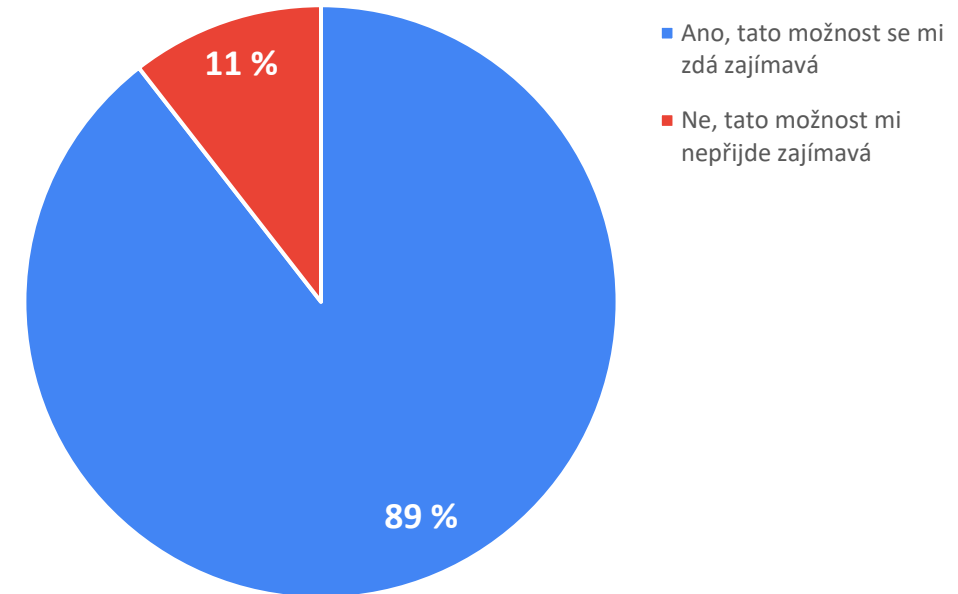
Více než polovina dotázaných by neuvažovala o zastupování agenturou nebo advokátní kanceláří. 38 % dotázaných by o zastupování uvažovalo v případě, že by provize činila nejvýše 10 % z vyjednaného honoráře.

Přes 89 % dotázaných by uvítalo možnost kolektivního vyjednávání.

Uvažovali byste o zastupování agenturou nebo advokátní kanceláří, za předpokladu, že by jednala rychle a vyjednala vyšší honoráře?

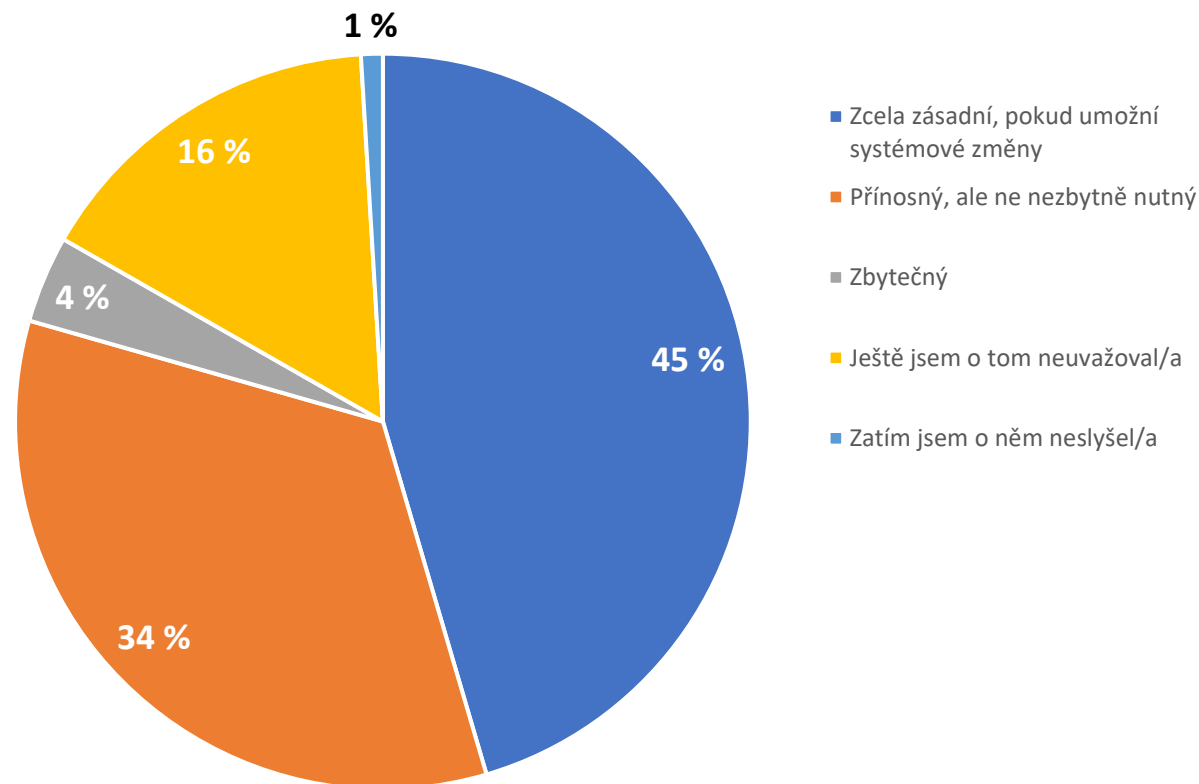
Uvítali byste možnost kolektivního vyjednávání, pokud by byla legální?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

Více než tři čtvrtiny dotázaných by uvítaly vznik statusu umělce a téměř polovina ho považuje za zásadní pro profesi literárního překladatele, pokud umožní systémové změny.

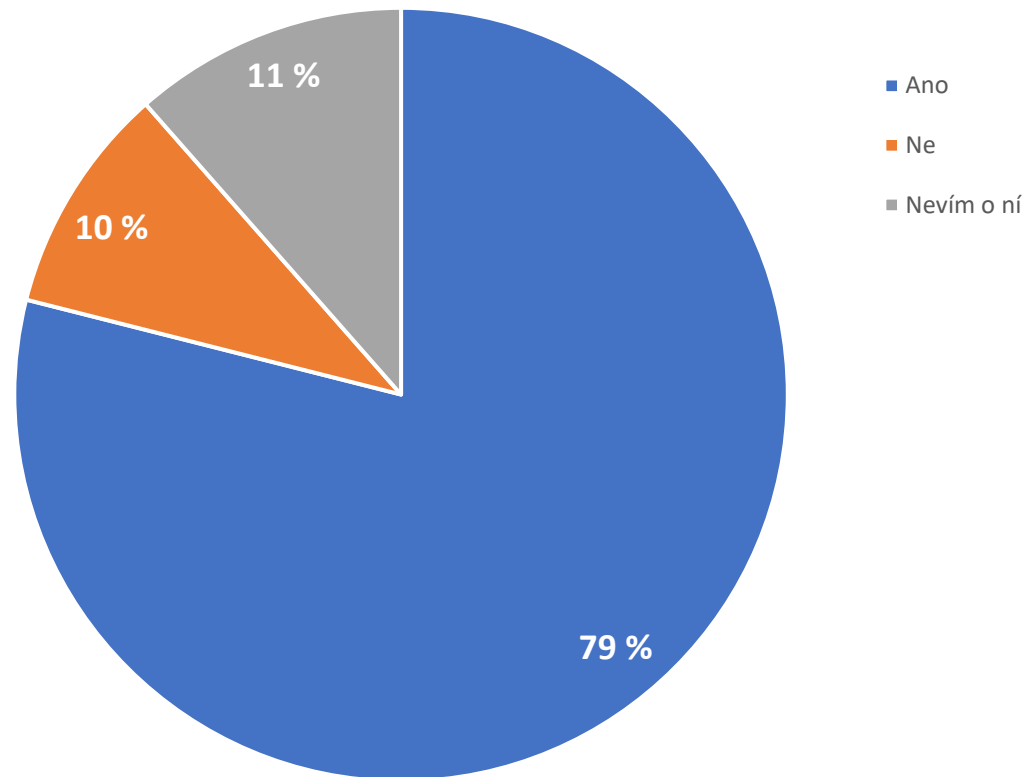
Považujete případný vznik statusu umělce pro profesi literárního překladatele za:

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

**Téměř 79 % respondentů využívá kolektivní správu autorských práv.
Přes 9 % respondentů ji nevyužívá a 11,5 % o ní ani neví.**

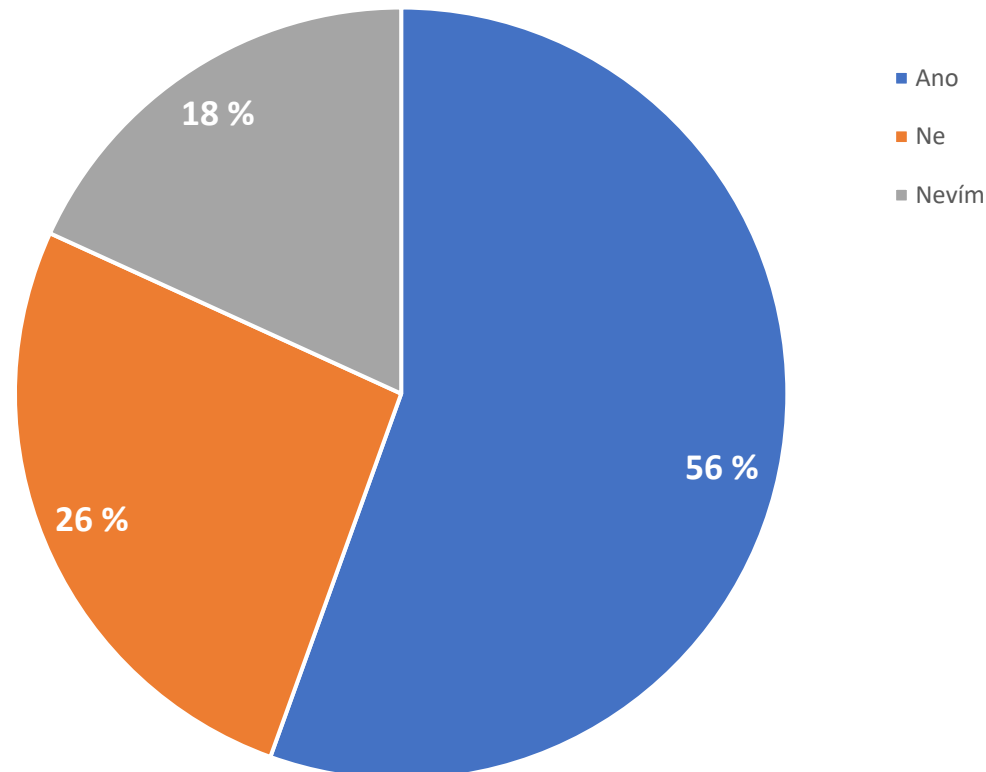
Využíváte možnosti kolektivní správy autorských práv?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.

**Více než polovina dotázaných se určitě zúčastnila i dotazníkového šetření v roce 2021.
Jedna čtvrtina se ho určitě nezúčastnila.**

Odpovídal/a jste v dotazníkovém šetření týkajícím se smluvních podmínek a honorářů na podzim roku 2021?

Celkem na tuto otázku odpovědělo 209 lidí.